• februarie- martie 2008 • 9,98 LEI • ISSN 1453-7079

CHIP special

PROGRAME GRATUITE PE CD SURSELE SCRIPTURILOR

Creaţi uşor şi rapid propriul

WEBSITE

O PAGINĂ WEB, TREI VARIANTE

- Căi diferite către acelaşi rezultat
- Optimizarea codului

SITE DINAMIC CU PHP ŞI MYSQL

WEBSERVER LA PURTĂTOR

- Soluţii gratuite pentru pagina web

FORMATUL DE IMAGINE POTRIVIT PENTRU WEB

HTML şi CSS: Exemple pas cu pas

Tips & tricks: 18 trucuri pentru o pagină web realizată optim

TABELURI vs. DIVIZIUNI: Alternative de structurare

WEBHOSTING PENTRU TOŢI

6 421887 200873 02

CUPRINS

3 Editorial
4 Cuprins
5 Cuprins CD

>> INTRODUCERE

6 Elemente de bază
Realizarea unui site a presupus întotdeauna acumularea unor cunoştinţe. Procesul de învăţare nu se opreşte însă după finalizarea primei pagini web, standardele noi, trendurile precum şi necesităţile determinând perfecţionarea continuă.

12 Evoluţia browser-elor web
Programele de navigare pe internet fac parte din viaţa noastră şi cu greu ne-am mai descurca astăzi fără ele. Să ne uităm în urmă pentru a vedea care au fost etapele de parcurs în evoluţia browser-elor.

>> PLANIFICARE

14 Conţinutul înaintea designului
Dacă vă propuneţi să creaţi un site, este bine să aveţi răspuns la o întrebare simplă, de genul cui se adresează acesta? După ce răspundeţi la această întrebare vă puteţi gândi la planificare.

18 Structura site-ului
După discuţii la modul general despre tendinţele actuale şi planificarea site-urilor, a sosit momentul să tratăm tema concretă, aplicând câteva din cele prezentate anterior.

>> REALIZARE

22 Formatarea HTML
După schiţarea machetei, următorul pas constă în transpunerea acesteia în practică folosind HTML şi CSS.

26 Imaginea potrivită
După finalizarea programării machetei HTML se poate trece la includerea imaginilor şi asamblarea structurii site-ului. Aflaţi din acest articol cum se face acest lucru şi care sunt formatele de imagine ce pot fi folosite.

28 Paşi finali
Un site este o construcţie arborescentă realizată cu fişiere HTM sau HTML. Acestea trebuie stocate într-o structură de directoare ce păstrează logica site-ului. Plasarea fiecărui tip de fişier la locul potrivit simplifică finalizarea site-ului.

30 Mai rapid pe aceeaşi cale
Odată cu vitezele de acces la internet şi dimensiunile documentelor HTML tind să crească, graţie complexităţii paginilor web. Există posibilitatea optimizării codului, fără a renunţa la funcţionalitatea crescută a paginii.

32 Aceeaşi temă, altă realizare
O alternativă la pagina web structurată cu ajutorul tabelelor este împărţirea prin intermediul diviziunilor. În acest articol vă prezentăm modul de realizare a temei noastre cu ajutorul diviziunilor.

36 Site dinamic
Doriţi să măriţi performanţa site-ului propriu? Utilizarea scripturilor PHP în construcţia ultimei variante a site-ului nostru este cel mai bun exemplu în acest sens.

40 Dinamică suplimentară
Cum putem face ca la o nouă încărcare conţinutul paginii web să se schimbe automat? Răspunsul este dat de paginile web dinamice, care au în spate baze de date ce permit fie afişarea în pagină a informaţiilor la zi, fie execută căutări în arhivă.

>> PROGRAME

46 Utilitare gratuite pentru design şi programare
În acest articol vă prezentăm o serie de programe gratuite care vă pot fi de un real folos, indiferent dacă vă ocupaţi de web design sau de programare web, şi cu atât mai mult dacă le faceţi pe amândouă.

50 Apache a făcut picioare
Instalarea unui server pe o staţie de lucru nu este neapărat anevoioasă, dar în anumite situaţii nu e o posibilitate viabilă. Aplicaţia Server2Go vă scuteşte de bătăi de cap, putând fi folosită pe orice mediu de stocare.

54 Procesare gratuită a imaginilor
Dacă nu doriţi să cheltuiţi bani pe un editor grafic precum Photoshop, dar aveţi totuşi nevoie de o aplicaţie capabilă şi flexibilă, soluţia nu poate fi decât GIMP.

>> PRACTICĂ

56 Tips & tricks
Cele mai bune tips & tricks pe tema HTML, CSS, utilitare pentru homepage şi comerţ electronic au fost adunate de CHIP Special în paginile acestui articol.

61 Două versiuni pe acelaşi PC
Cei ce creează conţinut web, trebuie să-l şi testeze. Pentru evaluarea în mai multe versiuni de browser, aflaţi cum puteţi instala IE6 şi IE7 pe acelaşi calculator.

>> SERVICE

62 Internet pentru toţi
Conexiuni provideri, beneficii, iată în acest articol câteva chestiuni despre care mai doreaţi să aflaţi pentru a alege cea mai bună cale de a fi prezenţi în internet.

64 Tânăr website, caut gazdă
Menţinerea unei pagini web pe eternele plaiuri ale www-ului presupune un culcuş sigur şi rapid în inima unui server. Iată cele mai bune oferte de găzduire web, atât contra cost, cât şi gratuite.

CUPRINS CD

Discul atașat acestei ediții a revistei CHIP Special reflectă conținutul acesteia, cuprinzând aplicații dedicate lucrului cu paginile web.

În măsura posibilităților, am încercat să vă punem la dispoziție cât mai multe din instrumentele necesare aplicării cunoștințelor învățate din articole. Alături de clasicele aplicații, v-am pregătit o serie de exemple către care se fac trimiteri din articole. Cu ajutorul acestora, veți putea face teste și veți avea posibilitatea de a deprinde mai ușor tehnicile aferente fiecăruia dintre acestea.

Aplicații utile

Aveți de ales între mai multe editoare avansate, dedicate programatorilor. Majoritatea oferă suport atât pentru HTML, XHTML, JavaScript, ASP cât și pentru limbaje mai complexe de formatare, scripting și programare.

Desigur, nu puteau lipsi nici aplicațiile destinate prelucrării grafice și machetării. Noi am propus Gimp pentru editare și XNView pentru administrarea colecției de imagini web, datorită combinației de viteză și funcționalitate care se apropie destul de mult de soluția Adobe, fiind totodată o soluție gratuită.

Servere

Desigur, aplicațiile și paginile web necesită servere pe care să ruleze. V-am pregătit o colecție de pachete tip server, foarte utile atât pentru testarea materialelor aflate în lucru cât și pentru publicarea acestora, chiar și de pe propriul PC. Suita Server2Go este deosebit de atrăgătoare prin numeroasele facilități pe care le oferă dar mai ales prin posibilitatea de a distribui o aplicație web pe un mediu read-only precum un CD-R.

Nu în ultimul rând, am inclus o aplicație gratuită de citire a fișierelor PDF, alături de neprețuitele manuale de utilizare pentru PHP și MySQL.

CD-ul inclus poate fi utilizat în conformitate cu parametrii definiți în standardul Philips - Yellow Book. Editura nu își asumă responsabilitatea asupra eventualelor pagube provocate de utilizarea CD-ului în alți parametri decât cei stabiliți în standardul menționat anterior.

NOTĂ

Interfața CD-ului CHIP SPECIAL este concepută să ruleze optim pe o placă grafică ce suportă minim o rezoluție de 800 x 600 și o adâncime a culorii de 16 biți.

De aceea, nu este recomandată folosirea acesteia într-un mediu ce nu oferă minimul necesar! Interfața poate fi rulată atât sub Windows 95/98/Me, cât și sub Windows NT/2000/XP.

Din cauza multitudinii de configurații, redacția CHIP SPECIAL nu își poate asuma nici o responsabilitate în eventualitatea în care apar probleme în funcționarea interfeței și a aplicațiilor. Programele care au intrat în componența CD-ului CHIP SPECIAL au fost testate și selectate cu grijă în redacția CHIP SPECIAL. Totuși, redacția nu își poate asuma nici o responsabilitate pentru funcționarea anormală a softwareului și nici nu poate fi făcută responsabilă pentru eventualele daune produse. CD-ul CHIP SPECIAL a fost verificat împotriva virușilor cu următoarele programe antivirus (în ordine alfabetică): BitDefender Professional 10 (furnizat de Softwin), F-Secure AntiVirus 5.51 (furnizat de Infodesign), Kaspersky Lab Anti-Virus 6.0 (furnizat de Kas- persky Lab - Rusia) și PC-cilin (furnizat de GeCAD).

Pentru orice întrebări legate de aplicațiile de pe CD, vă rugăm să contactați telefonic, prin fax sau prin e-mail, autorii programelor respective.

ATENȚIE! Pentru rularea corectă a interfeței CD-ului vă recomandăm setarea unei rezoluții minime de 800 x 600, o adâncime a culorii de 16 biți și folosirea opțiunii Small Fonts!

Impressum

Redacția poate fi contactată la:
Telefon: 0268-415158,418728, 0723-570511, 0744-754983; 0368-415003, 0368-415004
Fax: 0268-418728; **E-mail:** redactie@fvd.ro
Adresa redacției: 500010 - Brașov, str. N.D. Cocea nr.12
Adresa pentru corespondență:
500530 - Brașov, Oficiul Poștal 2, Căsuța Poștală 4

Director General: Dan Bădescu (dan_badescu@vogelburda.ro)
Director tehnic: Daniel Dănilă-Békési (dan_danila@vogelburda.ro)

Redactori: Mihaela Dogaru (mihaela_dogaru@fvd.ro), Daniel Dănilă-Békési (dan_danila@fvd.ro), Andrei Licherdopol (andrei_licherdopol@fvd.ro)

Colaboratori: Victor Gheorghe

CD: Andrei Licherdopol (andrei_licherdopol@fvd.ro)

Grafică, DTP: Anca Bălaș (anca_balas@fvd.ro)

Contabilitate și administrație: Maria Parge, Eva Szaszka (contabilitate@vogelburda.ro)
Financial controller: Adrian Dumitru (adrian_dumitru@vogelburda.ro)
Reclamă: Cristian Pop (cristian_pop@vogelburda.ro), Leonte Mărginean (leonte_marginean@vogelburda.ro)
Marketing: Leonte Mărginean (leonte_marginean@vogelburda.ro)
Distribuție : Ioana Bădescu (ioana_badescu@vogelburda.ro),

Montaj și tipar: Veszprémi Nyomda ZRt., Veszprém, Ungaria

Relații internaționale: http://www.chip.ro/html/about/international.php3

Editura: Vogel Burda Communications SRL
Sediul editurii: 500010-Brașov Str. N.D. Cocea nr.12

Copyright:
În România: Vogel Burda Communications SRL Brașov
În Germania: Vogel Burda Holding GmbH, München, Director: Dr. Jan Schultze

ISSN 1453-7079

Manuscrisele, inclusiv în format electronic, expediate redacției devin proprietatea editurii. Editura își rezervă dreptul de modificare a materialelor primite, precum și a datei de apariție. Reproducerea integrală sau parțială a articolelor, informațiilor sau a imaginilor apărute în revistă este permisă numai cu acordul scris al editurii. Redacția nu își asumă răspunderea pentru greșeli și inadvertențe apărute în materialele colaboratorilor și ale inserenților.

Elemente de bază

Realizarea unui site sau a unei simple pagini au presupus întotdeauna acumularea anumitor cunoștințe. Procesul de învățare nu se oprește însă după finalizarea primului site fiindcă standardele noi, trendurile precum și necesitățile clienților determină perfecționarea continuă. În afară de cunoștințele de bază, trebuie avute în vedere și anumite aspecte secundare (browser-e, motoare de căutare), fără de care paginile sunt afișate defectuos sau nu prea sunt accesate.

Victor Gheorghe

VECHI VS. NOU: Așa arăta pagina portalului de internet Yahoo! în 1997 (stânga) și iată care este aspectul său actual (dreapta).

Cine lucrează în domeniul WEB design-ului și în programarea WEB a constatat probabil deja că studiul pentru acumularea de noi cunoștințe nu se oprește niciodată. Standardele de design, performanțele programării, CSS, HTML și XHTML evoluează, browser-ele sunt actualizate frecvent, plug-in-urile se înmulțesc, iar clienții cer tot mai mult. Pe măsură ce vă cizelați o abilitate, descoperiți altele noi, care ar trebui învățate. Internetul este un fenomen tânăr, în plină dezvoltare și nu trebuie decât să țineți pasul cu acesta. Puteți constata ușor evoluția acestuia, uitându-vă pe o pagină web proprie de acum trei sau patru ani; în majoritatea cazurilor, ați reface-o altfel. Odată cu mărirea intervalului de timp la care ne referim, putem găsi diferențe enorme. Pentru a exemplifica acest lucru, am luat ca exemplu două variante ale site-ului **www.yahoo.com**, una datând din 1997 (sursa **www.archive.org**) și alta foarte recentă, din ianuarie 2008. Observațiile de mai jos sunt în mod normal valabile pentru oricare dintre pagini:

- pagina de WEB tipică din anii 1995-2000 avea rezoluția de referință de 800x600 (în unele cazuri chiar și mai puțin, 640x480), o paletă redusă de culori, imagini cât mai mici (30-50 KB), toate datorate performanțelor scăzute ale browserelor, calculatoarelor și ale legăturilor la internet (IE 4/5, Netscape 5/6, diagonala monitorului de 15 țoli, mai rar 17, viteze mici de conectare la internet 16, 32 sau 64 Kb/s). O consecință supărătoare a acestor aspecte era reprezentată de cantitatea redusă de informație pe pagină.
- pagina WEB tipică ulterioară anului 2000 are ca rezoluție de referință 1.024 x 768 (în unele cazuri 1.152 x 864 sau 1.280 x 1024), paletă extinsă de culori, imagini mai mari (până la 150-200 KB), toate datorate performanțelor ridicate ale browser-elor, PC-urilor și ale legăturilor internet (IE 6/7, FireFox 1.5/2, Opera 9.24, monitoarelor de 17 și 19 țoli sau widescreen, viteze simțitor mărite ale conexiunilor la internet - 128, 512 sau 1.024 Kb/s). Deoarece s-a pornit de la premisa că vitezele actuale sunt arhisuficiente pentru încărcarea paginilor, de multe ori, la accesarea acestora, suntem bombardați de banner-e, ferestre pop-up și alte variante de reclame care, alături de multitudinea de elemente din pagină, pot duce ușor la dezorientarea vizitatorului.

Atât paginile realizate înainte de 2000 cât și cele din momentul de față au un lucru comun: se bazează pe versiuni ale aceluiași limbaj. De aceea, chiar și în condițiile existenței a numeroase editoare WEB de tip WYSIWYG (what-you-see-is-what-you-get), cunoașterea acestuia, ne referim bineînțeles la HTML, este obligatorie. Aceasta mai ales în contextul evoluției permanente a internetului.

HTML - prima treaptă a cunoașterii

Cu toate că pentru majoritatea începătorilor învățarea HTML este un demers evident, există și anumiți așa-zișii „web designeri", care, utilizând editoare WYSIWYG, încearcă să treacă peste această etapă. Neavând anumite cunoștințe HTML de bază, aceștia cred că dacă o pagină arată bine în editorul/PC-ul propriu, va arăta bine și pe internet.

Din păcate, numărul de pagini nefuncționale sau defectuoase de pe internet ne dovedește că mulți dintre cei care folosesc editoarele vizuale cred că acestea suplinesc în totalitate noțiunile de bază.

Un aspect important care trebuie avut în vedere la realizarea unei pagini WEB este că din momentul plasării paginii în internet, aceasta trebuie să arate la fel pentru orice vizitator.

Vizitatorul trebuie să poată:

- folosi oricare din browser-ele disponibile;
- utiliza orice sistem de operare;

Cei care se folosesc exclusiv de un editor vizual vor descoperi cu neplăcere că o pagină WEB care arată bine în respectivul program de editare, poate chiar și în browser-ul instalat pe calculator, nu va arăta deloc bine pe alt browser, iar pe un al treilea totul ar putea descoperi un haos. Aceasta numai din cauză că nu dispun de noțiunile cu ajutorul cărora să modifice pagina, astfel încât să arate la fel pentru toți vizitatorii.

Să ne imaginăm un depanator de calculatoare care se agită și se învârte în jurul carcasei unui calculator, în speranța că acesta va redeveni funcțional. Cel care însă demontează, depanează și testează calculatorul îl poate repune ușor în funcțiune. Precum depanatorul, și web designerul nostru trebuie să înțeleagă codul scris care generează în browser pagina web. Dacă nu puteți detecta greșeala din pagina de web, privind-o din afară, învățați HTML ca să o

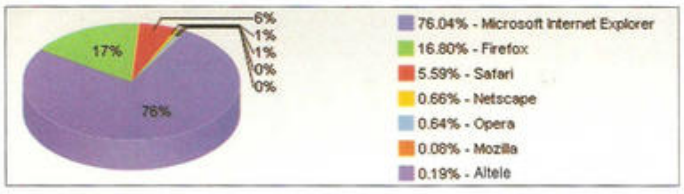

BROWSERE: **În topul popularității conduce încă detașat browser-ul Microsoft.**

puteți vedea dinăuntru. XHTML încorporează HTML și reprezintă calea de urmat pentru următorii ani. Internetul este plin de site-uri care vă oferă tutoriale gratuite pentru HTML, cel mai autorizat fiind cel de la W3Schools (**http://www.w3schools. com**), care pe lângă tutoriale vă oferă și posibilitatea testării cunoștințelor proprii. Încercați să vă dezvoltați abilitățile învățând HTML sau XHTML - rezultatul se va vedea imediat în paginile de web proprii.

CSS - o treaptă mai sus

Cascading Style Sheets (CSS) trebuie privite ca pereche inseparabilă de HTML. CSS oferă designerilor web două avantaje importante în gestionarea unor pagini web, indiferent de complexitatea lor:

- separarea conținutului de design. Cu alte cuvinte, CSS oferă pe de o parte un conținut care reflectă structura logică a informației și pe de altă parte libertatea de a specifica exact aspectul fiecărui tag HTML;
- controlul eficient a seturilor de documente complexe. Utilizarea puternicelor facilități CSS permite designerilor controlul grafic (aspect și poziționare) al unui număr nelimitat de pagini, prin modificarea unui singur document master sau a unei foi de stil. Modificarea aspectului și/sau poziționării elementelor dintr-o pagină web se poate realiza cu ajutorul CSS, fără să fie nevoie să vă atingeți de codul HTML. Un alt avantaj al CSS constă în flexibilitatea sa deosebită. Mai multe informații despre CSS găsiți în oglinda „Rolul CSS".

Tabelele - un pas înapoi?

Utilizarea CSS în structurarea unei pagini web cu ajutorul elementelor de bloc față de mult utilizatele tabele poate induce ideea că se va renunța la tabele. Oare folosirea CSS înseamnă dispariția tabelelor? Evident nu. Tabelele și CSS nu sunt mutual exclusive. Tabelele își păstrează locul și importanța lor, mai ales pentru controlul datelor tabelare. Utilizând însă mai puține tabele în layout, paginile se încarcă mai repede din internet. În plus, CSS-ul oferă avantaje suplimentare față de tabele. Astfel, așa cum am menționat anterior, prin CSS se pot controla culorile, plasarea imaginilor (inclusiv a celor din fundal - background images), dimensiunea și aspectul marginilor, spațierea (padding) și chiar alinierea stânga / dreapta a elementelor de bloc pentru o poziționare exactă în pagina web.

Aspecte software

Aminteam în treacăt mai sus despre afișarea paginii în browser și mai exact despre posibilitatea ca aceasta să nu fie afișată corect. Această problemă apare datorită diferențelor de interpretare a codului CSS de către diferite browsere. Browser-ul de internet este programul care înțelege codificarea HTML și CSS, afișând conform cu

ROLUL CSS

Cascading Style Sheets permit controlul aspectului paginii, folosind o cantitate redusă de cod unitar la nivelul întregului site. The World Wide Web Consortium recomandă utilizarea CSS în tandem cu HTML.

Utilizând exclusiv codul HTML, ar fi necesar ca atributele unui tag să fie specificate la fiecare utilizare a acestuia. Și mai neplăcută este situația în care se dorește modificarea atributelor unui tag existent. În această situație, ar trebui modificate toate aparițiile tagului respectiv în toate script-urile aferente paginilor unui site.

Cuvântul Cascading din numele CSS semnifică faptul că elementele subordonate moștenesc proprietățile. Toate elementele HTML aflate într-un element ale cărui proprietăți au fost stabilite într-o foaie de stil moștenesc proprietățile respective. Unele reguli pot fi contradictorii (sau pot părea astfel). În acest caz, ultima regulă din cod este ce care se aplică. Precedența regulilor, tăria lor poate fi înțeleasă ușor din multele exemple de pe internet. În orice situație, folosirea intensă a CSS permite reducerea semnificativă a timpului de realizare și modificare a unei pagini web. Totodată, CSS face codul HTML mai lizibil, prin eliminarea codului de stil și structură. Un exemplu simplu de folosire poate fi tag-ul `<h1>` pentru controlul atributelor unui titlu:

- cod HTML

```
<h1 align="center"><font face="Verdana,
Helvetica, Arial, sans-serif" size="6"
color="Nnavy">Titlu</h1>
```

- cod CSS

```
h1 { text-align: right; font-size: 16pt;
font-family: Verdana, Helvetica, Arial, sans-serif;
color: navy }
```

Referința HTML la regula CSS va fi:

```
<h1>Titlu</h1>
```

Când se definesc aceste atribute în CSS, se controlează toate referințele la `<h1>` din întregul site cu o singură definire sau regulă (indiferent cât de complexă este structura acestuia).

Exemplul precedent poate fi extins pentru situația când este nevoie de mai multe variante ale tag-ului `<h1>` la scrierea unor titluri folosind culorile blue, red și green. Atunci, codul CSS este:

```
h1.blue { text-align: right; font-size: 16pt;
font-family: Verdana, Helvetica, Arial,
sans-serif; color: blue }
h1.red { text-align: right; font-size: 16pt;
font-family: Verdana, Helvetica, Arial, sans-serif;
color: red }
h1.green { text-align: right; font-size: 16pt;
font-family: Verdana, Helvetica, Arial, sans-serif;
color: green }
```

Referințele HTML la aceste reguli CSS vor fi:

```
<h1 class="blue">Titlu blue</h1>
<h1 class="red">Titlu red</h1>
<h1 class="green">Titlu green</h1>
```

Dacă încă nu gestionați aspectul grafic al site-ului web propriu cu CSS, este bine să vă propuneți să o faceți cât mai repede.

Implementările CSS diferă de la browser la browser. Un exemplu de implementare diferită a standardului HTML este legat de TAG-ul `<body>`. Dacă se dorește plasarea paginii web în colțul din stânga sus a ferstrei browser-ului, evitând diferențele dintre acestea, se folosește:

```
<body leftmargin="0" topmargin="0"
marginwidth="0" marginheight="0">
```

Fără standardul CSS, această problemă de poziționare nu dispare. Cu CSS, aceeași poziționare se realizează astfel:

```
body { margin: 0; padding: 0; }
```

Dar de ce este nevoie de ambele declarații pentru atribute (margin și padding)? Motivul este că browser-ele utilizează metode diferite de indentare a elementului `<body>`. Dacă se utilizează body { padding: 0; } numai browserul Opera (atât sub Windows cât și sub Mac) va poziționa corect, în stânga sus, pagina web. Dacă se utilizează body { margin: 0; } toate celelalte browsere (exceptând Opera) vor poziționa corect pagina web.

Cea mai bună cale de urmat este de a poziționa paginile folosind ambele atribute CSS pentru declarația `<body>`.

SFAT Și dacă tot v-ați obișnuit să lucrați cu style-uri, de ce să nu o faceți când editați propriile documente cu editorul favorit (fie el Microsoft Word, OpenOffice Writer etc.). Editoarele moderne au incorporate mecanismele pentru gestionarea style-urilor.

aceasta pagină de web pe ecranul utilizatorului. Pe măsură ce rolul CSS în web design crește, este necesară testarea aspectului paginilor web în cele mai utilizate browsere. Așa cum am spus, nici un browser nu afișează perfect codul CSS, unele având imperfecțiuni de implementare a standardelor W3C. Diferențele de „înțelegere" a codului CSS variază de la browser la browser și un programator web trebuie să țină cont de acestea și nu să dea vina pe browser. Cu alte cuvinte browser-ele, cu imperfecțiuni cu tot, trebuie luate așa cum sunt și construcția paginilor web trebuie să plece de la acestea. Scopul este acela ca pagina web să apară corect în toate browser-ele importante (cel puțin IE, FireFox și Opera, deoarece acestea sunt utilizate în proporție de 93,6% - vezi statistica de pe pagina anterioară).

Majoritatea celor care navighează pe internet utilizează Internet Explorer sau Mozilla Firefox, cu precizarea că numărul de utilizatori Opera este în creștere. Cu toate că fiecare dintre aceste ultime două browser-e este actualizat constant, mulți designeri web nu-și actualizează periodic versiunile propriilor pagini web. În plus, și sistemele de operare (Windows, Linux sau Mac OS) sunt actualizate frecvent și chiar apar versiuni noi ale acestora, faptul afectând și aspectul paginilor web în browsere. O bună practică este aceea de a fi în legătură permanentă cu alți designeri web (de dorit utilizatori de sisteme de operare diferite) pentru a avea o vedere rapidă asupra modului de afișare a propriilor pagini web în cele mai diverse contexte.

GOOGLE: Cel mai răspândit motor de căutare este preferat de peste 75% dintre utilizatori.

E-COMMERCE: Comerțul electronic adaugă un plus de atractivitate site-ului web.

Motoare de căutare

Simpla realizare a unei pagini nu este însă suficientă. Astfel, respectivul site sau informația conținută de acesta trebuie să fie ușor de găsit. Cel mai simplu mod de a găsi informația pe internet este prin intermediul unui motor de căutare.

Motoarele de căutare sunt site-uri speciale din cu ajutorul cărora cei care navighează pe internet găsesc informații despre alte site-uri sau conținute în acestea. Deși există diferențe în modul în care este căutată informația, toate motoarele de căutare execută în principial trei operațiuni de bază:

- caută în internet sau părți ale acestuia, pe baza unor cuvinte cheie;
- păstrează un index al cuvintelor pe care le-au găsit și locul unde le-au găsit;
- permit navigatorilor să caute cuvinte sau combinații ale acestora în acel index.

Motoarele mai vechi de căutare aveau un index care conținea câteva sute de mii de pagini sau documente și răspundeau la câteva mii de cereri zilnic. Astăzi motoarele de căutare indexează sute de milioane de pagini, și răspund la zeci de milioane de cereri de căutare zilnic. Motoarele de căutare sunt în fapt baze de date masive care acoperă aria internetului și constau din trei părți:

- cel puțin un program numit spider sau crawler care „scormonește" internetul, furnizând informații;
- bază de date care stochează acele informații;
- instrument de căutare prin baza de date care selectează informația pe baza unor cuvinte cheie introduse de către utilizator.

De regulă, rezultatul căutărilor este afișat paginat (de exemplu 10 rezultate afișate pe ecran) pentru a evita liste lungi, greu de parcurs și de procesat. Motoarele de căutare au ajuns să fie specializate și pe alte categorii de informație decât cele clasice. Astfel, Google oferă și posibilitatea de a căuta imagini (grupate pe diverse dimensiuni). Cele mai accesate motoare de căutare diferă de la țară la țară și de la an la an. La nivel global, conform unui studiu disponibil la **http://marketshare.hitslink.com**, pe primul loc se află Google, cu 77,04%, urmat de Yahoo! (12,46%) și MSN (3,33%) - vezi imaginea de mai jos.

Pentru ca unele motoarele de căutare să indexeze și să furnizeze navigatorului internet informații despre site-uri este necesar ca în secțiunea **<header>** a paginilor web să existe o descriere a site-ului respectiv, prin intermediul meta TAG-urilor.

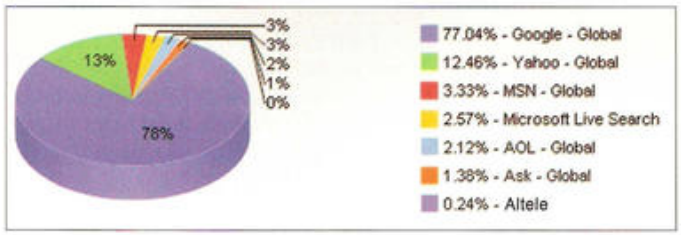

De exemplu, în meta TAG-uri se plasează informații despre domeniul de activitate, cuvinte cheie care descriu acest domeniu, autor etc.

Este indicat să nu fie niciodată omise meta TAG-urile dintr-o pagină web. Deși unele motoare de căutare nu se mai bazează exclusiv pe meta TAG-uri, specificarea setului de caractere utilizat, domeniul, cuvintele cheie etc. oferă detalii importante despre respectiva pagină web. Este de dorit ca descrierea conținutului, domeniului și cuvintelor cheie să fie făcută concis și clar, evitându-se plasarea unor texte lungi.

Harta site-ului

Deoarece motoarele de căutare nu oferă decât informații punctuale asupra unui site, adică o referință face legătura către un punct din structura site-ului, este greu ca cineva să aibă o privire de ansamblu asupra ariei pe care o acoperă site-ul. Plasarea la vedere a unei legături către o secțiune distinctă a site-ului, care să conțină structura lui, poate oferi detalii care altfel ar rămâne necunoscute persoanei care îl accesează. De aceea, pentru situația în care un site are multe ramificații (nivele și subnivele) și chiar dacă structura sa ar trebui să reiasă din organizarea meniurilor și legăturilor, este recomandată totuși plasarea unei hărți a site-ului în structura acestuia. Harta site-ului mai oferă informații și despre acele pagini care nu figurează în meniuri și permite o navigare ușoară direct la acele pagini care îl interesează pe cel care le accesează.

REGULI XHTML

World Wide Web Consortium (W3C) recomandă utilizarea limbajului XHTML în locul HTML. XHTML este un limbaj hibrid, arată și funcționează ca HTML, dar are la bază XML. Pentru cei care s-au obișnuit să utilizeze limbajul HTML, trecerea la XHTML este foarte ușoară.

Utilizarea standardului XHTML 1.0 Transitional, o versiune a XHTML care funcționează bine pe browserele actuale dar și pe cele mai vechi (Netscape Navigator 4 și Internet Explorer 4), permite designerilor web să modifice fără probleme pagini web deja publicate în internet dar și să elaboreze pagini noi folosind aceleași tehnici.

Comutarea de la HTML tradițional la XHTML 1.0 este la îndemâna oricui dacă respectă următoarele reguli simple:

1 Deschideți documentele cu DOCTYPE și NAMESPACE adecvat

Documentele XHTML (ca orice document HTML pot avea extensia .htm sau .html) trebuie să înceapă cu declarația DOCTYPE restul documentului fiind identic cu unul HTML;

```
<!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
„http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
<html>
<head>
<title>Ilustrare XHTML</title>
</head>
<body>
<p>continut</p>
</body>
</html>
```

XHTML 1.0 poate specifica trei tipuri de documente XML care corespund la trei declaratii de tip DOCTYPE (DTD): Strict, Transitional, și Frameset.

XHTML 1.0 Strict se folosește în situațiile când se urmărește realizarea unui cod curat și ordonat. Se folosește împreună cu CSS și declarația de tip DTD este:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
„http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
```

XHTML 1.0 Transitional se folosește în situațiile când se urmărește realizarea unui cod cu facilități HTML care să arate bine și în browsere care nu înțeleg CSS. Declarația de tip DTD este:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
„http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/ xhtml1-transitional.dtd">
```

XHTML 1.0 Frameset se folosește în situațiile când se urmărește partiționarea ferestrei browserului in două sau mai multe cadre. Declarația de tip DTD este:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD XHTML 1.0 Frameset//EN"
„http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-frameset.dtd">
```

Declarația de NAMESPACE urmează imediat aceleia de DTD și are forma:

```
<html xmlns=„http://www.w3.org/1999/xhtml"
xml:lang= „en" lang=„en">
```

înlocuind TAG-ul `<html>`.

TIPS Multe pagini XHTML încep cu un prolog XML opțional (`<?xml>`) care precede declarațiile DOCTYPE și NAMESPACE. Din nefericire acest prolog XML cauzează probleme în unele browsere și este recomandabil să nu fie folosit. Scopul prologului este de a specifica codificarea alfabetului utilizat în pagina web.

Dacă intenționați să construiți o pagină care să vizeze o arie de cuprindere internațională și care poate conține caractere non ASCII puteți utiliza meta TAG-ul Content-type în locul prologului XML. Exemplul următor ilustrează acest meta TAG:

```
<meta http-equiv=„Content-Type"
content=„text/html;charset=UTF-8" />
```

2 Scrieți toate TAG-urile cu caractere mici

Spre deosebire de HTML, XML face distincție între caractere mici și majuscule. Toate TAG-urile XHTML și atributele trebuie scrise cu caractere mici, în caz contrar documentul nu se validează. Validarea trebuie să vă asigure că pagina web nu are erori.

Dacă doriți să modificați un document mai vechi HTML în XHTML, atunci TAG-urile se vor recodifica astfel:

```
<TITLE>Revista CHIP Online</TITLE>
```

se va scrie

```
<title> Revista CHIP Online </title>
```

În mod asemănător, `<P>` devine `<p>`, `<BODY>` devine `<body>` și așa mai departe.

3 Puneți toate atributele în apostrofuri

În HTML, nu este obligatoriu ca atributele TAG-urilor să fie puse între apostrofuri. În XHTML aceasta devine obligatorie de exemplu width="55" și nu width=55. Aplicați această regulă tuturor atributelor.

4 Toate TAG-urile trebuie să fie închise

În HTML, se pot deschide TAG-uri fără ca ele să fie închise neapărat cu TAG-ul pereche de ex. se poate folosi `<p>` și `<li>` fără a le și închide:

```
<p>Un TAG ramas deschis.
<p>Un paragraf fara TAG-ul pereche
```

În XHTML, fiecare TAG, odată deschis, trebuie să fie închis:

```
<p>Un TAG ramas deschis.</p>
<p>Un paragraf initial fara TAG-ul pereche acuma trebuie inchis.</p>
```

5 TAG-urile nepereche trebuie închise și ele

În XHTML, chiar și TAG-urile nepereche precum `<br>` și `<img>` trebuie să fie ele însele închise. Aceasta se face plasând un spațiu urmat de slash /> la sfârșitul TAG-ului:

```
<br />
<img src=„o_imagine.gif" />
```

De remarcat spațiul care precede slash-ul. Acesta este obligatoriu pentru ca browserele mai vechi să poata reprezenta corect în ecran standardul XHTML.

Observație: pentru a fi valid și accesibil TAG-ul `<img>` trebuie să aibă incluse atributele alt= „" și title=„" forma nouă fiind:

```
<img src=„o_imagine.gif" alt=„o imagine"
title=„coperta CHIP" />
```

Designerii şi programatorii de pagini web sunt puşi deseori în situaţia de a modifica de mai multe ori unele secvenţe de cod pentru a rezolva problemele ridicate de diverse versiuni ale aceloraşi browsere şi a face ca o pagină să se afişeze corect. Aceaste cerinţe provoacă un consum de timp substanţial mărit pentru aceeaşi pagină web. Situaţia tinde să se înrăutăţească datorită utilizării masive a telefoniei mobile sau a altor dispozitive portabile capabile să navigheze pe internet. Pentru a naviga internet, acestea au nevoie de software nou adecvat modului lor de funcţionare, fapt care ce complică semnificativ procesul de programare a unor pagini web.

Pentru a face internetul un loc mai bun atât pentru web designeri cât şi pentru utilizatori, este extrem de important ca producătorii de browsere şi programatorii să respecte cu stricteţe standardele atunci când dezvoltă noi aplicaţii. Internetul are nevoie de standarde deoarece acestea asigură accesul tuturor la aceeaşi informaţie, afişată în acelaşi fel.

Un exemplu des întâlnit de interpretare diferită a codului HTML este cel al formatării spaţiilor. De regulă, dacă între elemente HTML sunt plasate mai multe spaţii (a nu se confunda cu caracterul   care forţează un spaţiu în linie) acestea sunt ignorate. Internet Explorerul însă are un comportament diferit. În acest cod sursă se reprezintă un tabel care are în celule text şi imagini:

```
1 <!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD
XHTML 1.0 Transitional//EN"
2 „http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/
xhtml1-transitional.dtd">
3 <html>
4 <style>
5 td { padding: 0px; background-color: #000000;
text-align: center;
6 font-size:14px; color: #FFFFFF; font-weight:
bold;
7 font-family:Verdana, Arial, Helvetica,
sans-serif; }
8 </style>
9 <body>
10 <table border="1">
11 <tr>
12 <td><img src="table_pc_practic.jpg"
border="0" /></td>
13 <td>Celula<br />1-2</td>
14 <td>
15 <img src="table_pc_practic.jpg" border="0" />
16 </td>
17 </tr>
18 <tr>
19 <td>Celula<br />2-1</td>
20 <td><img src="table_pc_practic.jpg"
border="0" /></td>
21 <td>Celula<br />2-3</td>
22 </tr>
23 <tr>
24 <td><img src="table_pc_practic.jpg"
border="0" /></td>
25 <td>Celula<br />3-2</td>
26 <td><img src="table_pc_practic.jpg"
border="0" /></td>
27 </tr>
28 </table>
29 </body>
30 </html>
```

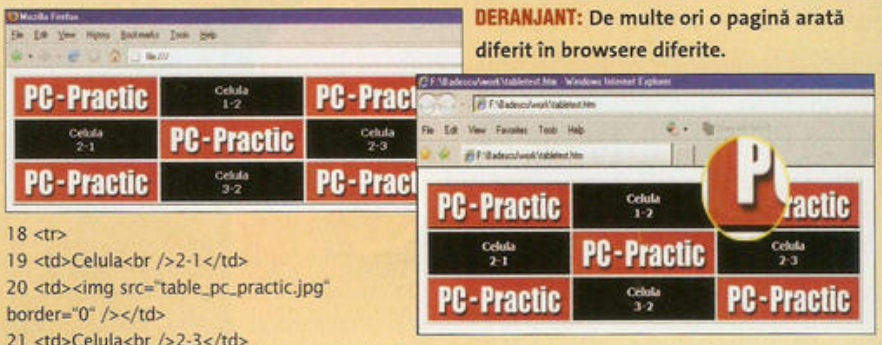

DERANJANT: De multe ori o pagină arată diferit în browsere diferite.

În browserele Firefox şi Opera tabelul se afişează corect, pe când în Internet Explorer (fie el IE7 sau IE6) nu. Astfel, la afişarea prin intermediul browserului Microsoft se observă o dungă neagră sub imaginea din colţul dreapta sus al tabelului.

Dacă privim cu atenţie codul sursă se observă ca la linia 15 din cod, după TAG-ul de imagine există cel puţin un spaţiu. Acesta provoacă mărirea nedorită a înălţimii celulei şi apariţia unei dungi negre (culoarea de background) sub imagine. O altă consecinţă este că întreaga linie este afectată, deci şi imaginea din stânga sus. Pentru cineva care nu are exerciţiul citirii codului HTML această deplasare poate deveni o problemă supărătoare pentru că o asemenea eroare se depistează greu. Acest defect de reprezentare se elimină cel mai simplu scriind fără spaţii de exemplu linia de cod 12 sau 20.

Un alt exemplu, tipic pentru modul cum acelaşi standard, cel de HTML, poate avea implementări diferite este cel al spaţierii celulelor CELLSPACING într-un tabel în TAG-ul TABLE. Standardul HTML nu precizează o valoarea implicită pentru acest atribut. Atunci când se construieşte o pagină web şi se omite precizarea valorii pentru atributul CELLSPACING, două browsere diferite vor afişa spaţieri diferite în jurul celulelor tabelului.

Ca rezultat apare o regulă de scriere a TAG-ului TABLE, care cere ca atributul CELLSPACING să fie declarat în mod explicit. Aşadar, secvenţa

```
<table cellpadding="3" border="1"> .....
</table>
```

duce la afişarea incorectă a spaţierii celulelor în browsere diferite, pe când, în cazul:

```
<table cellspacing="0" cellpadding="3"
border="1"> ..... </table>
```

tabelul va fi afişat corect, indiferent de tipul browser-ului.

Un alt exemplu mai vechi provine din implementarea diferită a standardului HTML pentru TAG-ul BODY în browser-ele Netscape şi Internet Explorer. Poziţionarea secţiunii BODY se face cu TOPMARGIN şi LEFTMARGIN în internet Explorer, iar pentru Netscape se face cu MARGINHEIGHT şi MARGINWIDTH. Dacă se doreşte poziţionarea corectă a paginii web în colţul din stânga sus a ecranului pentru ambele browsere atunci TAG-ul BODY se scrie:

```
<body topmargin="0" leftmargin="0" margin-
height="0" marginwidth="0"> ..... </body>
```

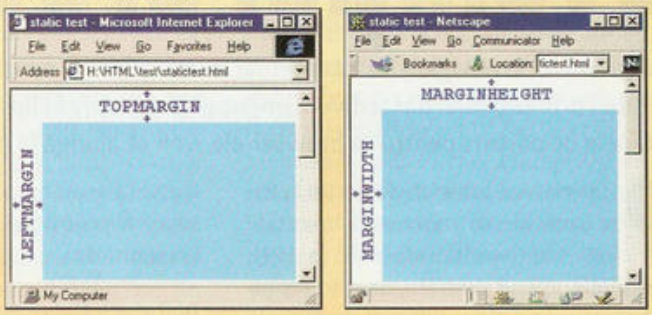

MARGINI: Este bine să le respectaţi pentru fiecare browser.

Calea de urmat

Indiferent de structura site-ului, publicul ţintă sau domeniul acestuia, utilizarea XHTML este cea mai bună cale de urmat în realizarea de pagini web, aşa cum de fapt recomandă şi W3C . Pe lângă XHTML, W3C recomandă insistent folosirea CSS. Chiar dacă implementarea standardelor pentru XHTML şi CSS diferă de la browser la browser, efortul de a armoniza codul scris cu cerinţele specifice browserelor merită făcut.

Nu trebuie uitat că standardul pentru JavaScript face parte din construcţia fiecărui browser. Dat fiind faptul că implementarea JavaScript (JS) este, cu mici excepţii, identică în cele mai utilizate browsere, folosirea de cod JS nu va ridica probleme şi se recomandă de câte ori realizarea site-ului o reclamă. O caracteristică Java Script de reţinut este că scripturile se execută pe calculatorul clientului, caracteristică importantă atunci când se doreşte descongestionarea dialogului cu serverul internet. Dacă programatorul web stăpâneşte aceste trei limbaje, XHTML, CSS şi JS, poate ataca cu succes un proiect web nou.

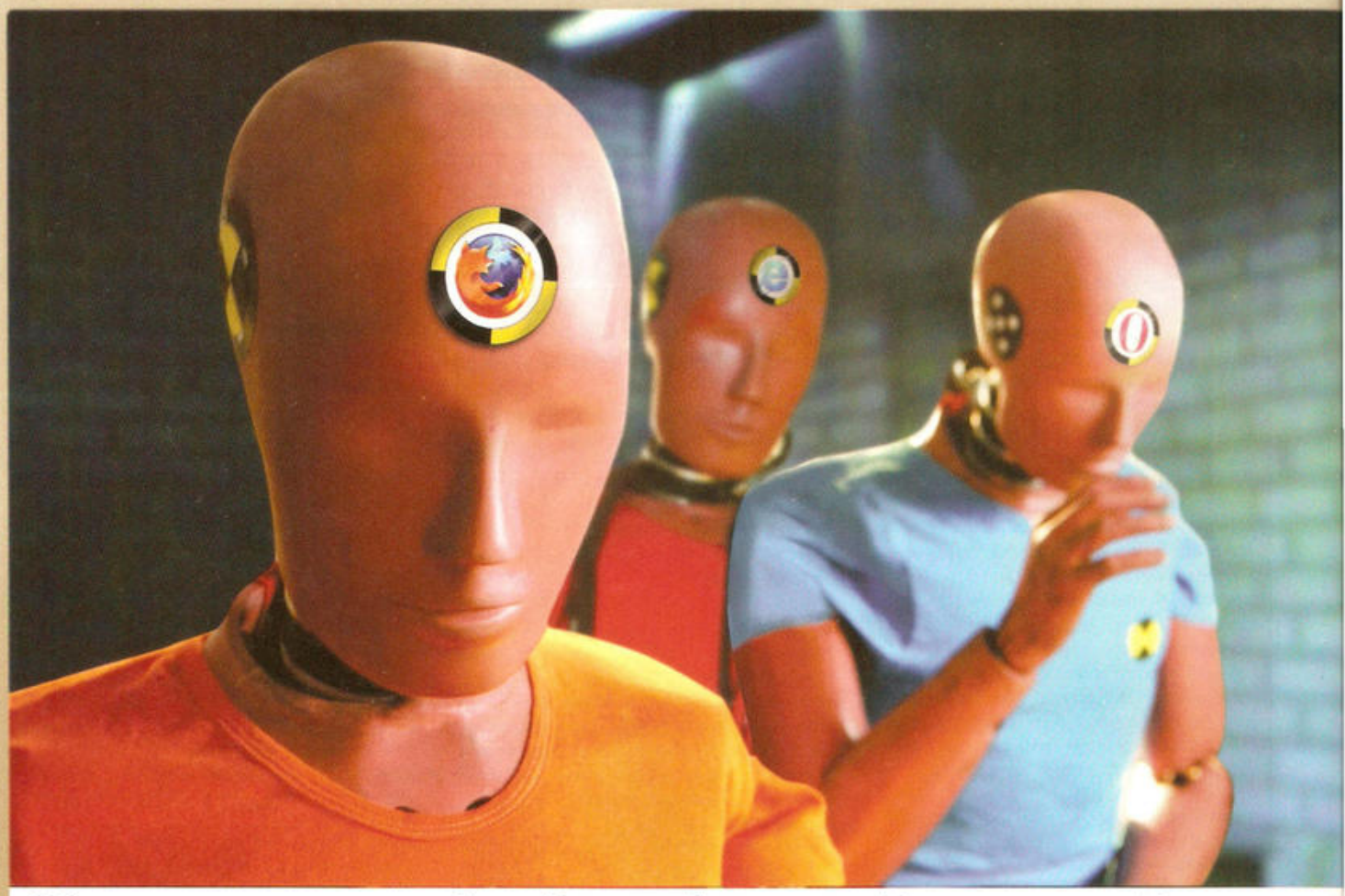

Scurt periplu de-a lungul evoluției browser-elor web

Programele de navigare pe internet fac parte din viața noastră de zi cu zi și cu greu ne-am mai putea închipui astăzi activitatea profesională, dar și divertismentul after hours în lipsa acestora. Să ne uităm puțin în urmă și să vedem care au fost etapele de parcurs pentru ca browser-ele web să ajungă la nivelul pe care îl cunoaștem în zilele noastre. Mihaela Dogaru

Prima etapă, a browser-elor avant la lettre coincide cu momentul inventării www-ului (world wide web) în 1991. Cel dintâi, apărut simultan așa cum probabil ați bănuit, avea o interfață exclusiv în format text. Acest prim prototip (construit de Tim Berners Lee, inventatorul www-ului, împreună cu Robert Cailliau) consta într-un browser web pentru sistemul de operare NeXTStep. Deși dispunea de o interfață grafică cu utilizatorul, la data lansării browser-ul nu putea să afișeze însă pagini cu fotografii încastrate. De fapt, acest lucru a fost posibil abia la apariția lui NCSA Mosaic, lansat în noiembrie 1993. A fost un pas uriaș înainte, având în vedere faptul că acest browser a introdus pe piață suportul pentru sunet, imagine, bookmark-uri și history.

Dictatura Netscape

După Mosaic, la rampă a apărut Netscape, lansat în decembrie 1994. Acesta era în fapt o versiune mult îmbunătățită a lui Mosaic, cu suport pentru conexiuni multiple TCP/IP, cookie-uri și tag-ul <CENTER> .

Compania mamă, Netscape Communications Corporation a cerut bani pentru utilizarea browser-ului său, deși îl oferea și gratuit unui public țintă ales pe sprânceană, Cum ar fi studenții și profesorii. Acest lucru a ajutat enorm la popularizarea lui Netscape, care s-a impus ca browser comercial. În martie 1996 a fost lansată și cea de-a doua versiune a lui Netscape, noutățile în acesta fiind frame-urile și JavaScript. La numai câteva luni după aceea a apărut și Netscape 3, care oferea suport pentru așa-numitele mouseovers (unul dintre cele mai populare și mai răspândite scripturi care face ca imaginea să se modifice ușor cu un efect plăcut atunci când utilizatorul trece cu mouse-ul peste ea) și alte câteva caracteristici. Aceste trei browsere făceau legea pe piață în acea vreme, Netscape 3 în special devenind un punct de referință din punct de vedere al excelenței. Orice alt program de navigare trebuia să ofere suport cel

puțin pentru tot ceea ce oferea Netscape 3 ca să poată fi luat în serios.

Apoi, internetul a explodat. Microsoft se interesa de internet încă de la începuturi, iar debutul marii dezvoltări a www-ului a făcut colosul din Redmont să pună osul la treabă pentru a recupera teren în fața concurenței. Ce înseamnă acest lucru? Simplu: Microsoft avea nevoie de un browser. și această companie a început de la o versiune de Mosaic și curând a apărut Internet Explorer. Dacă despre IE 1 și 2 este mai bine să nu spunem nimic, odată cu Internet Explorer 3 însă, Microsoft a adus pe piață, în august 1996, primul său browser decent. Nu se ridica tocmai la standardele lui Netscape 3, dar, pentru a se revanșa, creatorii săi l-au făcut primul program de navigare cu suport CSS, pe atunci o tehnologie aproape necunoscută.

Să ai însă un browser propriu nu înseamnă mai nimic fără un marketing bun, iar prima mișcare a celor de la Microsoft a fost să pune IE gratuit la dispoziție tuturor utilizatorilor, spre deosebire de Netscape care impunea plata unei sume modeste pentru utilizare. Cota noului actor pe piața navigatoarelor a crescut, dar nu se apropia nici pe departe de cea a lui Netscape. Unii ar spune că principalul motiv pentru asta era nivelul destul de redus de dezvoltare a programului. Utilizatorul obișnuit știa pe vremea aceea foarte puține despre browsere, dar de numele Netscape va fi auzit destul de frecvent. Dacă pe deasupra mai luăm în considerare și superioritatea tehnică a celui din urmă, putem vedea de ce, pentru moment, dominația lui Netscape pe piața de profil era asigurată .

Războiul browser-elor

Zorii confruntării între Netscape și Microsoft stăteau să se ivească. Ambele companii aveau nevoie de noi tehnologii pentru a-și susține eforturile de marketing și pentru a da propriului navigator avantajul decisiv asupra celuilalt. Pe la finele lui 1996, W3C, pe atunci încă un factor necunoscut, și-a publicat propria specificație CSS 1, în care a pus bazele abordării de separare a conținutului de prezentare. Devenea interesant.

De sine stătător, CSS nu era suficient de atrăgător. Niciunul dintre ofertanții de browser-e nu credea că niște culori de fundal și pentru frame-uri vor fi suficient de convingătoare pentru a câștiga „războiul". Ambii actori au ajuns la concluzia că ar trebui să fie posibilă schimbarea CSS-ului unei pagini web din browser în sine. Ambele navigatoare încorporau DHTML (Dynamic HTML), de unde modificarea CSS prin intermediul JavaScript. Pe atunci, standardul JavaScript de facto era o implementare a Netscape 3, DHTML, însă, necesita o extensie a DOM (Document Object Model, adică modelul care descrie relația elementelor dintr-o pagină HTML, cum ar fi câmpurile de introducere, imaginile paragrafele etc., cu documentul în sine). Deloc surprinzător, ambii dezvoltatori au decis să extindă JavaScript pe cont propriu și nu au acordat atenție eforturilor celuilalt.

STRATEGIA În general, Microsoft a luat decizii mult mai bune decât Netscape. Înainte de toate, și-a rescris browser-ul de la zero, astfel că nu mai era limitat de chestiuni de drepturi asupra codului. Netscape, dimpotrivă, a încercat să adauge caracteristici noi codului lui Netscape 3, o decizie care urma să aibă consecințe serioase.

În al doilea rând, implementarea DHTML a celor de la Microsoft era orientată către web designeri și utilizatorii cu ceva cunoștințe de programare, în timp ce varianta Netscape se adresa cu precădere programatorilor pasionați, cărora le plăceau structurile complicate de dragul structurilor complicate. În plus, Internet Explorer suporta și un element important care lipsea din programul concurent: IE putea să reorganizeze pagina. Atunci când utilizați DHTML, de exemplu, pentru a înlătura un element HTML din pagină, toate celelalte elemente ar trebui să se reorganizeze pentru a ocupa spațiul eliberat de elementul îndepărtat.

Netscape 4 a fost lansat în iunie 1997, cu câteva luni înaintea versiunii cu același număr a lui IE, iar documentația sa a fost întotdeauna considerabil mai bună decât ceea ce oferea Microsoft. În plus, Netscape a avut întotdeauna o comunitate foarte activă de apărători care lui Explorer îi lipsea. Prin urmare, la începutul acestui război al browser-elor distribuția forțelor era în mare egală, deși Netscape încă era cu un pas înainte. Dar asta urma să se schimbe.

OFENSIVA Microsoft a avut avantajul că, spre deosebire de Netscape, făcea și altceva decât browsere. De exemplu, făcea sisteme de operare, și profitabil după cum știți, astfel că banii pentru dezvoltarea unui browser gratuit nu au fost niciodată o problemă. În plus, popularitatea SO-urilor au asigurat distribuirea facilă și eficientă a programului de navigare. Din ce în ce mai plin de bug-uri ciudate și necunoscut pentru noii utilizatori de internet, Netscape 4 a început să fie distribuit cu titlu gratuit, iar banii (în lipsa unei alte surse de venit) au început să se termine. Ultima redută: oferirea sursei programului.

NON-BELIGERANȚII Deși lupta cea mare s-a dat între cele două browsere despre care am vorbit, pe piață existau și alte programe. Dintre ele, Opera s-a dovedit a fi unul dintre cele mai importante. În primul rând, suportul său CSS a fost întotdeauna excelent, iar în al doilea rând programul este foarte ușor și de descărcat și de rulat, implicit foarte potrivit și pentru utilizarea pe sisteme mai vechi.

FINALUL Apoi Microsoft a lansat Internet Explorer 5, în martie 1999, și era clar cine a câștigat competiția, IE 5 fiind primul navigator cu suport pentru părți mari ale W3C DOM, ceea ce a adus gradul de suport CSS la un nivel superior față de ceea ce putea să ofere Netscape. La polul opus, motorul lui Netscape mergea din ce în ce mai prost din cauza bug-urilor și nu mai putea supraviețui unui update major. Astfel, vechiul cod Mozilla trebuia rescris. Acesta a fost momentul nașterii proiectului Mozilla (The Mozilla Project). A durat aproape doi ani și jumătate până când acesta să treacă de toate stadiile beta. A mai durat un an și ceva până la apariția lui Mozilla 1.0 (2002), iar din acel moment Mozilla Firefox a început să devină o alternativă viabilă pentru navigarea pe net. După o versiune 4 dezastruoasă, Opera părea să fi pierdut calea ce bună, dar a revenit cu varianta 5, după care nu următoarea, ci versiunea 7 a mai reprezentat un pas major pentru program. Surpriza începutului de mileniu a fost nou-venitul Konqueror, un browser independent, dezvoltat original pentru Linux, cu suport excelent pentru toate tehnologiile moderne.

Cam acesta a fost drumul de la primul browser până la versiunile actuale ale programelor pe care le folosim și care ne sunt indispensabile pentru prezența în internet. Navigare plăcută și sigură cu browser-ul dumneavoastră preferat!

Iluștrii necunoscuți

Pe lângă browser-ele care au însemnat ceva pe piață, universul navigării pe internet a mai cunoscut și prezența unor iluștri necunoscuți. Cu titlul de curiozitate, enumerăm în continuare câțiva dintre aceștia.

- xB Browser
- SpaceTime
- Bitty
- SeaMonkey
- K-Meleon

Conținutul înaintea designului

Dacă vă propuneți să faceți o pagină web este bine să aveți răspunsul la o întrebare simplă, de genul cui se adresează site-ul sau, altfel spus, care este publicul său țintă? Numai după ce aveți răspunsul la această întrebare puteți să vă gândiți la planificarea paginii web.

Victor Gheorghe

Fără alte introduceri, abordăm direct problematica și vă prezentăm câteva elemente care trebuie avute în vedere la planificarea unei pagini web: definirea și precizarea obiectivelor, stabilirea cuprinsului și pregătirea lui, culegerea și structurarea informațiilor, formularea textelor pentru web, planificarea inserării de imagini și grafică, creionarea structurii site-ului și a elementelor de navigare, explicitarea domeniilor vizate și a elementelor de pagină și, nu în ultimul rând, com-

patibilitatea cu diferite browsere și SO-uri. Toate acestea trebuie să funcționeze într-un context real. De aceea, trebuie să fie precizate atributele paginii web prin prisma destinatarului:

- pe cine are pagina de web în prim-plan;
- cu ce intenție se face pagina web (informare, divertisment, educație, profesie);
- cu ce mijloace (grafică, imagini, culori, sunet, video, rame, tabele);
- cu ce tehnică (a proiectantului, a clientului, programe și variante de programe, instalări);
- natura paginii (privată, firmă, parte dintr-o organizație mai mare, furnizor de servicii);
- parametrii sociali ai viitorilor navigatori (copii, tineri, oameni maturi, pensionari, nivel de pregătire);
- durata existenței unei variante de pagină web înainte de reproiectare.

Structura site-ului

Și pentru că, în mare parte, munca de planificare presupune găsirea de răspunsuri la cele mai variate întrebări sau necesități, continuăm cu încă o serie de chestiuni care necesită clarificare înainte de elaborarea structurii unui site. În primul rând, veți determina ce teme vor fi tratate pe ce pagină și care sunt legăturile între paginile individuale și cele externe site-ului. De asemenea, vă interesează ce fel de grafică se plasează pe pagini, cu ce fonturi vor fi afișate elementele de text și ce dimensiune a fontului veți alege pe elementele de structură. Fără doar și poate nu pot fi uitate culorile care vor intra în designul paginilor (vezi oglinda), modalitatea de asigurare a lizibilității informațiilor, cu focus pe spațierea elementelor în pagină. O altă preocupare importantă apare atunci când decideți dacă site-ul va fi construit sau nu pentru mai multe limbi (există cazuri în care seturile de caractere pentru unele limbi ridică probleme).

Cu aceste informații deținute, puteți purcede la elaborarea structurii site-ului. Aceasta se compune din documente HTML ca element de bază. O structură poate fi simplă (liniară), dar poate fi și complexă, în funcție de cerințele site-ului. De aceea, o regulă generală este de a face de fiecare dată schema structurii site-ului.

MENIU: Structura acestuia nu trebuie să fie identică cu a site-ului.

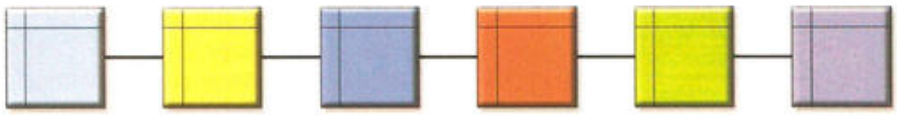

STRUCTURA LINIARĂ: Așa arată, schematic, o variantă simplă de site.

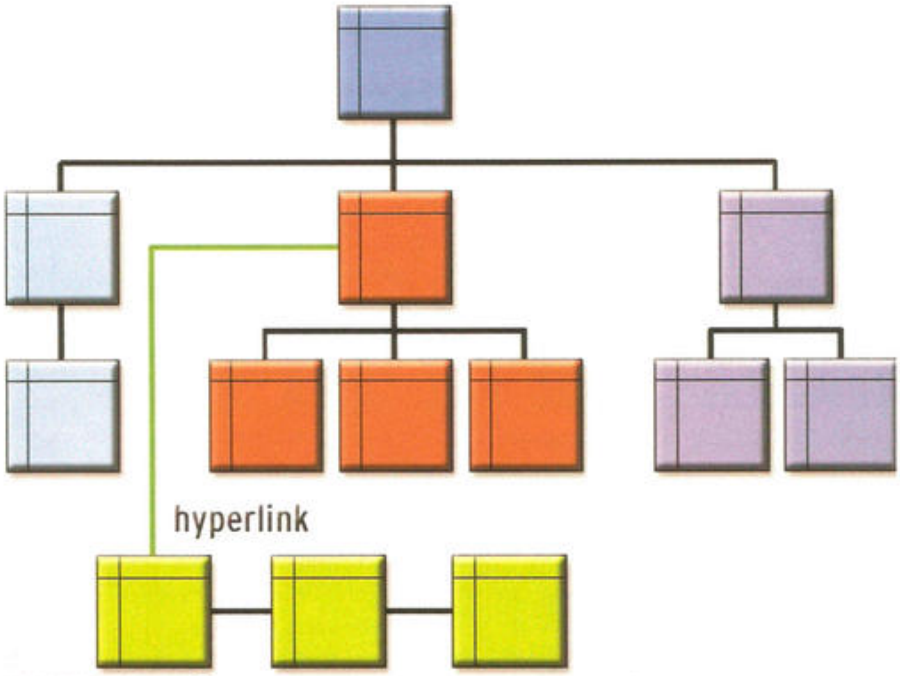

STRUCTURA COMPLEXĂ: Site-urile mari presupun și o structură complexă.

Pe această schemă se pot evidenția legăturile dintre elementele structurii și legăturile externe. O asemenea schemă își dovedește utilitatea mai ales în situațiile în care un site mai vechi urmează să fie modificat sau reproiectat. Pe schemă se pot identifica ușor elementele de modificat, înlocuit sau eliminat.

Având structura site-ului, se poate preciza structura meniului de navigare, care nu trebuie să fie neapărat identică.

Alegerea meniului adecvat

Un element important în arhitectura unei pagini web este meniul. Meniul este cel care ghidează utilizatorul prin paginile site-ului. Structura sa trebuie să o urmărească pe cea logică a site-ului. Amplasarea se face în funcție de designul paginii. În principiu există patru modalități de a amplasa meniul în pagină, fiecare din ele având avantaje și dezavantaje.

Amplasarea meniului în partea de sus a ecranului

Avantaje

→ foarte răspândit;

→ corespunde modului natural de citire (stânga-dreapta);

→ rămâne mult loc pentru restul informațiilor;

→ paginile pot fi tipărite ușor.

Dezavantaje

→ nu încap decât relativ puține elemente în meniu.

Amplasarea meniului în partea din stânga a ecranului

Avantaje

→ foarte răspândit;

→ aspect optic corespunzător;

→ permite meniuri suplimentare la marginea de sus a ferestrei.

Dezavantaje

→ distanță mare între meniu și scrollbar;

→ se printează neaspectuos pe hârtie;

→ consumă mult spațiu în fereastră.

Amplasarea meniului în partea dreaptă a ecranului

Avantaje

→ eficient, pentru că distanța de la meniu la scrollbar este mică;

→ aspect optic corespunzător;

→ permite meniuri suplimentare la marginea de sus a ferestrei.

Dezavantaje

→ pericol ca pe ecrane cu rezoluție mică să nu fie vizibil;

→ rar folosit;

→ arată neaspectuos la tipărirea pe hârtie;

→ consumă mult spațiu în fereastră.

Amplasarea meniului în partea de jos a ecranului

Avantaje

→ aspect optic corespunzător;

→ paginile se tipăresc aspectuos pe hârtie;

→ corespunde modului natural de citire (stânga-dreapta).

Dezavantaje

→ amplasare după informația din pagină;

→ pericol ca pe ecrane cu rezoluție mică să nu fie vizibil;

→ rar utilizat;

→ nu încap decât relativ puține elemente în meniu.

Culorile HTML

Deși internetul este plin de programe specializate în furnizarea codului de culoare pentru HTML și majoritatea editoarelor HTML dispun de un asemena mecanism încorporat, totuși alegerea rapidă a unei anumite nuanțe de culoare se face de regulă prin încercări. Paleta de mai jos vă oferă un mijloc rapid de alegere a unei culori cât mai apropiată de cea dorită. Codul de culoare pentru HTML se specifică prin sintaxa #RRGGBB unde RR, GG și BB reprezintă nivelul de culoare pentru canalul respectiv de culoare. În spațiul RGB valorile RR, GG și BB se codifică hexazecimal cu câte 256 de nivele pentru fiecare canal de culoare (256^3, adică 16.777.216 culori distincte). Această codificare a culorilor poate fi folosită în cod HTML, XHTML și CSS.

000000	330000	660000	990000	CC0000	FF0000
003300	333300	663300	993300	CC3300	FF3300
006600	336600	666600	996600	CC6600	FF6600
009900	339900	669900	999900	CC9900	FF9900
00CC00	33CC00	66CC00	99CC00	CCCC00	FFCC00
00FF00	33FF00	66FF00	99FF00	CCFF00	FFFF00
000033	330033	660033	990033	CC0033	FF0033
003333	333333	663333	993333	CC3333	FF3333
006633	336633	666633	996633	CC6633	FF6633
009933	339933	669933	999933	CC9933	FF9933
00CC33	33CC33	66CC33	99CC33	CCCC33	FFCC33
00FF33	33FF33	66FF33	99FF33	CCFF33	FFFF33
000066	330066	660066	990066	CC0066	FF0066
003366	333366	663366	993366	CC3366	FF3366
006666	336666	666666	996666	CC6666	FF6666
009966	339966	669966	999966	CC9966	FF9966
00CC66	33CC66	66CC66	99CC66	CCCC66	FFCC66
00FF66	33FF66	66FF66	99FF66	CCFF66	FFFF66
000099	330099	660099	990099	CC0099	FF0099
003399	333399	663399	993399	CC3399	FF3399
006699	336699	666699	996699	CC6699	FF6699
009999	339999	669999	999999	CC9999	FF9999
00CC99	33CC99	66CC99	99CC99	CCCC99	FFCC99
00FF99	33FF99	66FF99	99FF99	CCFF99	FFFF99
0000CC	3300CC	6600CC	9900CC	CC00CC	FF00CC
0033CC	3333CC	6633CC	9933CC	CC33CC	FF33CC
0066CC	3366CC	6666CC	9966CC	CC66CC	FF66CC
0099CC	3399CC	6699CC	9999CC	CC99CC	FF99CC
00CCCC	33CCCC	66CCCC	99CCCC	CCCCCC	FFCCCC
00FFCC	33FFCC	66FFCC	99FFCC	CCFFCC	FFFFCC
0000FF	3300FF	6600FF	9900FF	CC00FF	FF00FF
0033FF	3333FF	6633FF	9933FF	CC33FF	FF33FF
0066FF	3366FF	6666FF	9966FF	CC66FF	FF66FF
0099FF	3399FF	6699FF	9999FF	CC99FF	FF99FF
00CCFF	33CCFF	66CCFF	99CCFF	CCCCFF	FFCCFF
00FFFF	33FFFF	66FFFF	99FFFF	CCFFFF	FFFFFF

Sunt posibile și aranjamente mixte ale meniurilor, în funcție de structura logică a paginilor care trebuie accesate. O condiție este însă obligatorie, și anume că meniul trebuie să se integreze bine cu informațiile din pagină aspectul fiind unul „aerisit". Prea multă informație înghesuită în pagină nu face decât să reducă atractivitatea acesteia.

Alegerea unui ISP

Un alt aspect important legat de funcționarea unui site se referă la anumite chestiuni tehnice. Astfel, la momentul terminării programării unui site, acesta va trebui plasat pe un server vizibil în internet. Este bine să vă alegeți ISP-ul înainte de a face prima machetă testabilă pentru site. În acest fel, cu prima machetă elaborată puteți verifica cât de accesibil va fi viitorul dumneavoastră site. Fără a detalia varietatea de servicii pe care un ISP le oferă clienților săi, câteva aspecte trebuie clarificate. Primul, foarte important, este viteza de acces la serverul care găzduiește site-ul. Este de dorit ca timpii de acces pentru utilizatori non-DSL să fie acceptabili.

Tabelul următor vă oferă informații despre diverse viteze de transfer posibil de realizat:

Tipul legăturii	Viteza bit/sec.	Timpul de descărcare a 1 MB (min:sec)	Viteza DSL
Modem	56 k	2:26	
ISDN (1 canal)	64 k	2:08	
DSL light	384 k	0:22	6 x ISDN
DSL 768	768 k	0:11	12 x ISDN
DSL 1500	1536 k	0:06	24 x ISDN
DSL 2000	2048 k	0:04	36 x ISDN
DSL 3000	3072 k	0:02	48 x ISDN

Un alt aspect important este legat de accesul la propriul site, plasat la ISP, pentru modificări, actualizări sau extinderi. Aceste operațiuni se pot face remote, pe legături securizate, și utilizarea lor va mări viteza de punere în lucru a site-ului. Întrebați întotdeauna ISP-ul ce mecanisme de comunicare cu domeniile găzduite sunt permise pentru administrare (FTP, cPanel etc.). Fără asemenea servicii, va fi greu ca un site să fie ținut la zi.

Sistemul de operare

Deși la prima vedere nu ar trebui să vă intereseze, sistemul de operare al majorității celor care vor accesa pagina de web poate avea un rol important în aprecierea site-ului, dintr-un motiv foarte simplu: cu toate că standardele HTML și XHTML sunt recunoscute de toate SO-urile și, teoretic, paginile web proprii ar trebui să fie vizibile pe toate platformele din internet, practic site-ul în construcție va fi vizibil numai pe majoritatea acestora și nu pe toate. În principal, aceasta se datorează implementării diferite a standardelor HTML, respectiv XHTML. Este bine să vă orientați către acele sisteme de operare care sunt mai frecvent utilizate.

MS Windows (cu variantele sale) acoperă peste 90% din calculatoarele conectate la internet. Statistica W3C oferă date despre gradul de utilizare a diverselor SO-uri.

Anul 2007	Win XP	Win2000	Win98	Vista	W2003	Linux	Mac
Decembrie	73,4%	4,7%	1,3%	6,5%	1,9%	3,5%	4,0%

Prin urmare, paginile web vor trebui să fie vizibile corect pe browser-ele instalabile preponderent pe platformele din familia MS Windows. Sunt vizate cu precădere browser-ele IE6, IE7, Firefox și Opera.

Încă o informație necesară înainte de a trece la programarea unei pagini web este și cea privind ecranul de referință, altfel spus pe ce rezoluție a ecranului va afișa programul de navigare pagina. O statistică recentă a W3C oferă informațiile necesare stabilirii acestui parametru de proiectare.

Anul 2007	ridicată	1.024x768	800x600	640x480	necunoscută
Ianuarie	26%	54%	14%	0%	6%

Așadar, folosirea unei rezoluții de 1.024x768 pixeli va permite afișarea lor corectă pe 80%, pe când o rezoluție de 800x600 se va afișa corect pe 94% din calculatoarele conectate internet. Perioada de referință fiind ianuarie 2007, este de presupus că în ianuarie 2008 cele două procente s-au modificat. Tendința actuală este către rezoluții mari, 1.024 x 768, dar rămân totuși mulți utilizatori care au ecrane cu rezoluție de 800 x 600.

Pentru ca o pagină web să arate bine în ecranul unui browser contează și în ce paletă de culori va fi afișată. Datele statistice ale W3C sunt ilustrative pentru paletele de culori mai frecvent folosite. Tendința actuală este către calculatoare care folosesc hardware pe 24 sau 32 biți pentru a afișa 16.777.216 culori diferite. Calculatoare mai vechi și laptopurile folosesc hardware pe 16 biți pentru a afișa 65.536 de culori diferite.

Anul 2007	16.777.216	65.536	256
Ianuarie	86%	11%	2%

Structura site-ului

Dacă până acum am vorbit la modul general despre tendințele actuale și planificarea site-urilor, acum a sosit momentul să discutăm despre tema concretă a acestui special, aplicând deja câteva elemente dintre cele prezentate anterior.

Victor Gheorghe

Proiectul ales ca temă pentru acest CHIP Special constă în realizarea unui site al editurii în vederea promovării imaginii sale în internet. Așa cum am văzut în articolele anterioare, planificarea structurii unui site trebuie să țină cont de anumite aspecte complexe. Site-ul care trebuie realizat trebuie să fie conform următoarelor cerințe:

- să prezinte publicațiile editurii (cu elementele care le definesc, tiraje, public țintă etc.) inclusiv site-urile acestora;
- pagina de început să conțină prezentarea editurii;
- să fie compatibil cu browserele IE6,

IMAGINE STATICĂ: Primul pas constă în realizarea machetei grafice a site-ului.

IE7, Firefox şi Opera (se vor avea în vedere cele mai recente versiuni downloadabile) pe sistemele de operare Windows, Mac şi Linux;

- deoarece site-ul va fi unul de informare asupra ariei de activităţi publicistice acoperite de editură, acesta trebuia să se adreseze tuturor categoriilor de vârstă;
- pentru fiecare publicaţie trebuie afişată imaginea unei coperte reprezentative sau un colaj de mai multe coperte;
- dat fiind caracterul de prezentare al site-ului, soluţia grafică cerută se referă la înălţime fixă centrată orizontal şi vertical în pagină:
- header-ul de pagină să conţină logo-ul editurii;
- printre culorile paginii să se regăsească obligatoriu cele din logo;
- meniul să fie orizontal astfel ca butonul fiecărei publicaţii să fie distinct;
- aranjarea informaţiei în paginile de prezentare ale publicaţiei să fie pe coloane, iar cea din stânga să conţină imaginea publicaţiei;
- coloanele să fi larg spaţiate;
- să fie folosit un font neserifat în toate secţiunile paginii;
- rezoluţia de referinţă a ecranului să fie de 1.024 x 768.

La cele de mai sus s-a adăugat specificarea publicaţiilor care formează obiectul site-ului: CHIP, Level, FOTO-VIDEO digital, PC Practic, şi CHIP Special, precum şi cele două site-uri CHIP Online şi Level Online. În acest fel, prin adăugarea publicaţiilor s-a putut fixa conţinutul meniului site-ului.

Macheta grafică

Având la bază cerinţele amintite anterior, se poate trece la pasul următor, care constă în elaborarea machetei grafice pentru una din paginile site-ului (de obieci pagina principală). Macheta grafică (altfel spus o imagine statică a ceea ce dorim să fie afişat în fereastra browser-ului) poate fi făcută cu ajutorul unui program de grafică de tipul Adobe Photoshop, GIMP sau Corel Photopaint. Se pot utiliza pentru elaborarea unor asemenea machete şi programe care lucrează vectorial, precum Corel Draw sau Adobe Illustrator.

Informaţia a fost formatată în machetă ţinând cont de cerinţe. S-au avut în vedere dimensiunile paginii, fixe pentru întreg site-ul, ierarhia elementelor grafice, structura elementelor, spaţierile şi culorile. S-a pus accent pe următoarele elemente:

- textul pentru paragrafe să aibă mărimea şi culoarea stabilită (s-a ales culoare gri pentru că oferă un aspect mai plăcut faţă de negru, care prezintă un contrast prea puternic);
- titlurile, subtitlurile, capul de tabel şi culoarea de fond să se asorteze cu culorile logo-ului;
- pentru a marca începutul unor noi paragrafe să fie folosit un bullet făcut în aceleaşi culori;
- s-a creat un tabel pentru a exemplifica atributele grafice folosite (culoare, spaţiere, aranjare);
- s-a preferat folosirea de culori alternative pentru fundalul liniilor tabelului faţă de obişnuitele caroiaje pentru că rezultatul are un aspect mai plăcut şi permite o urmărire vizuală mai uşoară;
- s-au creat două liste de nivel 1, respectiv 2 cu caracteristici diferite, tot în scop de exemplificare.

Macheta poate fi rezultatul unui proces iterativ în care prin sugestii şi modificări succesive se ajunge la varianta finală acceptată de către solicitant. Forma finală a acesteia constituie punctul de plecare al programării.

Zone

Pe machetă am definit zonele care vor fi tratate distinct la realizarea HTML a unei pagini de test. Zonele cu imagini, headerul şi coloana din stânga vor fi populate cu

STRUCTURARE: Macheta trebuie împărţită în zone, pentru a putea trece cu succes la programare.

imagini de test, întrucât în aceasta fază contează aspectul general al paginii și amplasarea imaginilor, făcând abstracție de conținut. În plus, împărțirea machetei în zone va constitui ulterior și ghidul pentru codificarea HTML. Imaginile de test vor fi înlocuite ulterior cu imaginile specifice din respectivele zone.

Zona 1 (portocalie), centrată în fereastra browserului, va conține întreaga pagină și va avea dimensiunile fixe care să se încadreze în rezoluția de 1.024 x 768. Ea are rolul exclusiv de a fixa conținutul și de a trasa chenarul exterior. Se remarcă un spațiu exterior lăsat pe contur astfel ca aspectul grafic să lase impresia de „aerisit". Întrucât conținutul paginii se va plasa într-un chenar interior spațiat pe contur față de zona 1 este nevoie de **zona 2 (negru)**. În cadrul zonei 2 se plasează elementele paginii. **Zona 3 (roșu)** va conține headerul paginii, logo-ul Vogel Burda Communications. **Zona 4 (galben)** va conține meniul pentru navigare. Până aici am definit zonele care sunt comune tuturor paginilor din site.

Zona 5 (albastru) va conține detaliile pentru fiecare publicație. Cu alte cuvinte, zona 5 va conține informațiile corespunzătoare fiecărei publicații în parte, adică se va schimba de la pagină la pagină. În cadrul zonei 5, aliniată la stânga, se delimitează **zona 6 (verde)** care va conține imaginile corespunzătoare fiecărei publicații. **Zona 7 (magenta)** reprezintă o coloană care se va împărți în două și care va conține informația propiu-zisă. În fine, **zonele 8 (gri)** reprezintă două coloane în care se vor plasa textele, listele și tabelele care descriu publicațiile.

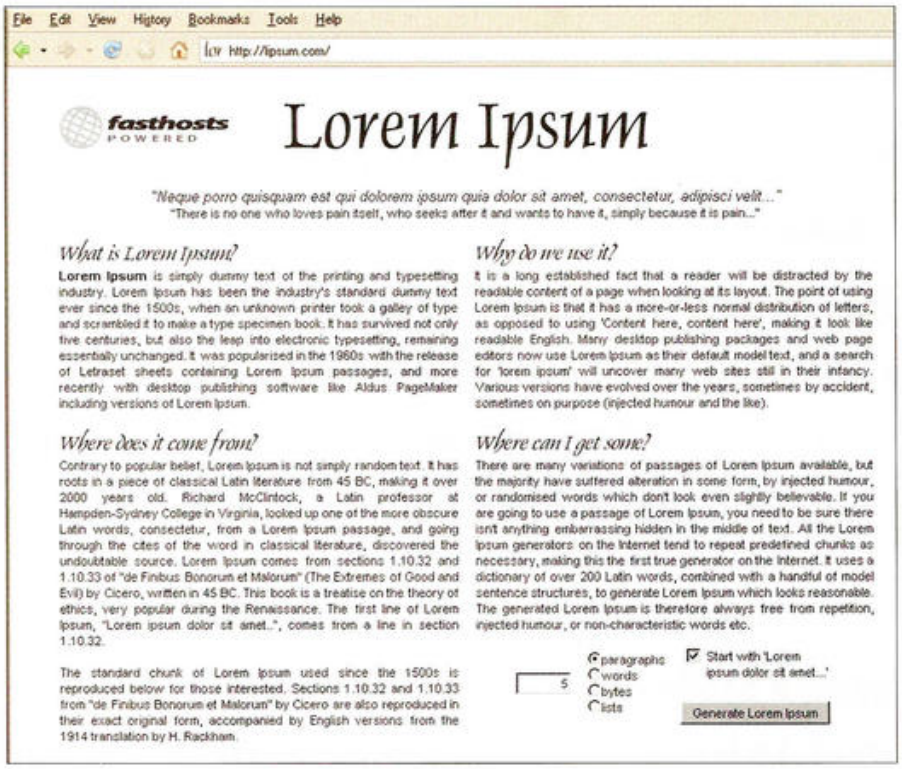

POPULAREA ZONELOR: Cu ajutorul Lorem Ipsum puteți obține texte care să aibă lungimea dorită.

Popularea zonelor

Deoarece elaborarea unui site presupune o cooperare strânsă cu solicitantul, iar informațiile pe care acesta trebuie să le furnizeze pentru a fi așezate în pagini nu au întotdeauna, din start, o formă finită, puteți face apel la texte neutre care vor fi plasate în pagina numai pentru a putea vedea vedea cum se „așează" textul. Puteți apela la Lipsum generator, care este un site foarte util în acest scop (**http://www.lipsum.com**).

Acest site vă oferă texte cu numărul specificat de cuvinte, paragrafe și liste cu ajutorul cărora vă puteți popula zona de text din pagina web până cand ajungeți în posesia textelor finale. Pentru a obține textele de dimensiunile dorite, alegeți parametrii de generare a textelor, listelor sau cuvintelor și apăsați pe butonul Generate Lorem Ipsum. Textele furnizate de Lorem Ipsum sunt în latină și pot fi utilizate gratuit. Pentru a transfera textele în pagina de web, utilizați procedeul copy/paste.

Un alt generator, Blindtextgenerator, (pe care îl găsiți la **http://www.blindtextgenerator.com/**) vă oferă o paletă mai largă de opțiuni. Se pot alege texte formatate după necesitățile proprii în ceea ce privește fontul utilizat, mărimea și aspectul acestuia, alinierea paragrafelor, înălțimea linei. Adițional textului propriu-zis (există opțiunea de selecție pentru engleză sau latină), se generează și codul CSS care poate și el fi inclus în codul propriu. Poate fi un exercițiu util să generați texte cu diverse formatări, astfel puteți vedea

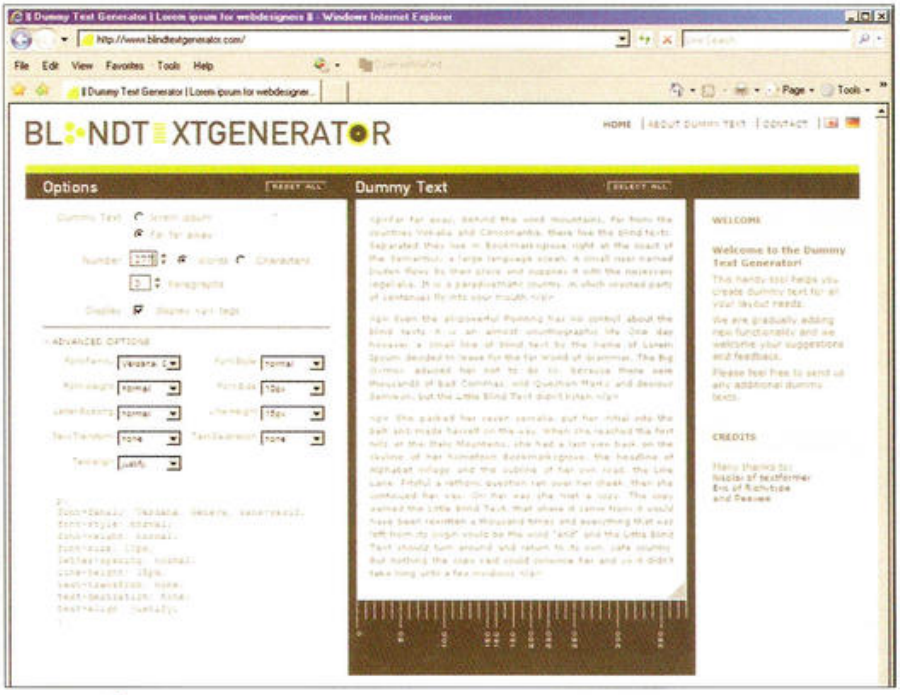

ALTERNATIVĂ: Blindtext Generator permite chiar și specificarea dimensiunilor fonturilor.

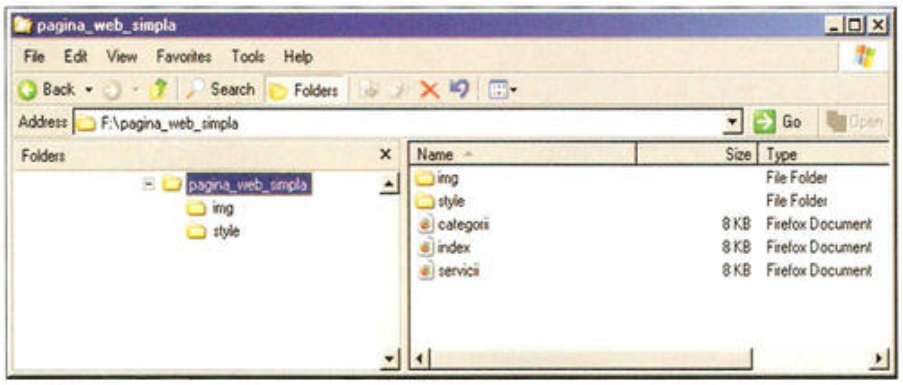

DIRECTOARE: Este recomandat să păstrați o structură strictă și pentru fișierele paginii web.

modul cum se așează textul în pagină funcție de diverse atribute CSS. Codul CSS funcționează identic pentru orice browser. Practic, totul se reduce la o operație copy/paste fără a mai fi nevoie să se facă nici o intervenție.

Fișierele site-ului

Împărțirea site-ului pe zone are și un corespondent, să-i zicem așa, fizic, reprezentat de structura de directoare și fișierele aferente site-ului. Spre deosebire de un fișier MS Word sau OpenOffice, în care imaginile se inserează în document și fac parte din acesta, în cazul unei pagini web, acestea sunt fișiere separate. Documentul HTML este de fapt un fișier care conține numai text și poate fi editat cu un editor simplu de texte. Extensia .html sau .htm face ca acesta să se deosebească de alte fișiere text.

Un document HTML este formatat cu TAG-uri HTML care definesc aspectul său atunci când este afișat în fereastra unui browser. În fereastra browser-ului se afișează și imagini, cu toate că acestea nu sunt conținute fizic în fișierul HTML. Acestea sunt păstrate extern și afișarea lor este realizată cu ajutorul TAG-ului `<img>` din documentul HTML.

Să luăm ca exemplu un site web, fișierul cu numele index.html are legături cu două pagini, fișierele numite categorii.html și servicii.html. Pagina mai conține o imagine (fișierul logo.jpg) și fișierul cu formatarea (format.css), deci site-ul este compus în realitate din 5 fișiere.

Convenții

Atunci când se accesează o pagină web cu ajutorul unui browser, de exemplu http://www.vogelburda.ro, serverul web caută automat un fișier cu numele index.html sau index.htm și în cazul în care îl găsește returnează pagina browserului. Acest lucru este similar cu accesarea directă a adresei http://www.vogelburda.ro/index.html. Prin convenție, punctul de intrare într-o pagină web este un fișier cu numele predefinit index, extensia putând diferi de la caz la caz (htm, html, php, shtml).

Deoarece chiar și pentru pagini web simple în mod normal sunt folosite mai multe fișiere, se impune ca acestea să fie organizate într-o structură de directoare, de obicei după un anumit tip.

Astfel, pentru exemplul simplu menționat mai sus vom proceda în felul următor:

- în directorul rădăcină plasăm toate fișierele HTML;
- în directorul *img* pune fișierele care conțin imagini, deobicei acestea au extensia .jpg, gif sau .png.;
- în directorul *style* punem fișierele de formatare.

Respectând aceste reguli, în funcție de complexitatea site-ului, se poate concepe o structură de directoare care să fie în concordanță cu structura logică a acestuia. În acest caz, un anumit fișier corespunzător unui obiect aflat pe o anumită ramură a structurii logice poate fi identificat ușor dacă este plasat corect în structura de directoare.

Nume de directoare

După finalizarea site-ului, fișierele acestuia sunt publicate (plasate) pe server, pe care însă nu se află instalat neapărat sistemul de operare Windows.

Pentru a evita eventuale probleme trebuie respectate anumite reguli de scriere:

- toate numele de directoare și fișiere se scriu cu litere mici. Spre deosebire de Windows, alte sisteme de operare fac distincție între majuscule și minuscule. Altfel spus, pot exista în același timp și același loc un fișier având numele scris cu majuscule și altul scris fără majuscule. Sistemul de operare Windows nu face această distincție.
- nu folosiți diacritice sau spații în numele fișierului. Folosirea de spații sau diacritice în scrierea adreselor de internet presupune o operație de convertire. De exemplu, un fișier cu numele „indexul meu.html" va trebui apelat cu „indexul %20meu.html". Operația este greoaie și poate fi evitată simplu nefolosind spații în numele fișierului. În ceea ce privește folosirea diacriticelor în numele fișierelor, acestea trebuie evitate chiar și atunci când lucrați în sistemul de operare Windows. Operațiile ulterioare de redenumire, copiere sau ștergere a fișierului pot genera erori.
- folosiți întotdeauna „/" în loc de „\". Sistemul de operare Windows este singurul care folosește ca separator „\" backslash pentru delimitarea elementelor de cale (path) pentru un fișier, celelalte sisteme de operare folosind „/" slash pentru acest delimitator. De aceea folosiți întotdeauna delimitatorul normal „/" slash în scrierea unor legături, TAG-ul `<a>` sau `<img>`, altfel pagina web va funcționa corect numai pe un server Windows.

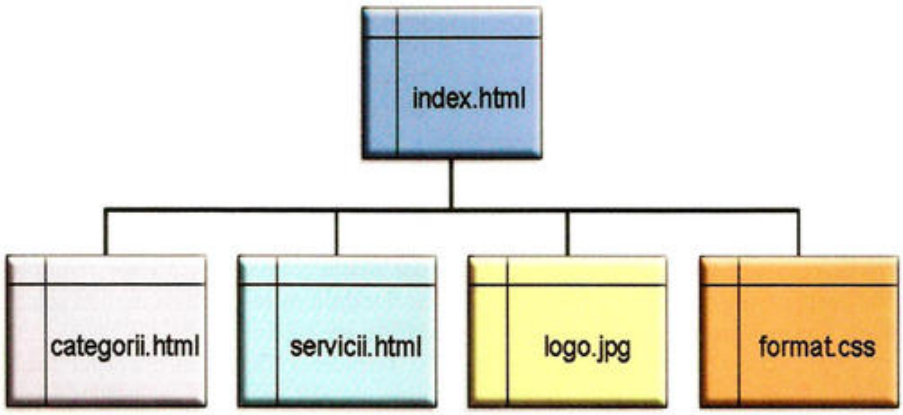

SCHEMĂ: Așa ar putea arăta structura unui site simplu.

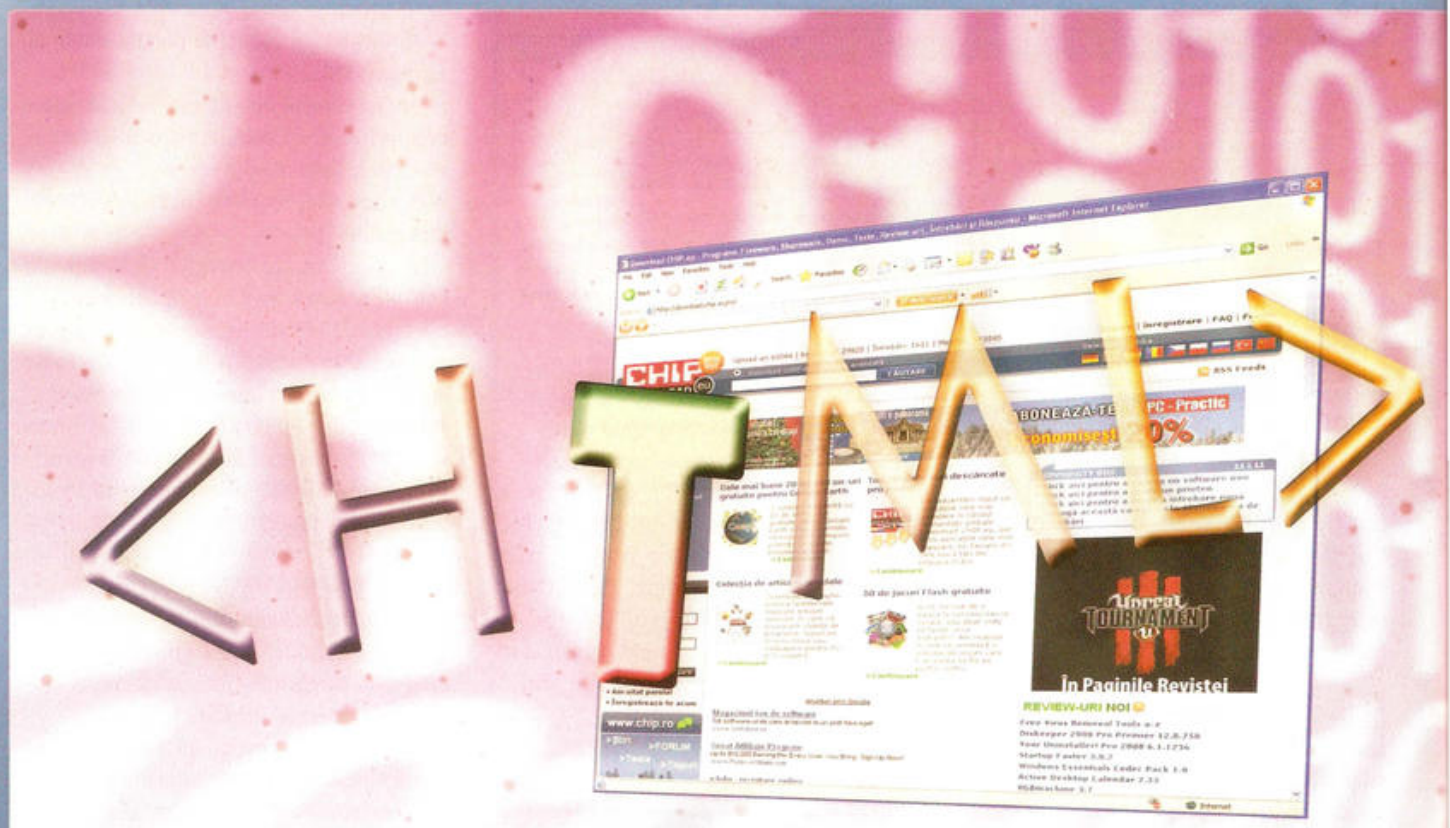

Formatarea HTML

După schițarea machetei, următorul pas constă în transpunerea acesteia în practică folosind HTML și CSS.

Victor Gheorghe

După ce am stabilit modul în care se partiționează macheta, putem elabora o primă variantă de cod HTML (pe CD această variantă este reprezentată de fișierul macheta-meniu-cu-css1.htm din directorul *surse/step-1-macheta*). Înainte de a trece la programare, reamintim faptul că standardul după care se programează este XHTML 1.0.

Codul CSS pereche pentru cel HTML de pe CD este listat în oglinda „Script CSS pentru machetă" (alternativ, puteți apela la fișierul vbcomm1.css din directorul *surse/step-1-macheta/style/* de pe CD).

În cazul machetei realizată în cod HTML (ATENȚIE: numerotarea este folosită exclusiv pentru a ușura localizarea liniilor!), documentul începe cu declarația de tip, liniile 1-2.

```
1: <!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD
XHTML 1.0 Transitional//EN"
2: „http://www.w3.org/TR/xhtml1/
DTD/xhtml1-transitional.dtd">
```

Secțiunea `<html>` (liniile 3-150) are două secțiuni `<head>` liniile 4-14 și `<body>` liniile 15-149.

```
3: <html xmlns="http://www.w3.org/1999/
xhtml">
4: <head>
5: <title>Vogel-Burda Communications:
</title>
6: <meta http-equiv="Content-Type" con-
tent="text/html; charset=iso-8859-1" />
7: <meta name="Description"
content="VogelBurda Communications -
Revista Chip, Level, PC Practic" />
8: <meta name="Keywords" content="vogel-
burda, vogel burda, editura, Chip, Chip
Special,
9: revista Chip, revista, revista Level, PC
Practic, revista PC Practic" />
10: <meta name="Authors" content="Vogel
Burda Communications" />
11: <meta name="Title" content="Exemplu
de cod pentru prezentare" />
12: <link href="style/vbcomm1.css"
rel="stylesheet" type="text/css" />
13:
14: </head>
15: <body>
<!— continut sectiune body —>
149: </body>
150: </html>
```

În secțiunea `<head>` se declară titlul paginii `<title>` (apare în manșeta de sus a ferestrei precedând numele browser-ului) și meta TAG-urile pentru descriere pagină, cuvinte cheie, autor, titlu.

La linia 12 se face legătura cu CSS-ul extern care se găsește în directorul style și are numele vbcomm1.css. Textul CSS putea fi inclus direct în corpul machetei, dar asta ar fi însemnat că respectivul cod ar fi trebuit inclus în sursa fiecărei pagini html a site-ului.

Includerea CSS direct în corpul documentului (cu TAG-ul `<script>`) are un dezavantaj major: la orice modificare în

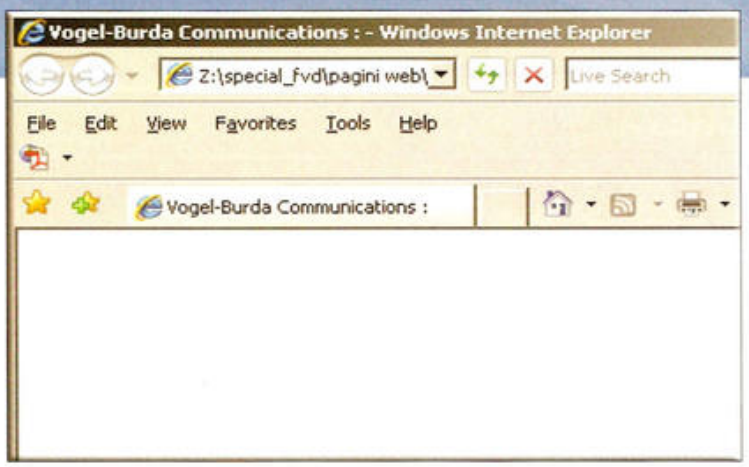

PRIMII PAȘI: Așa arată pagina după ce a fost inclus titlul.

codul CSS, aceasta trebuie repetată pentru toate documentele CSS care intră în structura site-ului. A păstra codul CSS ca script separat permite ca o modificare să se facă o singură dată, într-un singur loc pentru întregul site. Este recomandabil ca toate scripturile care sunt incluse în documentul HTML să fie plasate într-un director separat, în cazul de față style.

Secțiunea `<body>` începe la linia 15, dar în spatele ei se află stilul declarat în scriptul CSS (vezi oglinda) la linia 1-4. De reținut că aici se declară atât dimensiunea marginii de sus, cât și imaginea care va fi folosită ca background.

Documentul HTML are marcate prin comentarii începuturile și sfârșiturile zonelor explicitate în macheta. Un comentariu (cod ignorat de browser) are forma unui TAG unde începutul este marcat de <!—iar sfârșitul de —>

Zonele sunt programate folosind două TAG-uri `<table>` și `<div>`.

ZONA 1 începe la linia 17 și se termină la linia 147. TAG-ul <table> are stilul, care trasează chenarul exterior, încorporat ca atribut. Nu s-a mai plasat în CSS deoarece nu va fi refolosit. Totodată, cu acest TAG

```
17: <!—inceput tabel principal —>
18: <table cellspacing="0" cellpadding="0"
style="border:1px solid #002f2f;"
19: width="968" height="610" align="cen-
ter">
<!— continut zona 1 —>
147: </table><!—sfarsit tabel principal —>
```

se stabilesc dimensiunile chenarului 968 x 610 pixeli centrat.

ZONA 2 începe la linia 22 și se termină la linia 145. TAG-ul `<div>` are ca atribut stilul care spațiază chenarul exterior de cel interior încorporat, cu 20 pixeli.

```
22: <!— inceput tabel centru interior vizibil
in toate browserele—>
23: <div style="margin-top: 20px;">
<!— continut zona 2 —>
145: </div><!—sfarsit tabel centru interior
—>
```

ZONA 3 (liniile 24-29) definește header-ul de pagină care va conține logo-ul. Pentru macheta, s-a folosit imaginea macheta-header.jpg cu dimensiunea 928 x 78 pixeli. Este recomandabil ca toate imaginile să fie plasate într-un director separat, în cazul de față **img**. Se remarcă lipsa oricăror spații în interiorul TAG-ului <td> pentru a evita aspectul schimbat în browserele IE6 și IE7. Pentru a evita plasarea unui chenar în jurul imaginilor machetei, în scriptul CSS s-au eliminat chenarul, marginile și spațierile, toate fiind setate explicit la 0 pixeli. S-a procedat astfel întrucât unele browser-e plasează implicit un chenar în jurul imaginilor, dacă acesta nu a fost suprimat.

```
24: <!—inceput tabel header —>
25: <table cellspacing="0" cellpadding="0"
style="border:1px solid #8e9da8;"
26: width="928" align="center">
27: <tr><td><a href="index.htm"><img
src="img/macheta-header.jpg" width="928"
28: height="78" title="Vogel Burda
Communications"
border="0"/></a></td></tr>
29: </table><!—sfarsit tabel header —>
```

ZONA 4 (liniile 30-49) conține meniul paginii. Acesta este plasat într-un tabel, fiecare celulă conținând câte un element separat al meniului. Pentru navigare, la trecerea cursorului peste un element de meniu, acesta își schimbă culoarea (efect rollover).

```
30: <!—inceput tabel meniu —>
31: <table cellspacing="0" cellpadding="0"
style="border:1px solid #8e9da8;"
32: width="930" align="center">
33: <tr height="20">
34: <td width="130"
bgcolor="#BF0B34"> <a class="menu"
href="index.htm">VOGEL BURDA</a></td>
35: <td width="123" bgcolor="#02243d"
class="inmenu" style="border-right: solid
1px #8e9da8;">
36:  <a class="menu"
href="javascript: void(0)">CHIP
Online</a></td>
37: <td width="69" bgcolor="#02243d"
class="inmenu" style="border-right: solid
1px #8e9da8;">
38:  <a class="menu"
href="javascript: void(0)">CHIP</a></td>
39: <td width="115" bgcolor="#02243d"
```

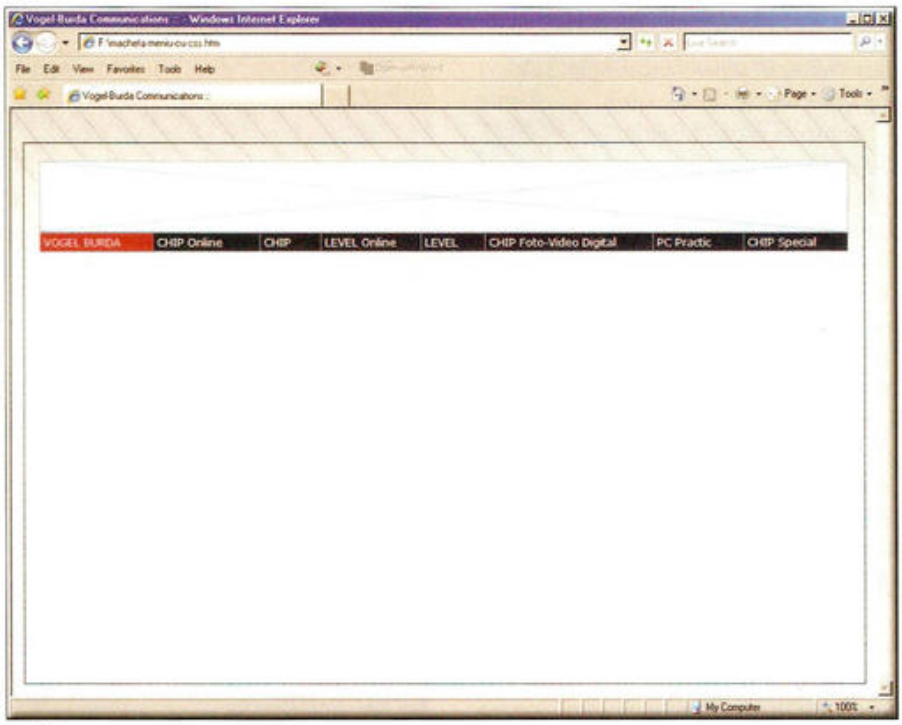

LEGĂTURI: Meniul către secțiunile site-ului este gata.

SCRIPT CSS PENTRU MACHETA

```
1: body {margin-top:38px; margin-bottom:0; margin-left:0; margin-right:0;
2: font-family:Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif; font-size:9pt; font-weight: normal;
3: background-image:url(../img/main_bgr.jpg);
4: }
5:
6: .c_over1 { BACKGROUND-COLOR: #BF0B34;cursor: pointer;font-family: Verdana, Arial, sans-serif;
7:  color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal;}
8: .c_out1 { BACKGROUND-COLOR: #02243d; cursor: pointer;font-family: Verdana, Arial, sans-serif;
9:  color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal;}
10:
11: td.inmenu { BACKGROUND-COLOR: #02243d; cursor: pointer;font-family: Verdana, Arial, sans-serif;
12:  color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal;}
13: td.inmenu:hover { BACKGROUND-COLOR: #BF0B34; cursor:pointer; font-family: Verdana, Arial, sans-serif;
14:  color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal;}
15:
16: hr { border:none; border-bottom: solid 1px #cccccc; height:0px; }
17: b, strong { color:#6D97C0; }
18:
19: a.menu:link, a.menu:visited, a.menu:active, a.menu:hover {
20:      color: #FFFFFF; text-decoration:none; }
21:
22: h1, h2, p { margin: 5px 0px 5px 0px }
23:
24: h1 {color:#6D97C0; font-size:12pt; font-weight:bold; line-height:105%; }
25:
26: p.p_10 {margin-top:10px; }
27: p.p_5 {margin-top:5px; }
28: p.p_3 {margin-top:3px; }
29:
30: .colsplit {color: #888888; font-family: Arial, Verdana, Helvetica, sans-serif; text-decoration: none}
31:
32: ul.standard { margin:5px 0px 5px 5px; padding: 5px 0px 0px 5px; list-style-type:none;}
33: ul.standard li { background: url(../img/dark-dot.gif ) norepeat 0px 4px; padding: 0px 0px 0px 12px; }
34:
35: ul.spacy { margin:5px 0px 5px 20px; padding: 5px 0px 0px 5px; list-style-type:none;}
36: ul.spacy li { background: url(../img/dark-dot.gif ) norepeat 0px 4px; padding: 0px 0px 4px 16px; }
37:
38: img { border: 0; margin: 0; padding: 0; }
39:
40: td.tableRow {
41:     background-color: #D9E9F9;
42:     line-height: 16px;
43: }
44:
45: td.tableSec {
46:     line-height: 16px;
47: }
48:
49: td.tableHeader {
50:     background-color: #336699;
51:     color: #FFFFFF;
52:     line-height: 16px;
53:     padding: 3px;
54: }
55:
56: #js_clock { font-size:10px; padding:2px 0px 0px 0px; float:left; }
57:
58: .clock_ora { font-size:10px; font-style:normal; padding:2px 3px 0px 5px; float:left; }
```

```
class="inmenu" style="border-right: solid 1px #8e9da8;">
40:  <a class="menu" href="javascript: void(0)">LEVEL Online</a></td>
41: <td width="73" bgcolor="#02243d" class="inmenu" style="border-right: solid 1px #8e9da8;">
42:  <a class="menu" href="javascript: void(0)">LEVEL</a></td>
43:<td width="194" bgcolor="#02243d" class="inmenu" style="border-right: solid 1px #8e9da8;">
44:  <a class="menu" href="javascript: void(0)">CHIP Foto-Video Digital</a></td>
45:<td width="104" bgcolor="#02243d" class="inmenu" style="border-right: solid 1px #8e9da8;">
46:  <a class="menu" href="javascript: void(0)">PC Practic</a></td>
47: <td width="120" bgcolor="#02243d" class="inmenu">
48:  <a class="menu" href="javascript: void(0)">CHIP Special</a></td>
49: </tr></table><!—sfarsit tabel meniu —>
```

Efectul de rollover se realizează cu liniile 11-14 din scriptul CSS, trecerea cursorului peste celulă specificându-se cu ajutorul atributului atributul :hover.

```
11: td.inmenu { BACKGROUND-COLOR: #02243d; cursor: pointer;
12: font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal;}
13: td.inmenu:hover { BACKGROUND-COLOR: #BF0B34; cursor: pointer;
14: font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal;}
```

De remarcat faptul că meniul cu atribut :hover nu funcționează în browserul IE6. Atributul :hover în implementarea CSS pentru IE6 este atașat exclusiv TAG-ului <a> (anchor). Pentru a evidenția pagina curent selectată, celulei respective nu i se mai declară atributul de class, ea având în acest fel culoarea schimbată. Pentru referința din cadrul link-ului, în

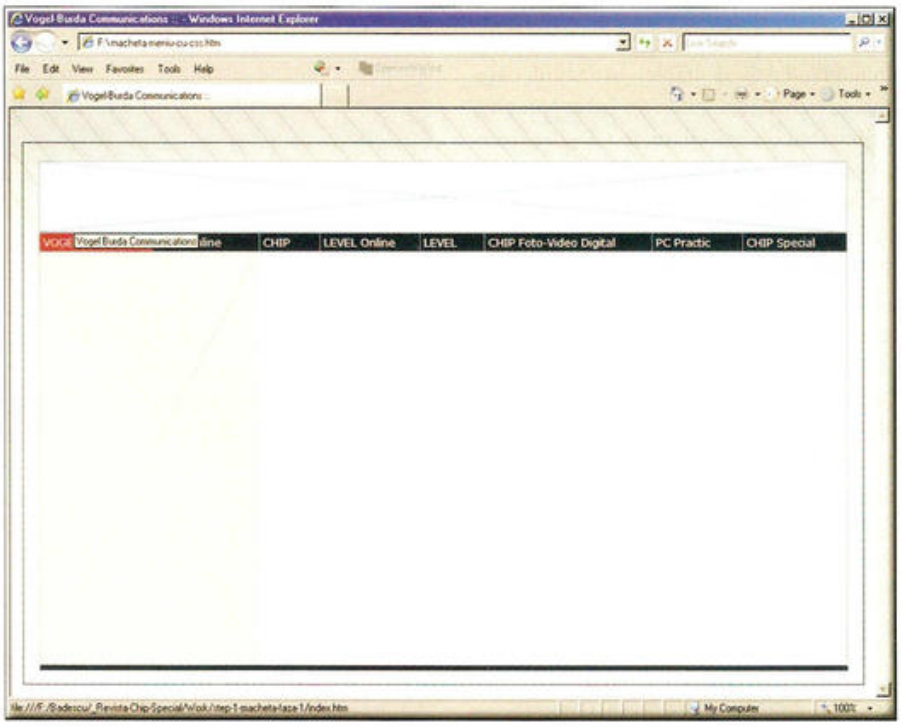

ACCENTUARE: Efectul de highlight este important pentru evidențierea paginii curente.

celulele meniului s-a folosit instrucțiunea javascript:void(0), care în cazul când este selectată nu execută nimic, browserul rămânând pe aceeași pagină.

De exemplu, legătura către pagina revistei CHIP va arăta astfel:

```
37: <td width="69" bgcolor="#02243d"
class="inmenu" style="border-right:
solid 1px #8e9da8;">
38:  <a class="menu"
href="javascript: void(0)">CHIP</a></td>
```

Putem deja testa în browser codul scris până acum. Este deja necesară verificarea cu mai multe browsere, pentru a nu „transporta" eventualele erori în etape ulterioare de lucru, situație în care depistarea acestora devine o operație greoaie.

ZONA 5 (liniile 51-144) este cea care conține informațiile caracteristice fiecărei publicații din exemplul nostru, care se schimbă de la la o pagină la alta. Este realizată cu TAG-ul `<table>`, având lățimea și înălțimea fixe de 930 x 465 pixeli. De remarcat că are stil propriu care controlează distinct liniile chenarului.

```
51: <!— inceput tabel continut —>
52: <table cellspacing="0" cellpadding="0"
width="930" height="465" align="center"
53: style="border-left:1px solid #8e9da8;
border-right:1px solid #8e9da8;
54: border-top:0px solid #8e9da8; border-
bottom: 6px solid #02243d;" >
<!— continut zona 5 —>
144: </tr></table><!— sfarsit tabel
continut —>
```

ZONA 6, (liniile 56-58) este subordonată zonei 5, are alinierea la stânga și conține imaginea de test back-col-stg-macheta .jpg. Ulterior, aici vor fi plasate imaginile corespunzătoare pentru fiecare pagină a site-ului.

```
56: <!— inceput coloana stanga —>
57: <td width="251" valign="top"><img
src="img/back-col-stg-macheta.jpg"
width="251"
height="465" title="Vogel Burda
Communications" border="0"/></td>
58: <!— sfarsit inceput coloana stanga —>
```

La testarea în browser se observă deja apariția coloanei din stânga. De remarcat efectul vizual atunci când atributul „alt=" și/sau „title=" este prezent în TAG-ul `<img>` și anume chenarul cu text plasat deasupra barei de meniu.

Acest chenar este afișat atunci când cursorul trece peste o imagine având acest atribut setat.

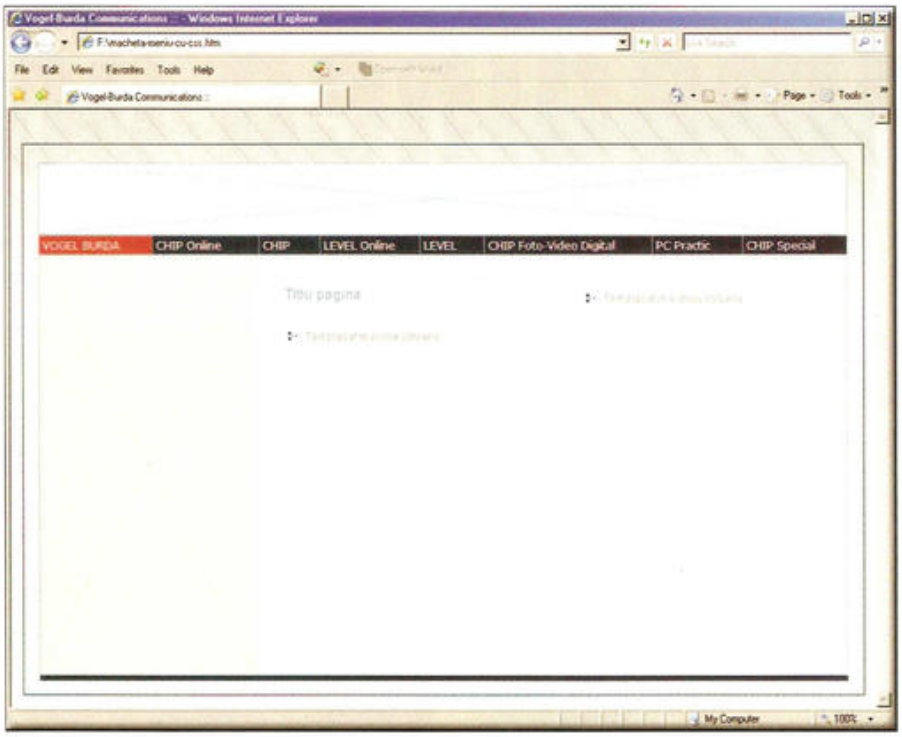

MACHETA: Așa arată macheta în varianta HTML.

ZONA 7, cuprinsă între liniile 59-143, este subordonată zonei 5, are aliniere la dreapta și conține descrierea propriu-zisă a publicațiilor.

```
59: <!— inceput coloana dreapta —>
60: <td width="689" valign="top">
61:<!— inceput impartire coloana
dreapta —>
62: <table cellspacing="0" cellpadding="30"
width="100%">
63: <tr>
64: <!— inceput prima parte coloana
dreapta —>
65: <td valign="top" width="349"
class="colsplit"><h1>Titlu pagina</h1>
66: <hr noshade="noshade" size="1"
align="center" />
67:
68: <p class="p_10"><img
src="img/but2.gif" hspace="5"> Text plasat
in prima coloana.</p>
<!—aici se mai plaseaza restul de text din
prima coloana —>
79: </td><!— sfarsit prima parte coloana
dreapta —>
80:
81:<!— inceput a doua parte coloana
dreapta —>
82:<td valign="top" width="340" class=
"colsplit">
<!—aici se mai plaseaza restul de text in a
doua coloana —>
100: <p class="p_10"><img
src="img/but2.gif" hspace="5"> Text plasat
in a doua coloana.</p>
101:
<!—aici se mai plaseaza restul de text
din a doua coloana —>
140: </td><!— sfarsit a doua parte coloana
dreapta —>
141:</tr>
142:</table><!— sfarsit impartire coloana
dreapta —>
143: </td><!— sfarsit coloana dreapta —>
```

Pentru ca descrierea publicațiilor să poată fi așezată pe coloane, zona 7 este divizată în două **ZONE 8** cu TAG-ul `<table>`, liniile 62-142:

- cea din stânga (liniile 64-79) va fi afișată în mijlocul paginii
- cea din dreapta (liniile 81-140) va fi afișată în dreapta paginii.

Macheta astfel realizată trebuie testată în browserele IE6, IE7, Firefox și Opera. Această operație este importantă și trebuie făcută cu multă grijă, deoarece paginile individuale ale site-ului vor fi realizate populând zonele 6 (imagine) și 8 (coloane cu descriere). Și la această etapă orice modificare (în special în scriptul CSS) trebuie verificată cu browser-ele specificate, pentru fi siguri că nu apare vreo problemă.

În cazul în care nu se realizează aceste verificări menționate, la apariția unei eventuale erori aceasta este dificil de depistat.

Imaginea potrivită

După finalizarea programării machetei HTML se poate trece la includerea imaginilor și asamblarea structurii site-ului. În continuare, aflați cum se face acest lucru și care sunt formatele de imagine care pot fi folosite. Victor Gheorghe

Dacă până acum ne-am folosit de imagini de test pentru a putea crea structura site-ului și a scrie codul HTML aferent, acum a sosit timpul să vedem cum putem să plasăm în site imaginile care într-adevăr vor fi folosite. Înainte de a trece la partea de programare, trebuie să precizăm câteva aspecte. Astfel, în primul rând trebuie să alegem care din cele trei formate de imagine (GIF, JPEG sau PNG) se potrivește cel mai bine conținutului imaginii. Acestea trei sunt formatele recunoscute de HTML pentru imagini și fiecare are avantajele și dezavantajele sale. Pentru a alege cel mai potrivit format de imagine pentru site-ul propriu este bine să dispuneți de câteva cunoștințe generale despre prelucrarea pentru web a imaginilor:

1 **GIF** (Graphics Interchange Format, dezvoltat de Compuserve) este un format care poate reprezenta doar 256 de culori, una dintre ele putând fi transparentă. Acest format este cel mai des folosit și a devenit standard. GIF este alegerea optimă în cazul unor imagini cu puține culori, a unor imagini cu pete mari din aceeași culoare, a textului transformat în imagine, de exemplu: logo-uri, butoane pentru navigație, icon-uri, background-uri simple. GIF este singurul format recunoscut de HTML care permite animații.

2 **JPEG** (sau JPG - Joint Photographic Experts Group) este un format care poate reprezenta 16 milioane de culori. Oferind o compresie foarte mare a imaginii, acest format se folosește în cazul fotografiilor, al exporturilor din diferite programe 3D, când este necesară reprezentarea imaginilor cu mai mult de 256 de culori sau când se dorește o dimensiune cât mai mică a fișierului imagine.

Utilizarea formatului JPG nu este indicată la reprezentarea textelor, a imaginilor în a căror compunere intră margini ascuțite sau obiecte cu muchii conturate, a desenelor tehnice sau a imaginilor transparente.

GIF VS. JPG: Aici este clar că recomandarea merge către JPG.

Calitatea imaginilor JPG este direct proporțională cu mărimea fișierelor. Puteți face încercări succesive cu programul de prelucrat imagini, până obțineți un raport calitate/mărime fișier acceptabil. O altă caracteristică a imaginilor JPG este aceea că mărimea fișierului imagine depinde de imaginiea pe care o conține.

3 **PNG** (sau Portable Network Graphics) este un format care în afară de cele 16 milioane de culori poate reda și transparența (pentru o singură culoare în procent de 100% sau pâna la 256 nivele de transparență pe pixel). Acest format ar fi trebuit să înlocuiască GIF-ul, dar încă nu a reușit din cauza unor probleme la afișarea în diferite browsere, apărute mai ales în cazul PNG-urilor cu transparență. Se foloseste în toate cazurile în care se poate folosi GIF-ul, dar numai atunci când nu este nevoie de animații.

În continuare, vom exemplifica folosirea corectă a formatului de imagine în funcție de tipul imaginii. Astfel, dacă dorim includerea într-o pagină web a paletei de culori folosită de editoare HTML (216 culori), atunci fișierele GIF și JPG diferă semnificativ în mărime și puțin calitativ. Imaginea are dimensiunile 745 x 289 pixeli. Varianta GIF are 21,4 KB, mult mai puțin față de fișierul JPG care ocupă 58,3 KB. Este evident că în acest caz formatul GIF este cel mai avantajos pentru pagina web. Formatul este adecvat pentru toate imaginile care au mai puțin de 256 de culori.

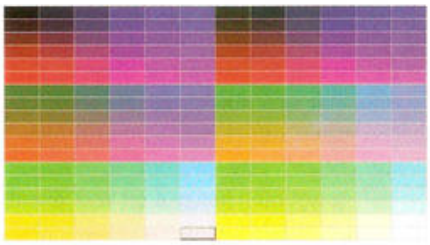

GIF VS. JPG: Pentru reprezentarea imaginilor cu puține culori, formatul GIF este excelent.

Pe de altă parte, dacă dorim să includem într-o pagină web o fotografie vom vedea că formatele GIF și JPG diferă mult calitativ și mai puțin ca mărime. Imaginea de test are dimensiunile 300x251 pixeli. Dacă din punctul de vedere al dimensiunilor nu există diferențe foarte mari (varianta GIF are 32,5 KB, iar cea JPG 47,8 KB), nu la fel se poate spune despre calitatea imaginilor.

Astfel, se poate observa că deoarece formatul GIF forțează afișarea a maxim 256 de culori, pe imagine apar pete care o fac neatrăgătoare. Pe de altă parte, deoarece JPEG nu „taie" din culori, fiecare din obiecte își păstrează aspectul natural. În acest caz, formatul JPG va fi preferat celui GIF, chiar dacă dimensiunea fișierului este mai mare. Nu de alta, dar o pagină web trebuie să fie în primul rând foarte aspectuasă, chiar dacă încărcarea ei în fereastra browserului durează câteva secunde în plus.

IMAGINE MARE: Fotografia de calitate bună va fi apelată printr-un JavaScript.

Pregătirea imaginilor

În cazul în care veți folosi imagini JPG trebuie să știți că aceste trebuie să fie în mod RGB și nu CMYK. Nu contează dacă ele au fost obținute cu o cameră digitală, prin scanare sau din alt document. Este bine să păstrați originalul pentru situația când este necesară modificarea imaginii. Dacă imaginile originale sunt CMYK sau alb/negru, transformați-le întotdeauna RGB la rezoluția de 72 dpi. Am recomandat această rezoluție pentru imaginile pentru web, deoarece monitorul nu poate afișa decât la acest număr de pixeli per inch.

Îmbunătățirea aspectului paginii web se poate obține și prin utilizarea atributului „progresiv" aplicat imaginilor. În mod uzual, operația de afișare a unei imagini, fie ea JPG sau GIF, este echivalentă cu o scanare de sus în jos. Utilizând atributul progresiv este ca și cum am împărți imaginea în mai multe scanări succesive. Prima scanare afișează imaginea la echivalentul unei calitătăți reduse, scanările ulterioare îmbunătățind gradual calitatea primei scanări. Formatul JPG poate fi folosit cu atributul progresiv, pentru imaginile GIF efectul progresiv fiind realizat de un mecanism asemănător numit întrețesere (interlaced).

Prin utilizarea imaginilor cu efect progresiv se obține o afișare rapidă a unei pagini web, fără a mai aștepta descărcarea completă a imaginilor, mai ales când acestea au dimensiuni mari.

Dimensiunile mari de imagini în paginile web sunt consumatoare de spațiu și măresc timpul de descărcare. Puteți evita aceste neajunsuri folosind imagini mici, iar pentru când se dorește neapărat prezentarea unei imagini mari folosiți scripturi. Un asemenea script îl găsiți pe CD (fișierul thumbnailviewer.js din directorul *surse/php-div-css-js/style/*), care a și fost utilizat în construcția site-ului cu php. Scriptul crează o fereastră care se afișează peste pagina web curentă și afișează imaginea dorită la dimensiuni mari.

Tema concretă

Revenind la tema CHIP Specialului de față, după ce am creat structura site-ului și am realizat codul HTML, putem trece la introducerea imaginilor. Ca primă imagine ne referim la cea comună fiecărei pagini, și anume header-ul (fișierul vbcomm-header.jpg). Așa cum rezultă din macheta paginii, imaginea trebuie să aibă dimensiunile de 928 x 78 pixeli.

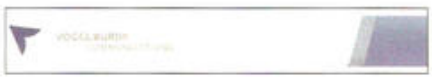

Deși aparent imaginea headerului conține puține culori și la prima vedere GIF-ul ar fi fost formatul cel mai potrivit, la o analiză mai atentă observăm însă că imaginea conține efectul de gradient pe toată înălțimea, ceea ce înseamnă că are o mulțime de nuanțe intermediare pentru culori. Deoarece diferența între dimensiunile celor două variante era nesemnificativă (GIF - 12,08 KB, iar JPG 9,18 KB), formatul preferat a fost JPG.

Fiecare din paginile ste-ului va avea în coloana din stânga câte o imaginie reprezentativă pentru publicația prezentată în acea pagină. Imaginile care urmează a fi incluse în coloana din stânga a paginilor trebuie să aibă dimensiunile de 251 x 465 pixeli. Pentru prima pagină se folosește o compoziție care conține mai multe coperte selectate din publicațiile editurii. Dată fiind multitudinea de culori cu diverse nuanțe, formatul imaginii este tot JPG.

Pagina web mai conține o imagine, de o natură mai specială, și anume un „shortcut icon" care de regulă conține logo-ul. Această imagine care are dimensiuni 16 x 16 pixeli se face de obicei în câteva culori contrastante. Imaginea va apărea în fereastra browser-ului în linia de adresă înaintea URL-ului, precum și în secțiunea bookmark-urilor, în cazul în care adresa web a fost memorată acolo. Pentru ca un shortcut icon să fie afișat corect nu se folosește TAG-ul `<img>`, ci TAG-ul `<link>`. Pentru cazul machetei noastre instrucțiunea va fi:

```
<link rel="shortcut icon"
href="img/vbcomm.ico" />.
```

Cu această din urmă instrucțiune putem spune că site-ul nostru a fost garnisit cu toate imaginile necesare și putem trece la finalizarea lui.

Paşi finali

Un site este o construcţie arborescentă realizată cu fişiere .htm sau .html. Acestea trebuie stocate într-o structură de directoare care păstrează logica site-ului. Un fişier din această structură este asociat cu fişiere externe pentru elemente care intră în construcţia sa (imagini, scripturi etc.). Plasarea fiecărui tip de fişier la locul potrivit simplifică finalizarea site-ului. Victor Gheorghe

Pornind de la macheta cu imagini (care se găseşte în directorul */step-3-imagini/* de pe CD) se poate programa HTML fiecare pagină a site-ului. Întrucât vor rezulta multe fişiere, aşa cum s-a precizat deja, va fi nevoie ca să le organizăm într-o structură clară de directoare funcţie de tip.

Astfel se creează trei subdirectoare: *img/* (care va conţine imaginile GIF, JPG sau PNG); *style/* - (care va conţine scripturile - CSS, JS sau HTC) şi */download* (cu fişierele care pot fi descărcate). Acest ultim director s-a creat deoarece, pentru o serie de publicaţii ale editurii Vogel Burda Communications, informaţii, suplimentare celor conţinute în pagina web, pot fi obţinute din documente care pot fi descărcate de pe site. De regulă, asemenea fişiere adiţionale se pregătesc în formatele .pdf (portable document format introdus de Adobe în programele Acrobat), .ppt (formatul utilizat de programul MS Power Point) sau .doc (formatul utilizat de programul MS Word). Operaţia de descărcare se poate face pentru considerabil mai multe tipuri de fişiere decât acestea, dar pentru site-ul în lucru nu s-au avut în vedere decât acestea trei. Pentru descărcare, în paginile web respective se includ legături către aceste fişiere. În momentul în care se face clic pe o asemenea legătură, browser-ul constată că nu este vorba de un fişier HTML, care ar urma să fie afişat în fereastra proprie, şi deschide o fereastră în care se specifică în ce fel se doreşte să se facă descărcarea fişierului respectiv (în ecran sau pe hard disk).

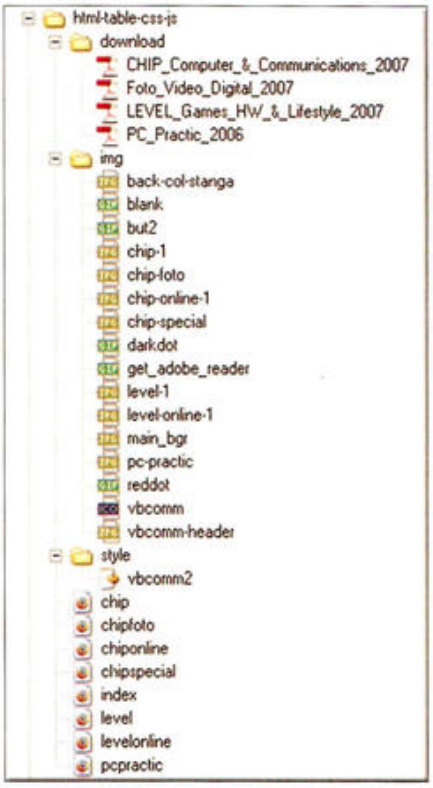

FIŞIERE: Nici numărul de fişiere nu este foarte mare, site-ul fiind totuşi destul de simplu.

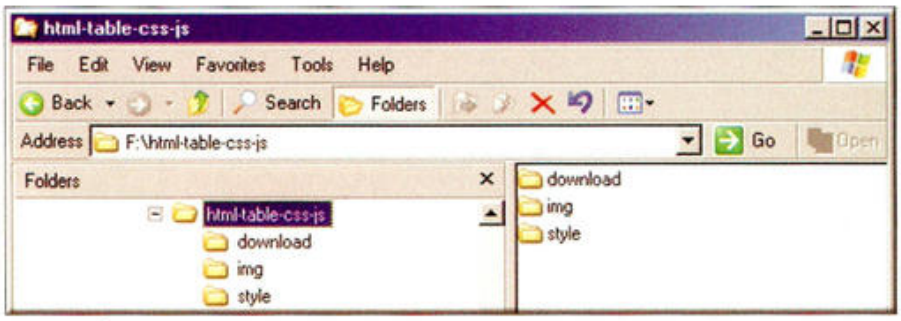

STRUCTURĂ: Pentru această variantă de realizare, structura de directoare este relativ simplă.

Elemente de personalizare

În structura de directoare astfel creată se încarcă fişierele pregătite, imaginile, scriptul CSS şi documentele .pdf. Fiecare fişier se încarcă în directorul corespunzător. De menţionat ar mai fi faptul că fişierul /style/vbcomm2.css este identic cu cel folosit la crearea machetei HTML. A fost redenumit pentru a evita ca acelaşi nume de fişier să apară de mai multe ori pe CD.

În forma finală a machetei se completează elementele care personalizează primul fişier, index.htm, asociat primului buton VOGEL BURDA. Înainte de a lucra efectiv la index.htm este prudent ca o copie a machetei să fie păstrată şi separat.

Aceste elemente sunt:

→ primul buton din meniu care trebuie setat pe culoarea de selecţie pentru a arăta care din cele opt pagini este afişată in ecran. Chiar dacă veţi folosi un titlu de pagină introdus ca text, în zona 8 stânga, este bine ca butonul să fie selectat.

→ legătura la fişierul extern care conţine imaginea din coloana stângă, back-col-stanga.jpg.

→ plasarea textului care va popula zona 7 în cele două coloane (zonele 8) şi formatarea lui HTML.

Plecând de la aceeaşi machetă, în mod similar se procedează cu fişierele:

→ chiponline.htm pentru site-ul CHIP Online (**http://www.chip.ro/**).

→ chip.htm pentru revista CHIP.

→ levelonline.htm pentru site-ul (**http://www.level.ro/**).

→ level.htm pentru revista LEVEL

→ chipfoto.htm pentru revista FOTO-VIDEO digital.

→ pcpractic.htm pentru revista PC PRACTIC.

→ chipspecial.htm pentru revista CHIP Special.

Dacă macheta a fost realizată bine, în sensul că elementele CSS acoperă toate necesităţile de formatare, atunci pentru fiecare efect se face apel la numele stilului. Dacă însă a scăpat ceva, atunci se completează scriptul CSS cu efectul dorit. Nu uitaţi să închideţi fiecare din tag-urile deschise. Pentru a crea un aspect vizual plăcut, este bine ca textele să fie plasate în paragrafe distincte şi acestea să fie spaţiate. Nu folosiţi culori tari care să contrasteze prea puternic cu cele din designul iniţial, altfel spus limitaţi-vă la culorile acestuia. Dacă se doreşte utilizarea animaţiei, să o faceţi cu zgârcenie. Deşi acest tip de efecte este modern şi de dorit, prea multă animaţie pe pagină distrage atenţia cititorului de la mesajul conţinut în text. De fiecare dată când aţi introdus elemente noi verificaţi dacă aspectul paginii este acelaşi în toate browser-ele vizate. Dacă nu, faceţi corecturile necesare în codul HTML sau CSS. În cazul în care se doreşte introducerea de imagini suplimentare în zonele 8, nu uitaţi că aveţi spaţiu fix la dispoziţie (s-a plecat de la cerinţa ca site-ul să fie de înălţime fixă, pentru a evita folosirea scrollbar-ului vertical). Nu adăugaţi efecte în pagină dacă nu v-au fost cerute.

După ce toate cele opt fişiere au fost finalizate se ajunge la structura de fişiere din figură.

Varianta completă cu toate fişierele si subdirectoarele se găseşte în directorul (*/html-table-css-js/*).

În figura care arată structura desfăşurată a site-ului nu sunt afişate extensiile fişierelor, în locul acestora fiind folosite icon-uri.

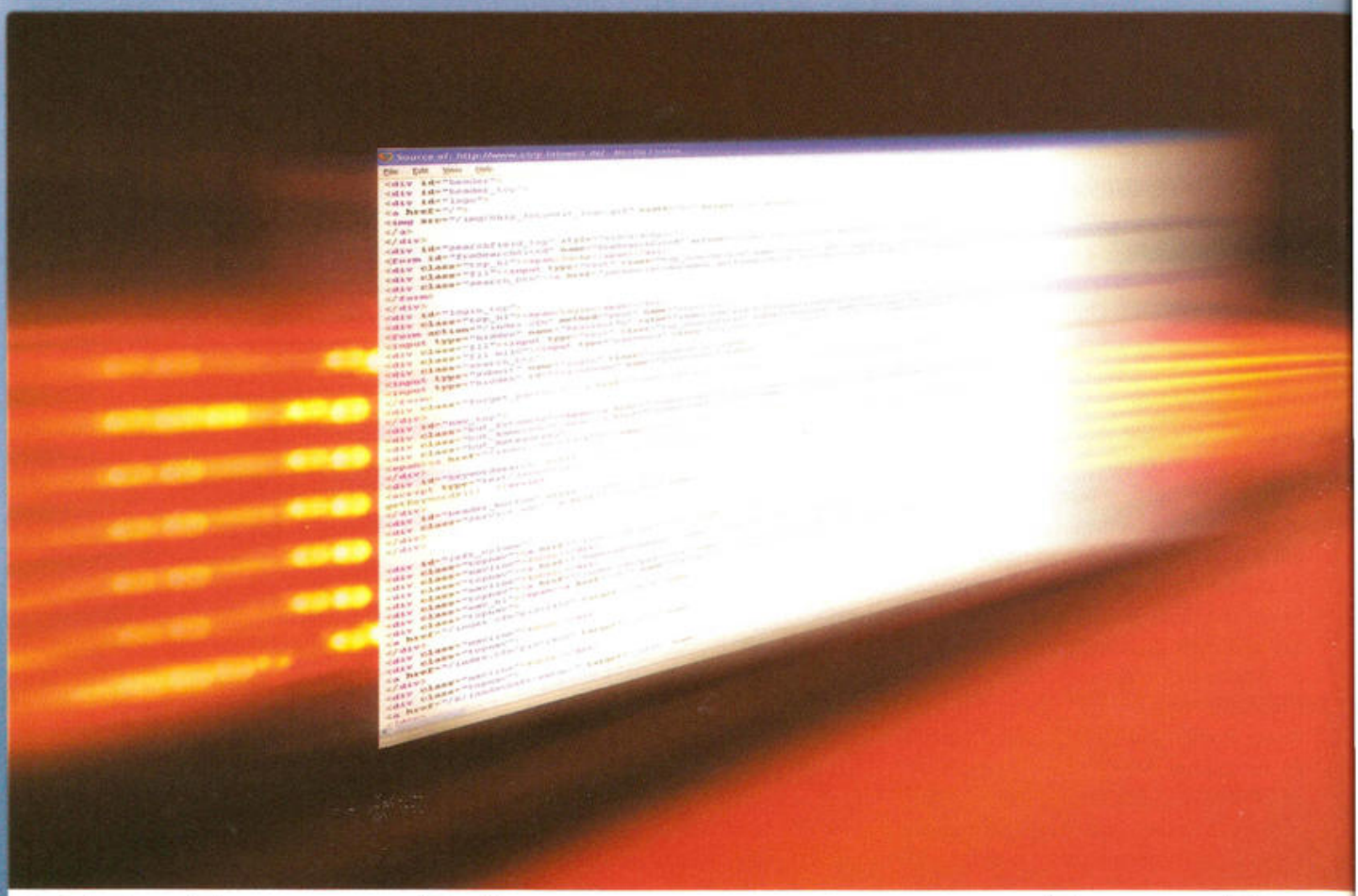

Mai rapid pe aceeași cale

Odată cu vitezele de acces la internet, și dimensiunile documentelor HTML tind să crească, datorită creșterii complexității paginilor web. Acest lucru se traduce în mod normal prin cod mai mult, respectiv fișier mai mare. Există însă posibilitatea optimizării codului, fără a renunța însă la funcționalitatea crescută a paginii web.

Victor Gheorghe

Un aspect pe care fiecare programator HTML trebuie să-l aibă permanent în vedere se referă la mărimea fișierului HTML obținut. Uneori, fișierele HTML pot ajunge la sute de linii de cod, având astfel o mărime considerabilă. De multe ori se pune accentul numai pe complexitatea paginii și este lăsat deoparte un aspect și mai important: cel care navighează pe internet este mereu grăbit, nu are răbdare să aștepte decât preț de câteva secunde. Dacă în acest interval de timp pagina solicitată nu s-a încărcat în browser, el trece mai departe. Deci, cu cât mărimea fișierelor HTML este mai mică, cu atât pagina solicitată va fi mai repede afișată în fereastra browser-ului.

Să nu uităm încă un aspect suplimentar: pentru a fi afișat corect în fereastra browser-ului, un fișier HTML apelează și alte fișiere externe legate de el (imagini, scripturi CSS sau JavaScript, secvențe video sau audio etc.). Totalizând aceste componente putem vedea că se poate ajunge la o cantitate substanțial mărită de date, astfel încât cele câteva secunde să nu fie suficiente pentru afișare în fereastra browser-ului.

În macheta realizată în articolul anterior meniul are opt butoane. Să privim mai atent codul pentru unul din aceste butoane:

```
<td width=„69" bgcolor=„#02243d"
class=„inmenu" style=„border-right: solid
1px #8e9da8;">  <a class=„menu"
href=„javascript: void(0)">CHIP</a></td>
```

Observăm că atributul style (care trasează o linie verticală la sfârșitul butonului) se repetă pentru fiecare buton.

Pe de altă parte, fiecare buton al meniului folosește același stil specificat cu atributul class=„inmenu" (mai puțin componenta afișată în fereastra browser-ului). Codul CSS asociat butoanelor meniului este:

```
td.inmenu { background-color: #02243d;
cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial,
sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt;
font-weight: normal;} td.inmenu:hover {
background-color: #BF0B34; cursor: point-
er; font-family: Verdana, Arial, sans-serif;
color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight:
normal;}
```

Se poate observa ușor că atributul style din codul HTML poate fi transferat în codul CSS.

După modificare codul HTML va fi:

```
<td width=„69" bgcolor=„#02243d"
class=„inmenu">  <a class=„menu"
href=„javascript: void(0)">CHIP</a></td>
```

iar cel CSS va fi:

```
td.inmenu { background-color: #02243d;
cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial,
```

sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal; border-right: solid 1px #8e9da8;} td.inmenu:hover { background-color: #BF0B34; cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal; border-right: solid 1px #8e9da8;}

Deoarece meniul (ne referim de fapt secţiunea respectivă din codul sursă) există în fiecare fişier HTML al site-ului, scurtarea codului va fi făcută în fiecare dintre acestea. Este indicat ca de fiecare dată când este posibil să transferaţi cât mai mult cod în scripturile externe, chiar dacă operaţiunea este consumatoare de timp, deoarece acest lucru creşte viteza de execuţie a paginilor web.

Meniul fără probleme

Dacă formatarea textului unui document HTML este relativ simplă, realizarea unui meniu care să funcţioneze corect pe toate browser-ele poate ridica probleme. Să luăm ca exemplu unul dintre butoanele meniului nostru (codul HTML şi CSS pentru machetă se găseşte în directorul *surse\step-1-macheta* de pe CD-ul ataşat revistei):

```
<td width=„73" bgcolor=„#02243d"
class=„inmenu">
 <a class=„menu" href=„javascript:
void(0)">LEVEL</a></td>
```

care se execută împreună cu codul CSS:

td.inmenu { background-color: #02243d; cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal; border-right: solid 1px #8e9da8;} td.inmenu:hover { background-color: #BF0B34; cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal; border-right: solid 1px #8e9da8;}

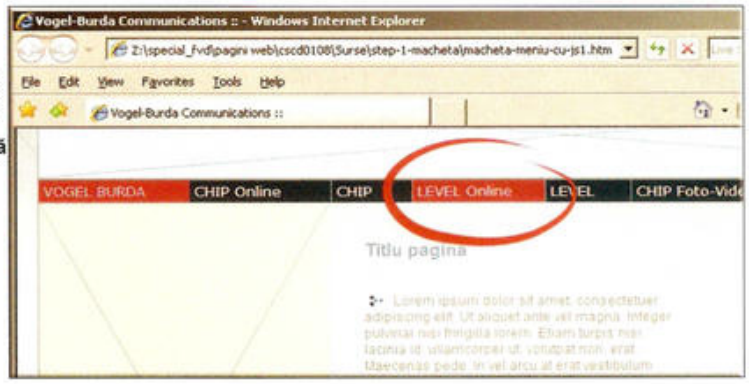

EROARE: Fără folosirea unui artificiu, pagina curentă nu ar fi fost semnalizată în IE 6.

Prin intermediul liniilor de mai sus se realizează efectul de rollover în browser-ele IE7, Firefox şi Opera, care însă nu este vizibil în IE6.

Codul nu are efect de rollover în IE6 din cauza modului de implementare al standardului CSS.

Browserele IE versiunea 6 şi cele anterioare nu suportă :hover în CSS (cu excepţia legăturilor, TAG-ul <a>). Acest nejuns poate fi evitat prin folosirea Java Script-urilor (JS), pe cel puţin două căi:

→ făcând apel la evenimentele OnMouseOver şi OnMouseOut concomitent cu cod CSS - calea mai simplă;

→ includ în codul HTML un script csshover.htc care poate fi descărcat de la adresa **http://snipplr.com/view/1912/internet-explorer-ie6-css-hover/** - calea mai complicată.

Scriptul csshover.htc face ca IE6 să funcţioneze cu :hover nu numai pentru legături, lucru posibil deoarece implementarea Java Script în diverse browser-e este aceeaşi, cu mici excepţii.

Pentru a face ca meniul să funcţioneze corect şi în browserul IE6 şi versiunile IE anterioare, am conceput o alternativă la acesta având la bază o combinaţie CSS şi Java Script.

În scriptul CSS sunt inserate liniile:

.c_over1 { background-color: #BF0B34; cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal; border-right: solid 1px #8e9da8;} .c_out1 { background-color: #02243d; cursor: pointer; font-family: Verdana, Arial, sans-serif; color: #FFFFFF; font-size:9pt; font-weight: normal; border-right: solid 1px #8e9da8;}

Acestea descriu stilul pentru butoane .c_over1 pentru aspectul butonului la selecţie şi .c_out1 pentru buton neselectat.

În codul HTML, pentru a specifica un buton vom folosi:

```
<td width=„104" bgcolor=„#02243d"
onMouseOver=„this.className='c_over1';"
onMouseOut=„this.className='c_out1'" >
 <a class=„menu" href=„javascript:
void(0)">PC Practic</a></td>
```

Se observă că pentru evenimentul OnMouseOver aspectul butonului va fi dat de codul CSS .c_over1, iar pentru evenimentul OnMouseOut acesta va fi dat de .c_out1. Cu aceste câteva linii în HTML şi CSS s-a realizat efectul de rollover independent de browser-ul pe care se afişează.

Cod îmbunătăţit

Prin compactarea codului şi crearea unui meniu funcţional pe toate browser-ele se obţine o varianta îmbunătăţită a machetei (în directorul *surse\step-2-macheta* de pe CD). Aceasta poate fi considerată drept o variantă îmbunătăţită, ce poate fi folosită pentru realizarea întregului site.

Întrucât în Java Script s-au scris multe scripturi utile care pot fi găsite în internet şi încorporate în codul HTML propriu, în macheta îmbunătăţită am inclus un exemplu. Astfel, în coloana din dreapta am inserat un ceas digital care arată ora de pe calculatorul celui care accesează pagina. Scriptul va însoţi pagina web indiferent de modul în care a fost încorporat, prin includere în corpul codului HTML sau printr-o legătură.

Reţineţi că scripturile Java Script se execută întotdeauna pe calculatorul clientului.

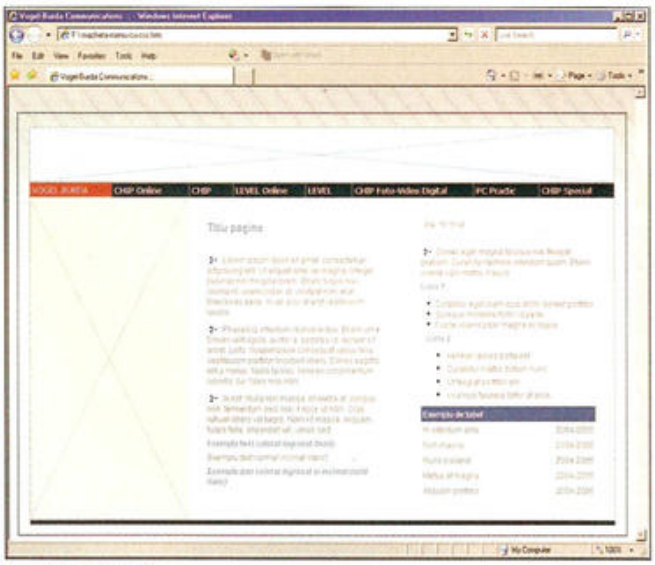

MACHETA FINALĂ: Aşa arată varianta îmbunătăţită a machetei.

Aceeaşi temă, altă realizare

O alternativă la pagina web structurată cu ajutorul tabelelor este reprezentată de împărţirea prin intermediul diviziunilor. În articolul de faţă vă prezentăm modul de realizare a temei noastre cu ajutorul diviziunilor.

Victor Gheorghe

Un subiect larg dezbătut pe forumurile celor preocupaţi de HTML este cel privind modul cum se declară structura unei pagini web. De la început părerile au fost împărţie între adepţii tabelelor şi cei ai diviziunilor. Cu toate că se pare că balanţa preferinţelor începe să se incline în favoarea diviziunilor, tot mai utilizate la paginile noi, folosirea tabelelor are încă mulţi adepţi, motiv pentru care am şi prezentat-o anterior.

Plecând de la aceeaşi machetă grafică se poate realiza acelaşi site, urmând însă altă cale în programare. Pentru dimensiunile actuale (arie de acoperire şi cantitate de informaţie) ale site-ului, programarea cu tabele sau diviziuni produce diferenţe de timpi de acces nesemnificative. Se poate spune că site-ul structurat cu tabele răspunde cerinţelor formulate. În realitate însă site-urile au mult mai multă informaţie pe fiecare pagină, iar structurarea acestora prin intermediul tabelelor poate crea neajunsuri. Dacă în faza de realizare neajunsurile nu sunt imediat vizibile, după plasarea site-ului pe un server, acestea sunt resimţite imediat. Un site este ceva în continuă schimbare, o modificare (oricând posibilă) de genul conţinutului paginilor, a numărului de imagini sau chiar a structurii site-ului pot crea probleme, în cazul în care acestea nu au fost prevăzute. Motivul este simplu şi rezidă în structura rigidă a tabelelor. De aceea este util să vedem cum se poate realiza un site utilizând în loc de tabele diviziuni. Pentru simplificare se va folosi aceeaşi temă.

Diviziuni

Pe machetă se vor defini diviziunile care urmează să fie tratate distinct la realizarea cu HTML şi CSS a site-ului (acestea le

găsiți în directorul *surse/html-div-css-js/* de pe CD-ul atașat revistei). Întrucât fiecare diviziune are un stil propriu definit în scriptul CSS (fișierul *vbcomm.css* din directorul surse/html-*div-css-js/*) diviziunile se vor marca cu numele din acest script. De fapt pentru această variantă de realizare aspectul paginii afișate în fereastra browser-ului se controlează din scriptul CSS.

După marcarea diviziunilor pe machetă aceasta arată ca în imaginea de mai jos.

Primul element formatat CSS este reprezentat chiar de secțiunea `<body>` din codul HTML. În spatele acestui TAG stă o formatare cu mai multe atribute care descriu aspectul general al unei pagini. Punctul de plecare în programarea site-ului este secțiunea `<body>`, și pentru că în CSS proprietățile se moștenesc, TAG-ul superior în ierarhie, `<html>`, va avea aceeași formatare.

```
html, body {color:#02243d; behavior: url(csshover.htc); font-family:Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif; background-image: url(../img/main_bgr.jpg); background-color:#FFCC80; background-repeat: repeat;background-position: top left; margin: 0px; padding: 0px;}
```

Cu ajutorul acestei singure linii de cod se stabilesc imaginea pentru fundal, caracteristicile fontului de bază, poziția în pagină, marginile și spațierea la margini.

Următoarea diviziune #wrap (în engleză wrap are înțelesul de înveliș) va conține de fapt întreg site-ul.

```
#wrap {margin: auto; width:968px; border:1px solid #002f2f; background-color: #FFFFFF; margin-top: 20px; margin-bottom: 10px;}
```

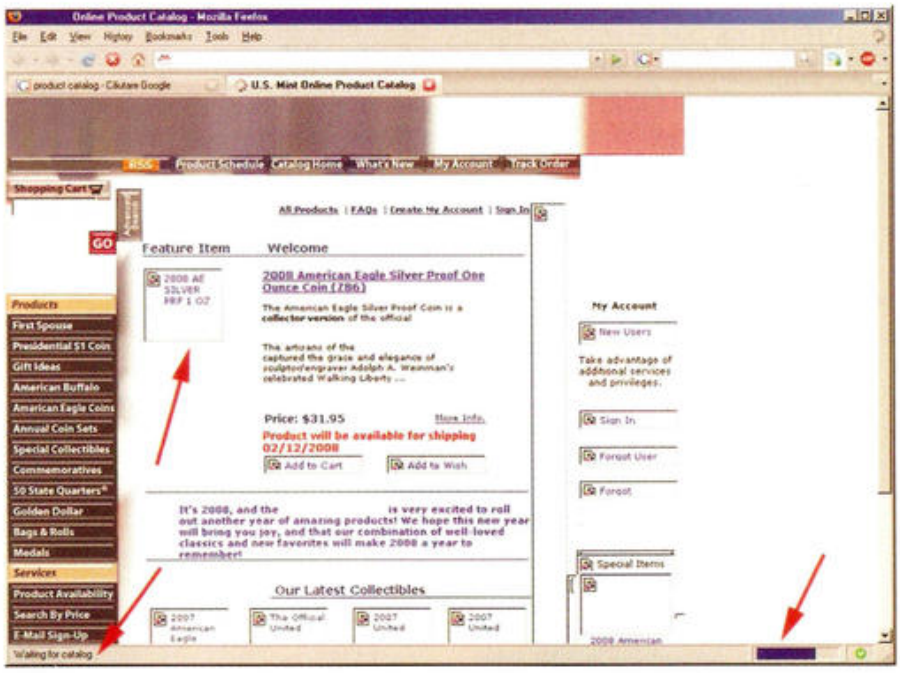

TABELE: Varianta cu tabele necesită încărcarea completă a site-ului înainte de a putea modifica informațiile conținute.

Trebuie remarcat că linia CSS pentru această diviziune începe cu # și nu cu punct, așa cum procedasem anterior. Diferența constă în modul cum se apelează în codul HTML, dar privește și modul de funcționare. Dacă a fost „#" atunci în HTML se codifică și dacă a fost „." se codifică , deosebirea dintre aceste două moduri de formatare constând în modul cum se folosesc în codul HTML. Elementele cu formatare prin „id" se folosesc o singură dată pe când cele cu „class" de fiecare dată când este nevoie.

Această diviziune trasează chenarul exterior și fixează marginile acestuia față de laturile superioară și inferioară ale ferestrei browser-ului. Marginea inferioară nu are efect vizibil în toate browser-ele. De aceea, în unele browsere chenarul va apărea ca fiind lipit de marginea de jos a ferestrei. Totodată se fixează lățimea paginii la 928 pixeli. În CSS nu există atribut pentru centrare explicit ca în HTML, dar, având marginile cu atributul margin:auto se rezolvă ușor problema centrării, deoarece „auto" se traduce prin stabilirea unor margini egale în stânga și dreapta. Deci pe orice monitor, cu orice rezoluție, browser-ul va afișa o pagină centrată orizontal.

Prima diviziune subordonată „wrap" este „header".

```
#header {margin: auto; width:928px; height:78px; /* asa se poate introduce un comentariu în cod CSS */ border:1px solid #8e9da8; margin-top:20px; }
```

Această diviziune are lățimea tot de 928 pixeli, cu marginea de sus de 20 pixeli, cu chenar și înălțimea de 78 pixeli (exact înălțimea imaginii pentru logo, fișierul vbcomm-header.jpg). Și această diviziune este centrată orizontal prin fixarea marginilor cu „auto" (implică margini egale).

Pentru plasarea imaginii în secțiunea „header" se include în aceasta o nouă diviziune „logo" care rezervă un spațiu de 78 pixeli pe înălțime pentru imagine forțând alinierea la stânga (imaginea având lățimea de 928 pixeli se va așeza bine în diviziune).

```
#logo {height:78px; float:left; }
#header a img {border:none; }
```

Deoarece, la includerea în pagină, imaginile au un chenar pe care browserul îl aplică implicit, am mai adăugat o linie în script care să forțeze suprimarea chenarului pentru acestea.

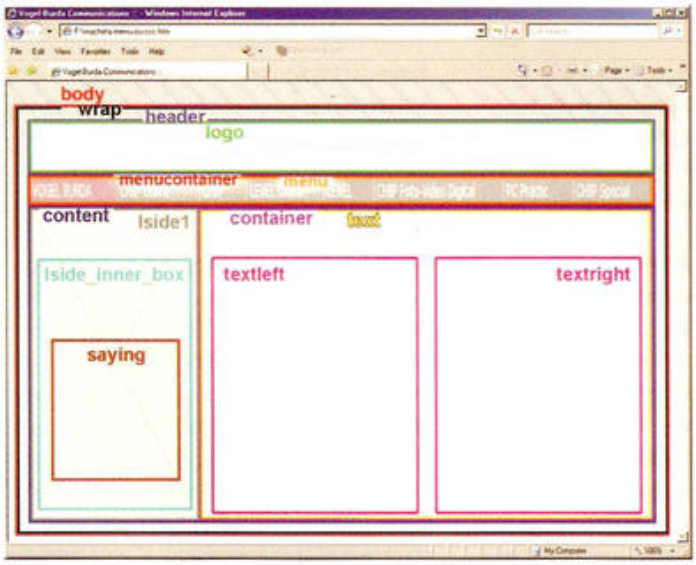

ZONE: Așa arată macheta, după marcarea diviziunilor.

Diviziuni vs. tabele

Pentru a înțelege mai bine aspectele legate de modurile de a programa structura unei pagini web este bine să detaliem câteva puncte care le diferențiază. Astfel, tabelele (TAG-ul `<table>`) sunt obiecte fixe a căror poziție aproape că nu poate fi influențată. Pe de altă parte, diviziunile (TAG-ul `<div>`) permit realizarea unui design mult mai flexibil. Înainte de a detalia aceste aspecte trebuie să mai menționăm un lucru important: deși toate browserele reprezintă identic tabelele, există diferențe între ele la modul de încărcare a unei pagini web.

O pagină web construită într-un tabel nu poate fi afișată în browserele Internet Explorer anterioare lui IE7, decât după ce tot conținutul tabelului a fost recepționat. Altfel spus, în fereastra browserului nu se afișează nimic până nu a fost descărcat din internet întreg conținutul tabelului. Cu cât pagina web este mai complexă, cu mai multe nivele de imbricare a elementelor, cu atât întârzierea de afișare în fereastra browser-ului, provocată de reprezentarea în tabele a codului HTML, va fi mai mare.

Dacă navigând aveți senzația că browser-ul s-a blocat, uitați-vă la bara de progres, iar dacă aceasta este animată, nu vă rămâne decât să aveți răbdare. De multe ori cauza unor asemenea manifestări poate fi o pagină web realizată cu tabele, mai ales atunci când este apelată prin intermediul unei conexiuni mai lente. Desigur că și proiectanții paginilor web caută să remedieze acest neajuns, prin afișarea rând după rând a tabelului (TAG-ul `<tr>`). Cu toate acestea, întârzierea este sesizabilă.

Alternativ, o pagină web construită cu diviziuni și având același conținut se încarcă semnificativ mai repede. Browser-ele afișează diviziunile aproape instantaneu deoarece pentru aceasta nu este nevoie ca întreg conținutul lor să fi fost descărcat. Afișarea unei diviziuni necesită numai ca structura sa să fi fost definită anterior.

Un exemplu de pagină web complexă construită cu diviziuni este Level Online **http://www.level.ro/** (alternativ vă puteți uita și la adresa **http://shopper.cnet.com/**). Pentru a aprecia care este cantitatea de cod scrisă pentru o pagină a site-ului Level Online uitați-vă la sursă (poate fi vizualizată de orice browser). Aceeași pagină realizată cu tabele ar fi necesitat mai mult timp pentru afișare în fereastra browserului.

Pentru a compara diviziunile cu tabelele vom lua ca prim aspect poziționarea.

Poziționarea cu ajutorul diviziunii se realizează repede fie folosind cod HTML și CSS în același fișier:

```
<div style="position: absolute; width: 100px; height: 55px; top: 150px; left: 80px; background-color: #000099; border: none"></div>
```

fie separând codul în două fișiere (.htm și .css)

→ cod HTML:

```
<div class="exemplu"></div>
```

→ cod CSS:

```
.exemplu {„position: absolute; width: 100px; height: 55px; top: 150px; left: 80px; background-color: #000099; border: none"}
```

Cu ajutorul codului CSS se formatează diviziunea. Atributul position: absolute înseamnă că diviziunea nu se leagă de nici un alt element din pagină, spre deosebire de tabele unde întotdeauna conținutul este legat de celula (TAG-ul `<td>`) în care este plasat. Diviziunea are o înălțime de 55 pixeli, lățime de 100 pixeli, culoarea albastră și se găsește la 150 pixeli distanță de marginea de sus și 80 de pixeli de marginea din stânga, fără chenar.

Dacă se specifică position: relative atunci aceleași atribute se raportează la elementul din pagină căruia diviziunea îi este subordonată. Dacă plasăm diviziunea în celula unui tabel, atunci toate distanțele se raportează la marginile celulei.

Diviziunea are o proprietate importantă numită vizibilitate (vizibilă sau invizibilă), pe care nu o întâlnim la tabele. Aceasta poate fi de forma visibility: hidden sau visibility: visible.

De multe ori se folosesc imagini plasate în fundalul elementelor unui tabel, lucru care în HTML se realizează prin:

```
background="fundal.gif"
```

Dar aici apare și limita HTML: pentru a evita efectul de repetare (tiling) trebuie ca dimensiunile imaginii să fie aceleași cu ale celulei. În cazul CSS, controlul aspectului este mult mai riguros. Astfel, se poate plasa o imagine de fundal într-o diviziune și se poate evita repetarea ei:

```
style="background-image: url(fundal.gif); background-repeat: no-repeat"
```

Dacă se dorește acest lucru se poate specifica repetarea numai pe orizontală:

```
style="background-image: url(fundal.gif); background-repeat: repeat-x"
```

sau numai pe verticală

```
style="background-image: url(fundal.gif); background-repeat: repeat-y"
```

Imaginea poate fi centrată:

```
style="background-image: url(fundal.gif); background-repeat: no-repeat; background-position: center"
```

sau poziția ei poate fi controlată pe verticală (top-sus, middle-mijloc, bottom-jos) sau pe orizontală (left-stânga, center-centru, right-dreapta). De exemplu poziționarea stânga sus se face cu:

```
background-position: left center
```

În plus, chenarul, marginile și spațierea față de margini sunt controlabile pentru fiecare diviziune, pe când la tabele acestea sunt defintie o dată pentru întreg tabelul.

Trebuie totuși menționat că abilitatea programării cu diviziuni se dobândește mai greu și presupune exercițiu. Aceasta este influențată de experiența în domeniu și trebuie adaptată la comportamentul diferit al browserelor.

Nu considerăm că utilizarea tabelelor trebuie evitată, ele își mențin rolul pentru care au fost create, acela de a reprezenta date tabelar. Însă utilizarea lor excesivă în gestionarea structurii paginilor web nu este întotdeauna cea mai indicată.

Înainte de a deschide diviziunea „menucontainer" se închid diviziunile „logo" și cea căreia îi este subordonată, „header".

Diviziunea „menucontainer" conține meniul.

```
#menucontainer {width:930px; background-color:#02243d; margin: auto;}
```

Acesta este declarat pe mai multe linii de cod toate începând cu „#menu".

Codul HTML pentru cele două diviziuni este:

```
<div id="menucontainer"><!— deschide containerul meniului —>
<div id="menu"> <!— deschide meniul —>
```

De fapt, meniul este o listă neordonată motiv pentru care în HTML un buton al meniului se descrie astfel:

```
<ul style="width:123px;"><!- deschide butonul pentru CHIP online —>
<li><a class="firstpage" href="chiponline.htm">CHIP Online</a></li>
</ul><!— închide butonul pentru CHIP online —>
```

TAG-urile `<ul>` și `<li>` folosite pentru definirea unui buton fiind subordonate diviziunii „menu" vor moșteni atributele acesteia.

```
#menu ul {list-style: none; margin: 0; padding: 0; width:133px; float:left; }
#menu a { font-size: 0.8em; display: block; border-width: 0px 1px 1px 0px; border-style: solid;border-color: #455e70 #8e9da8 #476f85 #15344b; margin: 0px; padding: 2px 3px; }
#menu a { color: #FFFFFF; background: #02243d; text-decoration: none; border-width: 1px 0px 1px 0px; border-style: solid; border-color:#d7f5c9 #d7f5c9 #d7f5c9 #d7f5c9; border-top:none; } #menu a.firstpage { color: #ffffff; background: #02243d; text-decoration: none; border-width: 0px 1px 1px 0px; border-style: solid; border-color: #455e70 #8e9da8 #476f85 #15344b; }
#menu a.firstpage_current { background-color: #BF0B34; border-width: 0px 1px 1px 0px; border-style: solid; border-color: #e25e3e #8e9da8 #e25e3f #ffff00; }
#menu a:hover, #menu a.firstpage:hover { color: #FFFFFF; background:#BF0B34; border-bottom: solid 1px #BF0B34; }
```

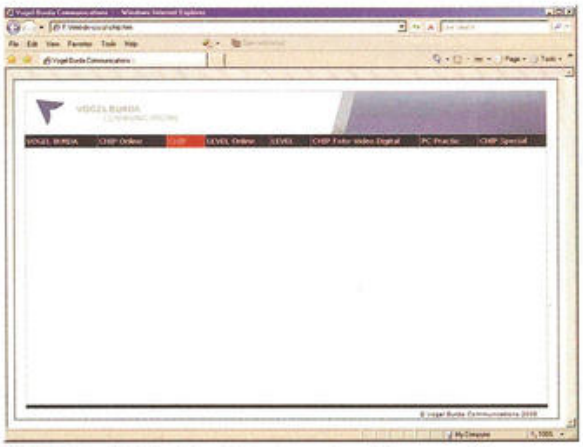

ÎN PAȘI: Cu diviziunile declarate pagina din exemplul nostru arată așa...

ÎN PAȘI: ... iar după alte câteva diviziuni avem deja și imagini și coloane

gramării HTML este aceea că trebuie știut exact câte TAG-uri `<div>` mai sunt deschise.

Pentru a plasa informațiile strict legate de publicații în pagină se folosește diviziunea „container". Aceasta va avea subordonate alte trei diviziuni „text", „textleft" și „textright".

```
#menu li {position: relative;}
```

Singurul atribut nedeclarat în CSS este lățimea butonului care diferă de la un buton la altul. De aceea, acest atribut se specifică în codul HTML. Toate celelalte atribute, marginile, spațierile, culorile pentru text și fundal, sunt codificate CSS atât pentru :hover, cât și pentru lipsa acestuia.

Se remarcă descrierea separată a aspectului butonului paginii curente „first-page_current", care trebuie să fie selectat (cu culoare schimbată) atunci când în fereastra browserului este afișată respectiva pagină.

Cu diviziunile declarate până în acest moment fereastra browserului va afișa pagina cu meniul (vezi imaginea de mai sus).

Pentru suprimarea proprietății float: se folosește codul HTML (float: realizează alinierea conținutului fie la stânga, fie la dreapta):

```
<br style="clear:both;" />
```

altfel diviziunile care urmează moștenesc acest atribut și aspectul devine unul descentrat.

Diviziunea „content" conține informația care se schimbă de la o pagină la alta:

```
#content { position:relative; width:928px;
height:465px; border-bottom:6px solid
#02243d;
border-right:1px solid #8e9da8; border-
left:1px solid #8e9da8; border-top:none;
margin: auto; }
```

Aceasta are linie de chenar numai pe laterale, înălțimea și lățimea acestuia fiind fixe, de 465 și respectiv 928 pixeli. Și această diviziune este centrată (margin:auto).

Coloana din stânga se definește cu diviziunea „lsidex", unde x ia valori de la 1 la 8, corespondența fiind următoarea: 1 este atribuit butonului „Vogel Burda", 2 pentru „Chip Online", 3 pentru „Chip" etc. Elementul care se schimbă în această diviziune este imaginea din fundal, care evident este alta pentru fiecare pagină. Pentru pagina care descrie publicația „Chip Special" coloana din stânga se declară astfel:

```
#lside8 { width:251px; height:465px;
background-image:url(../img/chip-
special.jpg); border-right:1px solid
#8e9da8;
border-left:1px solid #8e9da8; float:left;
font-size:0.7em; }
```

Se observă că URL-ul specifică imaginea din fișierul chip-special.jpg.

Prin plasarea imaginii în fundalul diviziunii este posibil ca desupra să mai poată fi inserată informație, de exemplu text. Acest text va apărea în pagină peste imagine, o asemenea construcție permițând realizarea de efecte.

În acest scop s-au prevăzut două diviziuni „lside_inner_box" și „saying" cu ajutorul cărora se pot realiza efectele, imaginea rămânând fixă în fundal.

Coloana din stânga se închide cu TAG-uri de sfârșit de diviziune pentru fiecare din cele trei (lsidex, lside_inner_box și saying).

Cu diviziunile declarate până în acest moment, fereastra browser-ului va afișa pentru fiecare dintre publicații o coloană în stânga, care conține o imagine.

Trebuie remarcat că diviziunile „wrap" și „content" sunt încă deschise. Plasarea, din greșeală a unui TAG de închidere `</div>` suplimentar ar avea ca efect stricarea așezării paginii în fereastra browser-ului. O regulă de care trebuie să se țină cont în fiecare moment al pro-

```
#container { width:658px; height:464px;
border-bottom:0px solid #9facb5; float:left; }
#text { height:465px; width:640px;
padding-left:20px;  padding-right:10px;
font-size:0.7em;
overflow:auto; font-weight:normal; line-
height:120%; clear:both; }
#textleft { width:300px;  font-weight:nor-
mal; line-height:110%; float:left; text-
align:left; color: #888888; }
#textright { width:300px;
font-weight:normal; line-height:110%;
float:right; text-align:left; color: #888888; }
```

A fost necesară introducerea diviziunii „text" pentru a avea controlul spațierii față de marginea din dreapta a coloanei din stânga, cea care conține imaginea. În fine, cele două diviziuni „textleft" și „textright" de lățime egală vor conține informațiile propriu-zise, cu tot ce presupune aceasta, de exemplu un tabel declarat astfel:

```
td.tableRow { background-color: #EBF1F3;
line-height: 18px; }
td.tableSec { line-height: 18px; }
td.tableHeader { background-color:
#336699; color: #FFFFFF; line-height: 18px;
padding: 3px; }
```

După închiderea diviziunilor „textleft" și „textright" trebuie suprimate atributele float: left respectiv right și trebuie închise diviziunile „content" și „wrap" și secțiunile `<body>` și `<html>`.

Ca și primă concluzie a acestei alternative observăm faptul că în varianta programării cu diviziuni codul este mai compact ceea ce este un argument în plus în sprijinul acestei maniere de formatare a unei pagini web.

În fereastra browser-ului paginile arată identic cu cele realizate cu tabele, iar structura de fișiere este la rândul ei identică.

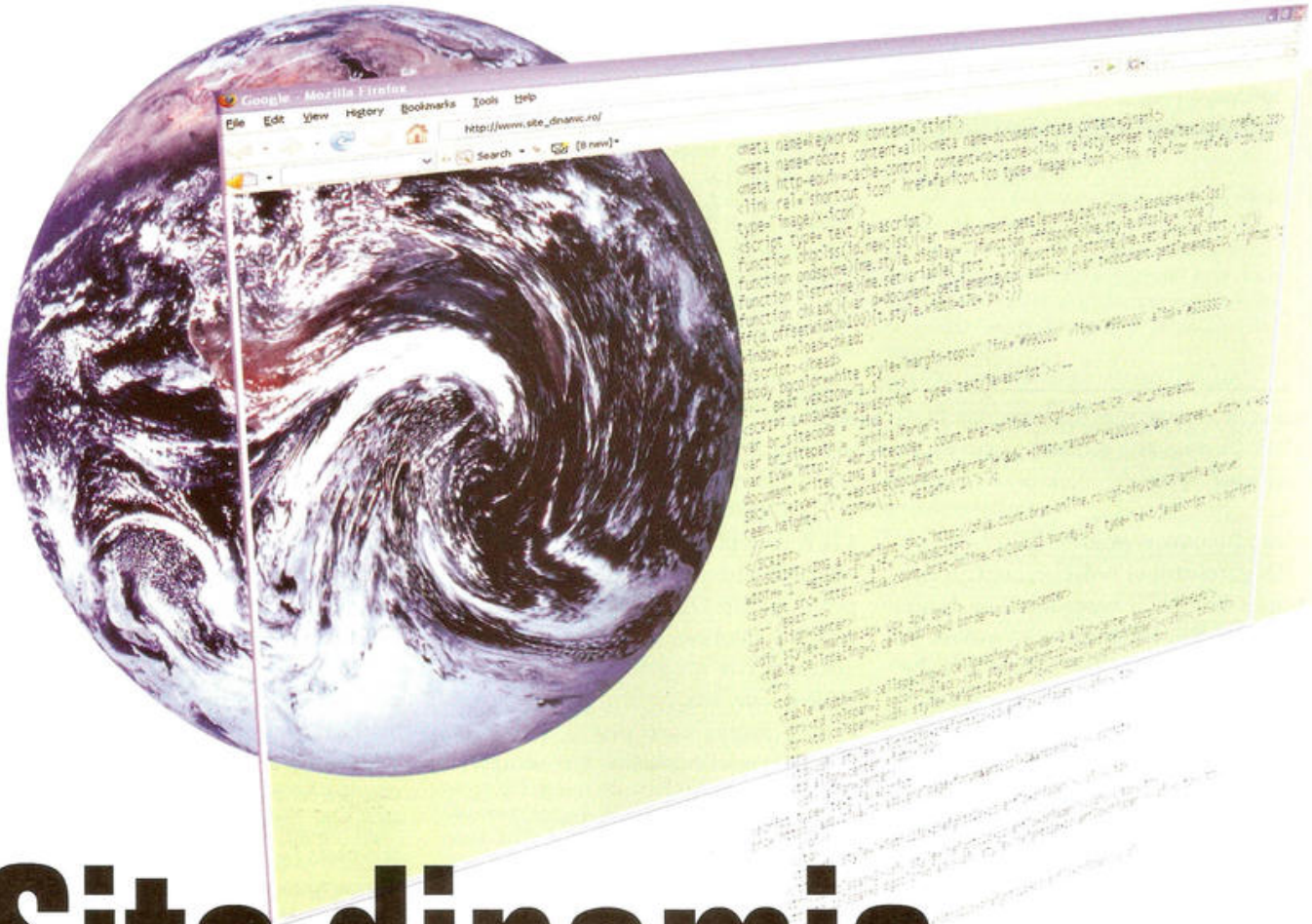

Site dinamic

Doriți să măriți performanța site-ului propriu? Doriți ca acesta să vă reprezinte mai bine prin includerea celor mai noi informații? Răspunsul la aceste întrebări poate fi găsit ușor cunoscând și alte limbaje de programare în afara clasicelor HTML, CSS și JS. Utilizarea scripturilor PHP în construcția ultimei variante a site-ului nostru prezentată în acest articol este cel mai bun exemplu în acest sens.

Victor Gheorghe

În articolele anterioare am reușit să creăm două variante de site care să corespundă cerințelor inițiale ale temei. Ce e de făcut însă în cazul în care la un moment dat se constată că varianta finală trebuie întregită cu noi funcționalități, care inițial nu fuseseră luate în calcul? De multe ori, mai ales dacă funcționalitățile noi afectează structura existentă, site-ul trebuie reprogramat. Din fericire porțiuni întregi din codul existent se pot prelua în noua variantă, reducând timpul de finalizare.

Păstrând stilul grafic al machetei existente, să presupunem că s-au adăugat noi cerințe la cele inițiale ale temei CHIP Special-ului de față. Acestea sunt următoarele:

→ formatul paginii site-ului să nu mai fie de înălțime fixă, ci de înălțime variabilă. Înălțimea paginii va fi corelată cu cantitatea de informație din pagina respectivă;

→ pagina de început va conține imagini ale celor mai recente apariții ale publicațiilor editurii;

→ descrierea evoluției publicațiilor, precum și datele despre firmă se vor muta într-o nouă pagină „Despre noi" care se va adăuga meniului;

→ datele privind modalitățile de contactare a firmei și alte date utile partenerilor Vogel Burda se vor afișa intr-o pagină separată „Contact"care se adaugă ca ultim element în meniu;

→ descrierea publicațiilor nu se va mai face pe două coloane, ci pe o singură coloană care trebuie să fie mai lată;

→ la marginea din dreapta a paginii se va include o coloană care va conține (funcție de cerințe) titlul paginii, elemente de navigare către alte pagini, logourile publicațiilor, legături la articole reprezentative publicate și online, legături la elemente care pot fi descărcate. Pe prima pagină în coloana din dreapta se vor include clasamentele Top 10 pentru cele mai noi produse testate;

→ deoarece imaginea care conține logoul firmei este prea statică se dorește ca fiecare pagină să conțină pe lângă logo și o imagine asociată reprezentativă pentru conținutul paginii respective;

→ se va schimba structura meniului prin organizarea sa pe nivele ierarhice. Publicațiile aparținînd aceleiași familii se vor grupa în același bloc din meniu;

→ articolele reprezentative pentru o re-

vistă, care se publică online, se vor așeza într-un format de pagină care nu va avea coloana din dreapta;

→ pentru a pune în valoare unele imagini, care vor fi specificate, se va prevedea posibilitatea afișării suplimentare și a unei variante mărite;

→ sub imaginea plasată în coloana din stânga, în funcție de spațiu, se vor plasa știri de actualitate, anunțuri și oferte legate de tematica paginii respective;

→ se va avea în vedere posibilitatea adăugării ulterioare a unor funcții dinamice, prin includerea de informații provenind din baza de date a firmei

Analizând noile cerințe, constatăm că nu se poate realiza un asemenea site numai cu HTML, CSS și JS. Cu aceste limbaje nu se pot scrie scripturi care să se execute pe un server, și cu atât mai puțin ca acestea să aibă acces la o bază de date pentru a face căutări. De aceea, trebuie ales un limbaj de tip server scripting.

Am optat pentru PHP și datorită răspândirii sale deosebite. PHP este un limbaj de programare a scripturilor care este potrivit pentru dezvoltare web și care poate fi încorporat în HTML. Scripturile PHP se execută pe server, detaliile privind modul de comunicare între client și server le puteți găsi în oglinda „Serverul web privit de aproape". Limbajul PHP mai are un avantaj important față de HTML: poate să includă secvențe de cod, repetitive de la pagină la pagină, fără a fi neapărat necesar ca acestea să facă parte din corpul scriptului. Operația de includere având loc pe server, clientul nu va putea ști, și de fapt nici nu trebuie să știe, cum s-a asamblat codul pe care îl primește.

Această variantă se găsește pe CD în directorul *surse/php-div-css-js/*. Varianta conține două structuri care se conlucrează una cu cealaltă:

→ cea cu diviziuni, care descrie layout-ul paginii, asemănătoare cu versiunea anterioară de site, dar adaptată noilor cerințe, adică cu zone;

→ cea de segmentare a codului (scripturi care se includ și care se întrețes cu codul specific fiecărei pagini) care are următoarea schemă:

- secțiunea „header", fișierul „header.inc.php"
- secțiunea cu informație specifică paginii, fișierele care se găsesc în directorul *surse/php-div-css-js/* de pe CD
- secțiunea „middlexcept", fișierul „middlexcept.inc.php" pentru acele pagini care conțin articole. La aceste pagini, coloana din dreapta nu există, așadar layout-ul are o coloană în minus.
- secțiunea „coloana din dreapta" aferentă zonei 5;
- secțiunea „footer", fișierul „footer.inc.php".

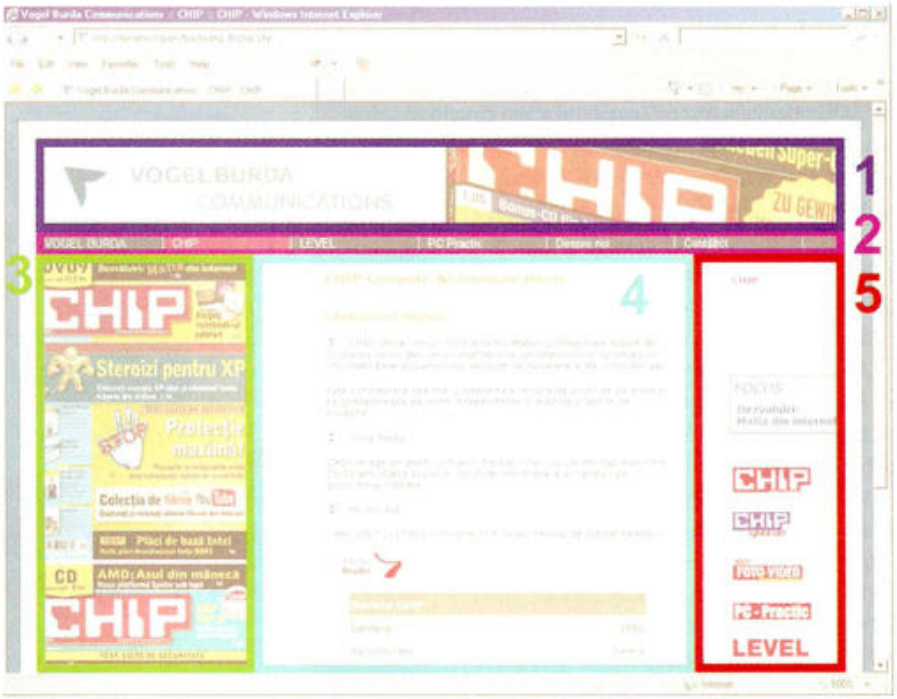

SECȚIONARE: Zonele trebuie să corespundă noilor cerințe.

Secțiunea „header" conține elemente care se schimbă de la pagină la pagină. În principiu codul este același, numai că pentru fiecare pagină se vor încărca elementele specifice acesteia: imaginea din zona 1, butonul din zona 2 și imaginea din zona 3. Această încărcare selectivă se gestionează cu variabile PHP.

Să aruncăm o privire asupra codului HTML din scriptul folosit în realizarea „header"-ului, fișierul „header.inc.php", din directorul *surse/php-div-css-js/inc/*:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD
XHTML 1.0 Transitional//EN"
„http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml
1-transitional.dtd">
<html xmlns=„http://www.w3.org/1999/
xhtml">
<head>
<title>Vogel-Burda Communications ::
</title>
<!-meta TAG-uri —>
<body>
<!-header si meniu —>
```

Se observă că acest cod, cu excepția TAG-ului `<title>` și a butonului din meniu care este asociat paginii curente, este același pentru toate fișierele HTML. O cerință actuală este cea care impune ca fiecare header de pagină să conțină o altă imagine, deci și această cerință se adaugă la lista anterioară a excepțiior.

Prin folosirea de variabile PHP declarate la începutul fiecărei pagini se poate crea independența headerului de pagina din site în care este afișat. Să privim cum se realizează aceasta în scriptul „index.php" (fiind cel care se accesează implicit, acesta va avea numele index, ca și în cazul HTML, cu deosebirea că extensia trebuie să fie .php pentru ca serverul să știe cum să-l trateze). Scriptul „index.php" are stilul plasat în fișierul „vbcomm.css" din subdirectorul *style*. Scriptul începe cu:

```
<?php
    $sect = „1";
    $subsect = „1";
    $title = „";
    include(„inc/header.inc.php");
?>
```

Această secvență php se scrie chiar la începutul codului HTML, distincția de HTML făcându-se cu un TAG mai special „<?" la început și „?>" la sfârșit.

Instrucțiunea „include" realizează inserarea, în locul unde este plasată, a codului din fișierul specificat ca argument, adică „inc/header.inc.php". Să vedem prin urmare ce conține acest fișier „header.inc.php" în partea lui de început:

```
<?php
```

REFĂCUT: Meniul a fost refăcut, fiind acum structurat pe nivele.

```
$current_section = „sect_title_".$subsect;
$sect_title_0 = „";
$sect_title_1 = „VOGEL BURDA";
$sect_title_2 = „CHIP";
$sect_title_3 = „LEVEL";
$sect_title_4 = „PC Practic";
$sect_title_5 = „Despre noi";
$sect_title_6 = „Cont@ct";
$current_section_title = ${„$current_section"};
if (!isset($skipexcept)) {
$skipexcept = „0";
}
?>
<!DOCTYPE html PUBLIC „-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" „http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns=„http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
```

În secțiunea header se plasează meniul. Meniul s-a refăcut în totalitate, deoarece are o structură pe nivele, mai complexă și mai greu de programat cu HTML și CSS. Meniul desfășurat are structură afișată în imaginea de mai jos.

Asigurarea bunei funcționări a meniului în browserele IE anterioare versiunii 7 se realizează prin includerea scriptului JS din fișierul csshover.htc. Acesta se include via CSS în linia de declarare a proprietăților TAG-ului `<body>`:

```
body { color:#02243d; behavior: url(csshover.htc); font-family:Verdana, Arial, Helvetica, sans-serif; background-color: #04538C; min-width: 968px; }
```

și adițional în TAG-ul `<head>` din fișierul „header.inc.php" se adaugă comentariul:

```
<!—[if lt IE 7]>
<style type=„text/css" media=„screen">
#menuh{float:none;}
body{behavior:url(csshover.htc); font-size:100%;}
#menuh ul li{float:left; width: 100%;}
#menuh a{height:1%;font:bold 0.7em/1.4em arial, sans-serif;}
</style>
<![endif]—>
```

Acest comentariu este ignorat de toate browserele în afară de Internet Explorer, care îl va interpreta pentru a putea asocia comportamentul :hover și altor TAG-uri, nu numai pentru legături `<a>`. Meniul, testat pe toate browser-ele specificate IE6, IE7, Firefox și Opera, funcționează corect. În principiu ar trebui să funcționeze pe toate browserele, deoarece majoritatea problemelor de implementare ale standardului CSS sunt legate de Internet Explorer.

Se observă întrețeserea codului PHP cu codul HTML. Liniile PHP conțin textul denumirilor folosite pentru fiecare pagină distinctă din meniu și care se vor plasa pe respectivele butoane.

Prin includerea fișierului „header.inc.php" în „index.php" cele două secvențe de cod vor lucra împreună. Astfel, când se va executa linia:

```
<li><a class=„firstpage<?if ($sect==1){echo „_current";}?>" href=„index.php" ><?=$sect_title_1;?></a></li>
```

Serverul WEB privit de aproape

Pentru a putea realiza pagini web funcționale, în primul rând trebuie înțeles modul în care browserul interacționează cu serverele aflate în internet. O imagine corectă asupra modului de comunicare între client și server vă poate ajuta în conceperea propriilor proiecte. Nu în ultimul rând, alegerea limbajelor în care se va face programarea va depinde de tipul informațiilor care trebuie obținute de la server.

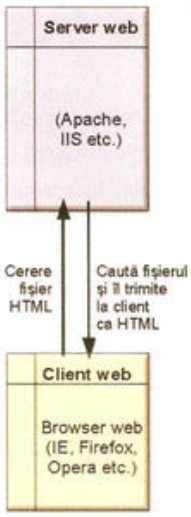

Ce este un server WEB?

Un server WEB este un program de calculator care răspunde la cererea de pagini HTML făcută de un browser WEB de pe un calculator client. De obicei serverul WEB se execută pe un calculator amplasat la un Internet Service Provider (ISP).

Internetul utilizează așa-numitul „connection-less protocol" care înseamnă că după fiecare interacțiune client-server (cererea unei pagini și livrarea ei) conexiunea între cei doi se pierde.

Să privim mai atent interacțiunile client-server. O precizare este importantă: trebuie să se facă distincție între program și calculator. Client și server se referă la programe care comunică și nu la calculatorul clientului și calculatorul serverului.

❶ clientul cere un fișier HTML stocat pe un calculator din internet prin intermediul programului server. Serverul localizează fișierul și îl transmite clientului în format HTML. Clientul după recepționare, afișează pagina HTML pe monitor. În acest caz spunem că avem de a face cu o pagină statică HTML.Paginile statice nu se schimbă decât atunci când programatorul le modifică.

O situație diferită este cea în care scriptul se execută pe calculatorul unde se găsește serverul (server side technology).

❷ clientul apelează un script, de exemplu .php. Serverul identifică prin extensie (php) despre ce fel de fișier este vorba. În funcție de extensie serverul transmite scriptul spre prelucrare unui alt program (middleware), plasat tot pe server. Prin „middleware" se înțeleg programe care se execută pe server și care conectează între ele componente software sau aplicații. După terminerea prelucrării acesta retransmite serverului rezultatul. Serverul trimite mai departe clientului rezultatul prelucrării în format HTML.

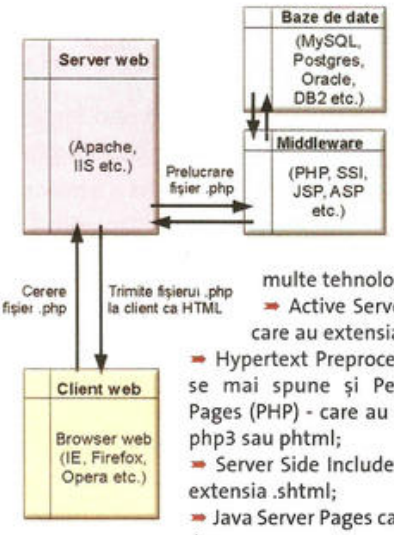

Există mai multe tehnologii server side:

- Active Server Pages (ASP) care au extensia .asp;
- Hypertext Preprocessor - uneori i se mai spune și Personal Home Pages (PHP) - care au extensia .php, php3 sau phtml;
- Server Side Includes (SSI) care au extensia .shtml;
- Java Server Pages care au extensia .jsp.

Există scripturi care se execută întotdeauna la client (client side technology), Java Script-urile.

Spre deosebire de HTML care este un limbaj de formatare, Java Script este un limbaj de programare și se folosește împreună cu limbajul HTML. Într-o pagină scrisă în HTML se pot integra programe (numite scripturi) scrise în Java Script. Scripturile Java Script se execută întotdeauna la client.

MĂRIT: Afişarea mărită a imaginii se realizează printr-un JavaScript.

se verifică cu instrucţiunea „if" dacă e vorba de primul buton şi, dacă da, se afişează cu atributul css „firstpage_current" (cu :hover), adică selectat. În caz contrar se afişează cu atributul „firstpage" (fără :hover), adică neselectat. Toate acestea se realizează cu variabila $sect. Pe buton se va scrie textul memorat de variabila $sect_title_1, adică în cazul nostru Vogel Burda. Un alt exemplu este cel al diviziunii „logo":

```
<div id=„logo"><a href=„index.php"><img
src=„img/vbc-header-<?=$sect;?>.jpg"
style=„width:928px; height:105px;"
alt=„VBC-Logo" /></a></div> <!— logo
start/end —>
```

în care, în funcţie de valoarea variabilei $sect, se încarcă din subdirectorul img imaginea corespunzătoare adică „vbc-header-1.jpg".

Din această scurtă detaliere, se observă că structura fişierelor pentru această variantă de site este schimbată faţă de versiunile anterioare. Există mai multe pagini şi fiecare pagină are inclus pentru coloana din dreapta (zona 5) un script separat (de exemplu pentru prima pagină acesta este fişierul menu_1.inc.php). S-au creat subdirectoare distincte pentru imagini, întrucât au apărut multe imagini şi a fost nevoie de stocarea lor în funcţie de destinaţie (covers, stiri, top10 şi wallpapers).

Pentru a putea afişa şi imagini de dimensiuni mari s-a folosit un script JS (fişierul thumbnailviewer.js din subdirectorul *style*, care are asociate fişierul de stil thumbnailviewer.css şi imaginea animată loading.gif, care arată progresul descărcării imaginii mari). Scriptul JS şi stilul asociat se includ în fişierul „header.inc.php" cu linia:

```
<script src=„style/thumbnailviewer.js"
type=„text/javascript">
<link rel=„stylesheet" href=„style/thumb-
nailviewer.css" type=„text/css" />
```

Efectul folosirii acestui script se vede în imaginea alăturată.

Am ales în mod deliberat afişarea paginii pe un ecran cu rezoluţia mai mare (1.280 x 1.024 pixeli), decât cea specificată de cerinţe (1.024 x 768 pixeli), pentru a arăta cum se aşează într-o asemenea fereastră o pagină a site-ului. În imagine se observă cum a fost structurată coloana din dreapta conform specificaţiilor. În această coloană sunt plasate meniul suplimentar (id #rightside din /style/vbcomm.css cu toate elementele subordonate), logourile publicaţiilor şi thumbnail-ul şi legăturile pentru vizualizarea imaginii mari şi descărcarea acesteia.

Realizarea layout-ului pentru publicarea internet a unor articole considerate importante s-a asociat legăturii din pagina publicaţiei CHIP şi plasată vizibil în coloana din dreapta la rubrica FOCUS.

Varianta finalizată pe această cale plasează site-ul nostru în categoria celor realizate cu tehnologie WAMP (Windows, Apache, MySQL şi Perl/Python/PHP). Componenta MySQL, inexistentă aici, o vom integra site-ului în articolul următor. Pe CD, această variantă a site-ului se găseşte în directorul */surse/php-div-css-js*.

Pentru testarea codului scris pentru această variantă, deoarece browser-ele nu „înţeleg" scripturi.php, am instalat server web, XAMPP, şi am verificat codul apelând în fereastra browser-ului adresa http://localhost/.

PUBLICAT. Articolele importante sunt şi ele afişate pe site, conform cerinţelor.

Dinamică suplimentară

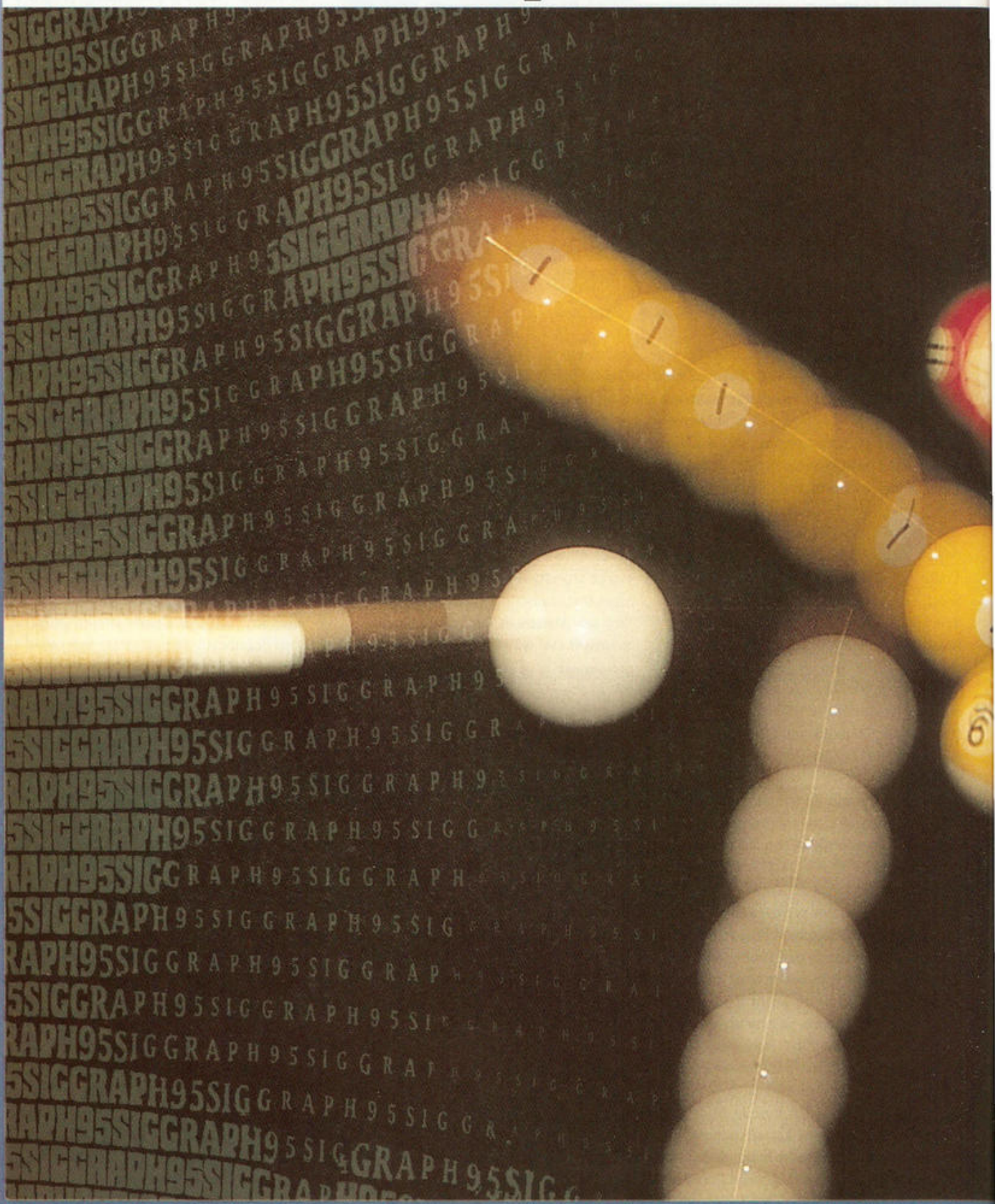

Cum putem face ca la o nouă incărcare a paginii web conținutul ei să se schimbe automat? Cum se poate afla dacă de exemplu un anumit subiect a fost tratat anterior în publicațiile editurii? Răspunsul este dat de paginile web dinamice. Acestea „au în spate" baze de date, care permit fie afișarea în pagină a informațiilor la zi, fie execută căutări în arhive. Utilizarea bazelor de date în realizarea paginilor web e pe cale să devină o regulă.

Victor Gheorghe

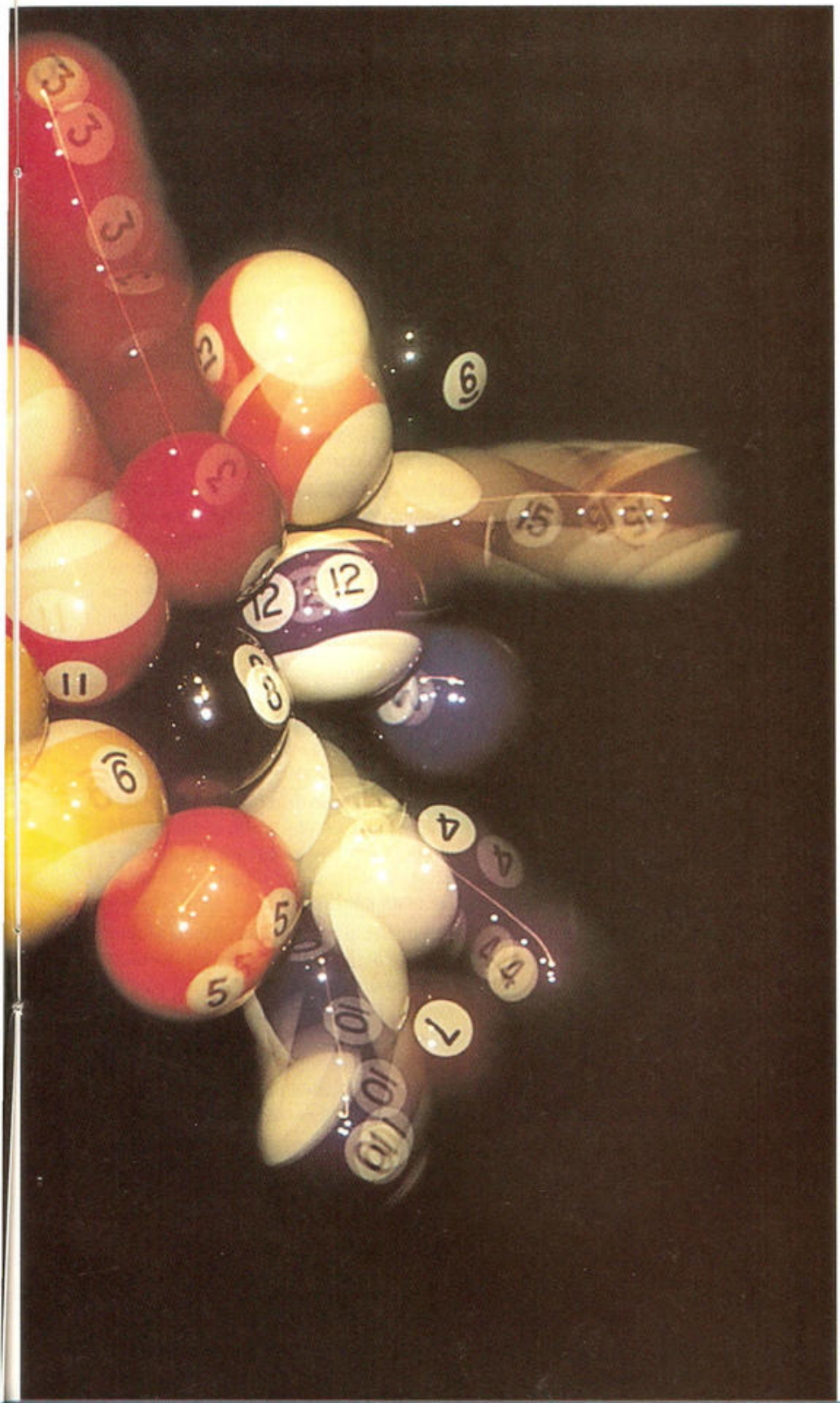

În construcția ultimei variante a site-ului nostru alegerea, PHP ca limbaj de programare nu a fost întâmplătoare. Am constatat că PHP oferă posibilitatea structurării avantajoase a codului, dar adevărata sa forță se pune în evidență atunci când îl punem să lucreze cu baze de date. Limbajul PHP are funcții predefinite, altfel spus are conectivitate, cu mai multe sisteme de baze de date: MySQL, PostgreSQL, Oracle, Berkeley DB, Informix, și lista poate continua. Nu toate aceste sisteme sunt gratuite, în topul popularității aflându-se MySQL.

Pentru a afla ce este MySQL, pornim de la o definiție a sa: MySQL este un sistem de management, cu căi multiple de execuție, multi utilizator, pentru o bază de date SQL. SQL (Structured Query Language) este un limbaj destinat căutărilor și managementului datelor în baze de date relaționale. Conform unor statistici Wikipedia (**http://en.wikipedia.org/wiki/MySQL**), MySQL are mai mult de 10 milioane de instalări. În mare măsură popularitatea MySQL se datorează faptului că programul este ușor de instalat și folosit și, nu în ultimul rând, pentru că este gratuit. După instalare, acest program se execută ca server, permițând accesul multi-utilizator la mai multe baze de date. Accesul este concurent și interogările bazelor de date se execută simultan. Acum, definiția nu mai pare atât de criptică.

Ne propunem să întregim construcția actuală a site-ului nostru prin adăugarea facilității de căutare într-o bază de date (soluția completă pentru varianta cu PHP și MySQL se găsește în directorul */surse/php-mysql-div-css-js* de pe CD). Pornim de la premisa că pe calculatorul local a fost deja instalat XAMPP (vezi articolul de la pagina 50). În continuare, trebuie să găsim răspunsul la câteva întrebări: unde căutăm? Cum ajungem la căutări? De unde facem căutările? Cum se fac căutările? Cum se prezintă rezultatul? și Cum îmbunătățim aspectul?

Unde căutăm?

Bineînțeles, într-o bază de date - acesta este răspunsul logic. Problema este că aceasta încă nu există, așa că trebuie creată.

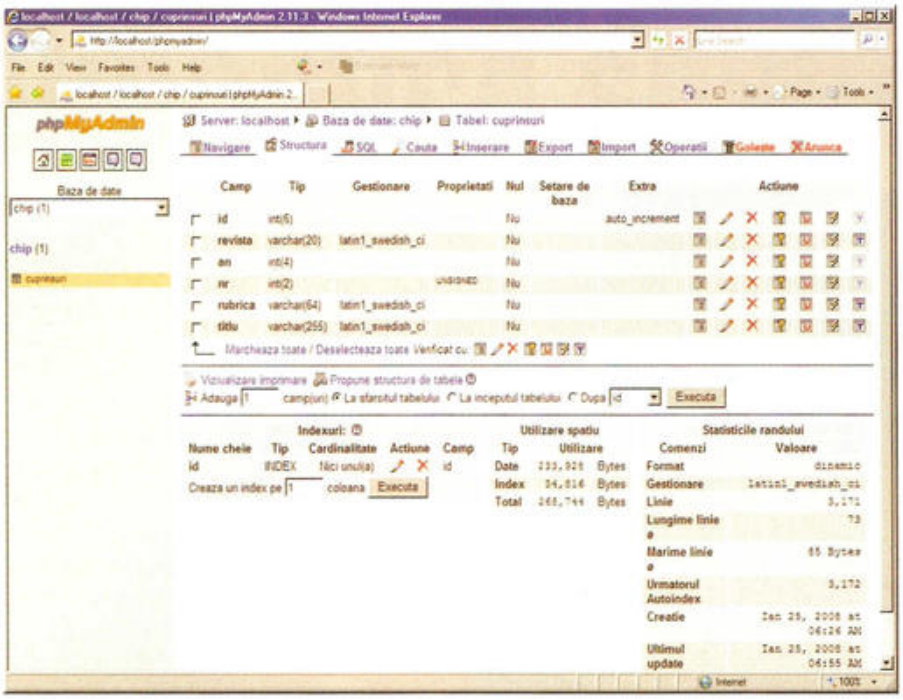

SIMPLU: Structura câmpurilor din tabelul Cuprinsuri este destul de simplă.

LINK: În dreapta paginii a fost plasată o legătură la scriptul de căutare.

Nici nu este prea dificil, deoarece dispunem de cuprinsurile revistelor CHIP, CHIP Foto-Video și PC PRACTIC, iar pentru fiecare număr de revistă dispunem de denumirea acesteia, anul apariției, luna apariției, iar fiecare articol din revistă este prezent cu rubrica și titlul aferente. Aceste informații se găsesc pe CD în două fișiere, cuprinsuri.xls și cuprinsuri.sql, aflate în directorul *surse/php-mysql-div-css-js/data_base_backup/*.

Cu ajutorul programului phpMyAdmin, componenta XAMPP responsabilă de administrarea bazei de date locale (http://localhost/phpmyadmin/), se crează o nouă bază de date „chip". Folosind facilitatea Import din fișierele de cuprinsuri creăm în cadrul bazei de date „chip" tabelul „cuprinsuri". Pentru import putem folosi oricare din fișiere, cel cu extensia .sql sau fișierul .xls salvat ca și .csv (operație ușor de făcut în MS Excel), ambele fișiere fiind de fapt simple fișiere text. Este bine să rețineți acest detaliu, pentru că se poate întâmpla ca, înainte de crearea unui tabel în baza de date, să fiți nevoiți să interveniți direct cu un editor de text în respectivul fișier.

În imaginea de mai sus observați structura câmpurilor din tabelul cuprinsuri.

După crearea bazei de date „chip" și în cadrul acesteia a tabelului „cuprinsuri" avem deja răspuns la întrebarea pusă în titlu. Aceasta cu toate că la început, când s-a pus problema creării unei baze de date, problema nu părea așa de simplă. Trebuie totuși să menționăm un lucru: am preferat o soluție simplă și de aceea am optat pentru varianta „totul într-un singur tabel", fără a mai face tabele separate pentru publicații, rubrici și ani cu legături între ele.

Calea către căutare

Inițial s-a dorit să existe posibilitatea de a apela procesul de căutare de pe oricare din paginile site-ului.

Dar site-ul are și pagini de unde chiar nu e nevoie să poată fi apelate căutările, de exemplu paginile de articole. Cu alte cuvinte, condiția este ca procesul de căutare să poată fi apelat de pe toate paginile site-ului, mai puțin de pe cele cu articole. Din punctul de vedere al structurii siteului, aceasta înseamnă că se pot apela căutări de pe toate paginile care au inclusă coloana din dreapta (zona 5). Codul pentru coloana din dreapta este conținut în scripturile menu_x.inc.php din directorul surse */php-mysql-div-css-js/inc/* de pe CD. Vom modifica unul din aceste scripturi într-un editor. Astfel, la începutul diviziunii „rightside" din scriptul de modificat se plasează legătura la noul script din care se pot face căutări, pe care îl vom denumi „search.php":

```
<div class="cuprinsuri">
<a href="search.php" style="color: #FFFFFF;
font-size: 12px;"><img
src="img/view.gif"> Cautari
cuprins</a>
</div>
```

La fel se procedează cu restul scripturilor menu_x.inc.php. Coloana din dreapta (zona 5) va începe cu legătura introdusă.

De unde căutăm?

Bineînțeles, și aici avem un răspuns simplu și logic: din varianta existentă a site-ului. Este adevărat, aceasta încă nu are o pagină pentru căutări așa că trebuie construită și stocată în fișierul al cărui nume îl cunoaștem deja, „search.php". Aici ne ajută modul în care a fost structurat site-ul. Includerea unui nou script „search.php" (il

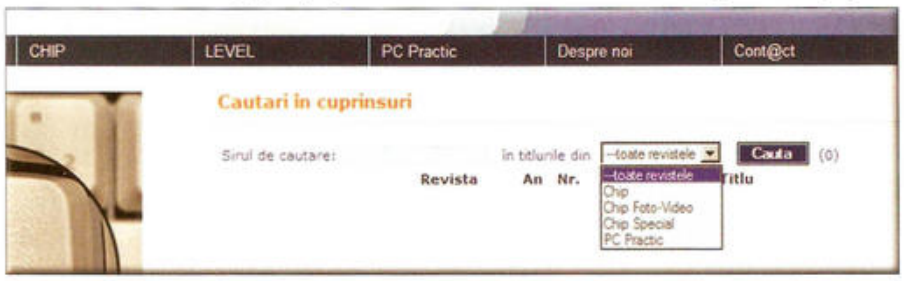

OPȚIUNE: Lista derulantă permite restrângerea ariei de căutare.

găsiți pe CD în directorul *surse/php-mysql-div-css-js/*) în structura existentă nu reprezintă o problemă. Codul sursă al scriptului se găsește și în oglinda „Cu un script pagina devine dinamică". În script este definit formularul, TAG-ul `<form>` cu numele „vbc".

Formularul se compune dintr-un câmp de introducere text `<input>` cu numele „caut", o lista derulantă (combobox) `<select>` cu numele „cerev" și un buton „Caută". Câmpul „cerev" are selectată implicit opțiunea toate revistele și astfel căutarea se va face pentru toate revistele, existând însă și opțiuni `<option>` și pentru fiecare revistă în parte. Căutările se vor face în titlurile articolelor publicate. Formularul se plasează la începutul scriptului, după comentariul <!— HTML coloana cu continutul, inceput —>. Vom edita numai partea de conținut a scriptului, restul părților fiind deja făcute (header.inc.php, middleexcept.inc.php și footer.php). TAG-ul `<form>` are un atribut „action" care indică acțiunea ce urmează selectării butonului „Caută". În cazul nostru acțiunea se face cu variabila sistem $PHP_SELF, ceea ce înseamnă că scriptul se apelează pe sine. Se completează formularul cu cererea dorită și se inițiază procesul de căutare în baza de date cu butonul „Caută".

Cum se fac căutările?

În urma completării formularului „vbc" cu valorile dorite se poate începe căutarea, operație care presupune o selecție în baza de date. Pentru a vedea cum se face un asemenea lucru este bine să testați cu phpmyadmin câteva selecții posibile. De exemplu, să căutăm de câte ori a apărut cuvântul „video" în titlul articolelor din toate revistele. În phpMyAdmin căutarea se face cu comenzi SQL (care are buton distinct), folosind comanda:

```
select * from cuprinsuri where titlu like
'%video%'
```

unde % este simbolul pentru orice, adică se caută titlurile care conțin șirul de caractere „video" plasat oriunde în titlu (avînd orice caractere înainte și după el).

Este bine să testați cu ajutorul phpmyadmin diverse interogări pentru baza de date până vă obișnuiți cu modul în care MySQL răspunde diverselor selecții. Este bine să includeți în scriptul propriu comanda select numai după ce v-ați convins că răspunsul conține ceea ce doreați.

Revenind la tema noastră, dorim să obținem aceeași selecție din baza de date, folosind pagina noastră web.

Cu un script, pagina devine dinamică

Incluzând un singur script în structura ultimei versiuni a site-ului putem consulta cuprinsurile revistelor apărute până în prezent. Pentru a putea vedea cum s-au programat componentele scriptului este nevoie de sursa lui, prezentată mai jos.

```
<?php
$sect = „11"; $subsect = „0";
$skipexcept = „1"; $title = „";
include(„inc/header.inc.php");
// Conectarea la baza de date
mysql_connect(„localhost","user","password");
mysql_select_db(„chip");
$table="cuprinsuri"; //denumire tabela in DB
$pagesize=140; //nr.max.de linii/pagina web
$caut = $_GET[„caut"];
$cerev = $_GET[„cerev"];
// testeaza daca formular sau pagina noua
if(isset($_GET[„formular"]) &&
      $_GET[„formular"] == „yes"){
      $zuzu = „form";
} else { $zuzu = „no form"; }
if($cerev == „") {
      $filt = „";
} else {
      $filt = „ and revista = '„.$cerev."' „;
}
// citeste 1 coloana din DBdate cu filtrul
// din variabilele $caut si  $cerev
$result=mysql_query(„select id from $table
where titlu like '%".$caut."%' „.$filt." ;");
// numara liniile gasite
$totalrecord=mysql_num_rows($result);
//pune nr. pagini in variabila $totalpage.
$totalpage=(int)($totalrecord/$pagesize);
if(($totalrecord%$pagesize)!=0){
$totalpage+=1;
}
if(isset($_GET[„pageid"])){
      $pageid = $_GET[„pageid"];
      $start=$pagesize*($pageid-1);
} else{
      $pageid=1;
      $start=0;
}
/*selecteaza inregistrarile din tabela fixand
LIMIT
rezultatul selectarii se va memora in variabila
$result. */
$result=mysql_query(„select * from $table
where titlu like
'%".$caut."%' „.$filt." order by revista asc, an
desc, nr desc
limit $start, $pagesize;");
?>
<!— HTML coloana din stanga inceput —>
<img src="img/lupa_2.jpg" title="Cautari" />
<br /> <br />
<!— coloana din stanga sfarsit —>
<?php include(„inc/middlexcept.inc.php"); ?>
<!— HTML coloana cu continutul inceput —>
<h1>Cautari &icirc;n cuprinsuri</h1>
<hr />
<!— formular de cautare inceput —>
<form name="vbc" action"<? echo
$PHP_SELF; ?>?formular=yes">
<input type="hidden" value="yes" name="for-
mular">
<div class="cautare">
Sirul de cautare: <input type="text"
name="caut" style="width:120px;">
  &icirc;n titlurile din  
<select name="cerev"  style="width:102px;">
<option value=„ selected>—toate
revistele</option>
<option value="Chip">Chip</option>
<option value="Chip Foto-Video">Chip
Foto-Video</option>
<option value="Chip Special">Chip
Special</option>
<option value="PC Practic">PC Practic</option>
<option value ="Insider">Insider</option>
</select>
  <input type="submit" class="sub-
mit1"
value="Cauta" >  <? echo „(„.$total-
record.")";
?></div>
</form>
<!— formular de cautare sfarsit —>
<?php
/* navigatorul de pagini facut cu legaturi */
for ($i=1; $i<=$totalpage; $i++){
      if ($i==$pageid){
            echo „<b>".$i."</b> | „;
      } else{
echo '<a href=' .$PHP_SELF. '?caut=' .$caut.
'&formular=no&pageid=' .$i. '>' .$i.'</a> | ';
      }
}
?>
<!— HTML tabela afisare cautare inceput —>
<table cellspacing="0" cellpadding="4" bor-
der="0">
<tr>
<th width="110" align="center">Revista</th>
<th width="30" align="center">An</th>
<th width="30" align="center">Nr.</th>
<th width="110" align="center">Rubrica</th>
<th align="center">Titlu</th>
</tr>
<?php
/*deschide bucla de parcurgere a liniilor
liniile se pun in randurile <tr> succesive */
$i = 0;
while($row=mysql_fetch_assoc($result)){
$i++;
if ($i % 2 != 0) {
      $bgcol = „ bgcolor='#FFE6D9' „;
} else {
      $bgcol = „";
}
?>
<!— HTML linia cu info gasita —>
<tr <? echo $bgcol; ?> height="16" >
<td align="center"><? echo $row['revista'];
?> </td>
<td align="right"><? echo $row['an'];
?> </td>
<td align="center"><? echo $row['nr'];
?> </td>
<td><? echo $row['rubrica']; ?></td>
<td><? echo hili($row['titlu'],$caut); ?></td>
</tr>
<?php
// inchide bucla de parcurgere a liniilor
}
// deconectare de la baza de date
mysql_close();
?>
</table>
<!— HTML tabela afisare cautare inceput —>
<!— coloana cu continutul sfarsit —>
```

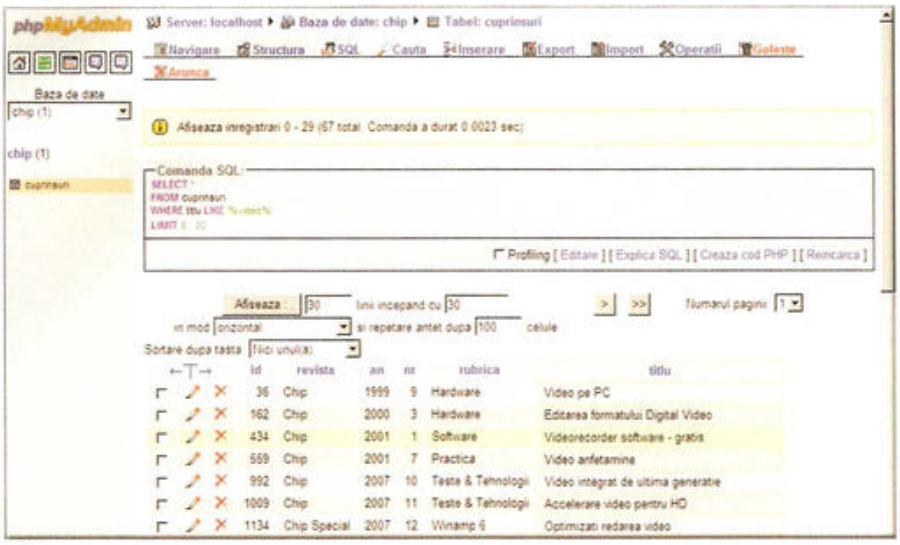

CĂUTARE: Rezultatele afişate prezintă textul căutat indiferent de modul de scriere, cu majuscule sau cu minuscule.

PAGINARE: Dacă au fost găsite mai multe rezultate, este util ca acestea să fie afişate pe mai multe pagini.

În scriptul search.php cererea se materializează într-o comandă select (vezi comentariile din oglinda „Cu un script pagina devine dinamică"). În articolul de la pagina 36, în oglinda „Serverul WEB privit de aproape" este ilustrat traseul pe care îl urmează cererea noastră. Pe această cale cererea noastră se va executa pe server.

Rezultatul căutării este recepţionat de variabila $result.

Afişarea rezultatului

Variabila $result conţine rezultatul interogării bazei de date. Pentru a-l afişa în fereastra browser-ului sunt necesare două operaţii: extragerea informaţiei şi prezentarea ei. Pentru a putea extrage informaţia trebuie să ştim că aceasta este memorată în $result linie cu linie. Se observă în sursa scriptului existenţa unei bucle de parcurgere a liniilor (while), care parcurge secvenţial liniile din $result şi pentru fiecare din ele compune codul HTML necesar afişării. Deci, pentru fiecare linie din $result se va insera într-un tabel HTML o linie cu datele corespunzătoare, TAG-ul folosit fiind `<tr>`. Capul de tabel conţine coloane pentru revistă, an, număr, rubrica şi titlu. Tabelul astfel populat cu date este „pasat" serverului web care îl returnează browser-ului.

La afişarea rezultatelor trebuie stabilită ordinea acestei operaţii. Dacă aceasta nu este precizată rezultatele se recepţionează dezordonat, ceea ce face lista aproape inutilizabilă. Ordinea se stabileşte în comanda select, care în cazul nostru arată astfel:

„select * from cuprinsuri where titlu like '%".$caut."%' order by revista asc, an desc, nr desc;"

În cazul comenzii folosite de noi, ordonarea s-a făcut după revistă ascendent, an descrescător şi număr descrescător, rezultatul afişat în fereastra browser-ului fiind exemplificat prin imaginea de jos.

Se observă că fiecare rând din tabel conţine textul „video", indiferent dacă acesta este scris în titlu cu majuscule sau cu minuscule. Se mai observă că în dreapta butonului „Cauta", între paranteze, este trecut numărul de înregistrări găsite pentru condiţiile cerute. Aceste condiţii poartă numele de filtru. Operaţia de căutare putând fi formulată şi spunând că se aplică un filtru pe baza de date.

Întrucât rezultatul unor căutări poate returna foarte multe linii, din raţiuni lesne de înţeles acesta se va segmenta într-un număr fix (maxim) de linii care se afişează pe pagină. Acest număr maxim de linii este dat de variabila $pagesize. Deci tabelul afişat într-o pagină va conţine $pagesize linii. Pentru a putea naviga de la o pagină la alta, deasupra capului tabelului se inserează un navigator de pagini. Acesta este constituit dintr-o succesiune de numere afişate ca link-uri şi care dacă sunt selectate conduc la pagina respectivă.

În imaginea cu rezultatele obţinute, pentru filtrul setat cu şirul „an" în toate revistele, s-au găsit 519 titluri. Deoarece numărul de rezultate este mai mare decât numărul maximi de linii stabilite pe o

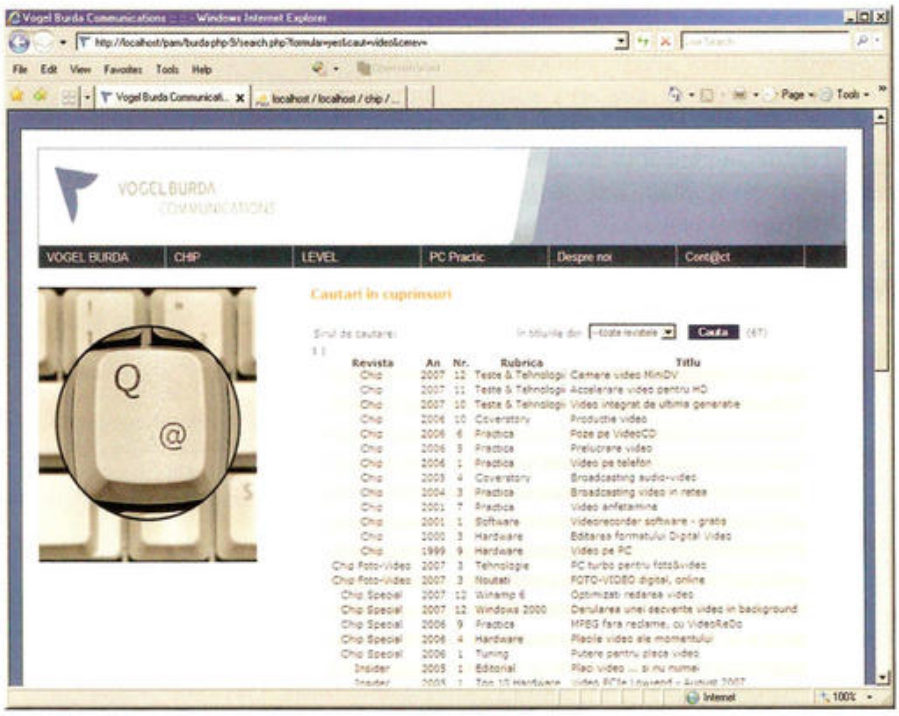

ORDONAT: Pentru eficienţă, este util ca rezultatele să fie afişate în mod ordonat.

pagină, acestea au fost plasate în patru pagini. Pagina curentă are numărul său afişat bold.

Aspect îmbunătăţit

Modul în care este afişat tabelul cu rezultatele căutării în baza de date este incomod la citire, deoarece şirul de căutare curent (criteriul folosit) nu este explicitat în coloana care conţine titlul. În exemplul anterior am folosit şirul „an" şi pentru a evidenţia cât este de dificilă identificarea acestuia în titluri. Se întâlnesc situaţii în care undeva în fereastra browser-ului se specifică ceva de genul „şirul de căutare a fost <şir>", dar nici această soluţie nu face identificarea în titluri mai uşoară.

O soluţie elegantă este ca şirul de căutare, oriunde ar fi el plasat în titlu, să fie afişat pe un fond de altă culoare, efect cunoscut sub numele de highlight. Aceast efect se poate obţine cu ajutorul unei funcţii PHP „hili" prezentată în oglinda „Cu o funcţie PHP listele devin atractive". Modul de apelare a funcţiei este specificat în comentariul de la începutul oglinzii. În scriptul search.php, funcţiei este apelată prin intermediul liniei:

```
<td><? echo hili($row['titlu'],$caut);
?></td>
```

Se observă şi modul cum se întreţes codurile HTML şi PHP. Codul funcţiei din oglinda „Cu o funcţie PHP listele devin atractive" se va include cu ajutorul editorului în corpul scriptului search.php, de preferinţă la sfârşit, înainte de includerea scriptului „footer.inc.php". Efectul folosirii acestei funcţii este vizibil: am folosit tot selecţia anterioară, dar am ales spre afişare pagina a doua.

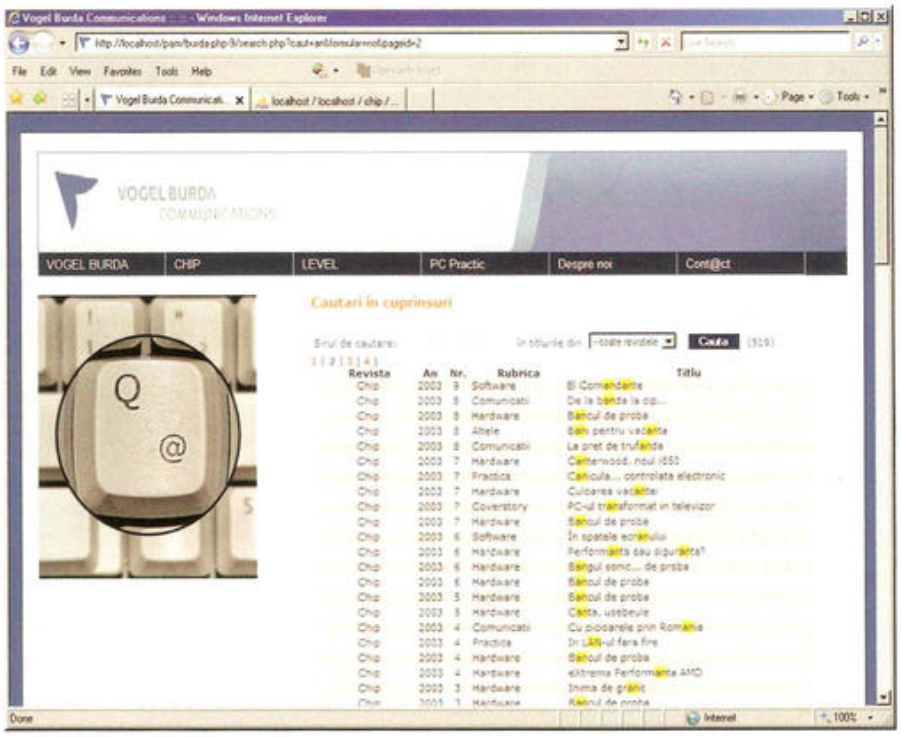

EVIDENŢIERE: Pentru o orientare simplă este util ca şirul de caractere să fie scos în evidenţă.

Este evident că soluţia aleasă îmbunătăţeşte lizibilitatea paginii. Se observă că funcţia „hili" găseşte toate apariţiile şirului de căutat în titlu.

Urmărind câţiva paşi succesivi am putut adăuga site-ului nostru funcţii de căutare în titlurile publicaţiilor.

O altă aplicaţie a aceleiaşi tehnici, de data aceasta automată, este includerea unor noutăţi pe diverse pagini.

În principiu şi în acest caz se procedează în paşi:

→ se crează în baza de date „chip" un tabel „stiri". De exemplu acest tabel poate avea câmpurile: data_stire, categoria_stire, titlu_stire, rezumat_stire şi stire_extenso;

→ în pagina în care se doreşte inserarea ştirilor (se poate stabili funcţie de layout numărul de ştiri care se inserează) se plasează un script care accesează baza de date (selectia se va face pe categoria_stire şi ordonarea descendentă pe data_stire - pentru ca ultima ştire să fie afişată prima în fereastra browser-ului);

→ se inserează rezumatul_stirii urmat de un link (de regulă cu textul „detalii...") către un nou script (unic pentru tot siteul) care afişează ştirea completă (stire_extenso);

→ se pot folosi imagini (recomandabil) care să însoţească stirile, care este de preferat să fie păstrate în directoare separate. În baza de date este bine să gestionaţi numai căile şi numele imaginilor, fără a încorpora imagini în înregistrările din tabelul „stiri".

Având deja un exemplu detaliat, realizarea includerii ştirilor în paginile siteului nu mai reprezină un obstacol. Cu ajutorul bazei de date MySQL şi folosind comenzile PHP din acest articol am implementat o caracteristică dinamică siteului, acesta fiind astfel mai atrăgător, iar informaţiile mai uşor de găsit. Teoretic, în urma acestor operaţii ne putem aştepta la o creştere a numărului vizitatorilor.

Cu o funcţie PHP listele devin atractive

Listele care conţin rezultatele căutărilor cu greu pot fi făcute atractive. Totuşi, prin utilizarea funcţiei PHP de mai jos veţi putea obţine liste mai aspectuoase, prin adăugarea efectului de highlight pe şirul de căutare.

```
<?php
/* functie pentru efectul highlight $x este
sirul de caractere, $var este textul care se
marcheaza cu highlight */
function hili($x, $var, $bgcolor='yellow') {
   if ($var != „") {
     $xtemp = „";
     $i=0;
     while($i<strlen($x)){
       if(((($i + strlen($var)) <= strlen($x)) &&
(strcasecmp($var, substr($x, $i, strlen($var)))
== 0)) {
        $xtemp .= „<span style=\"background-
color:
$bgcolor\">" . substr($x, $i , strlen($var)) .
„</span>";
          $i += strlen($var);
       }
       else {
          $xtemp .= $x{$i};
          $i++;
       }
     }
     $x = $xtemp;
   }
   return $x;
   }
?>
```

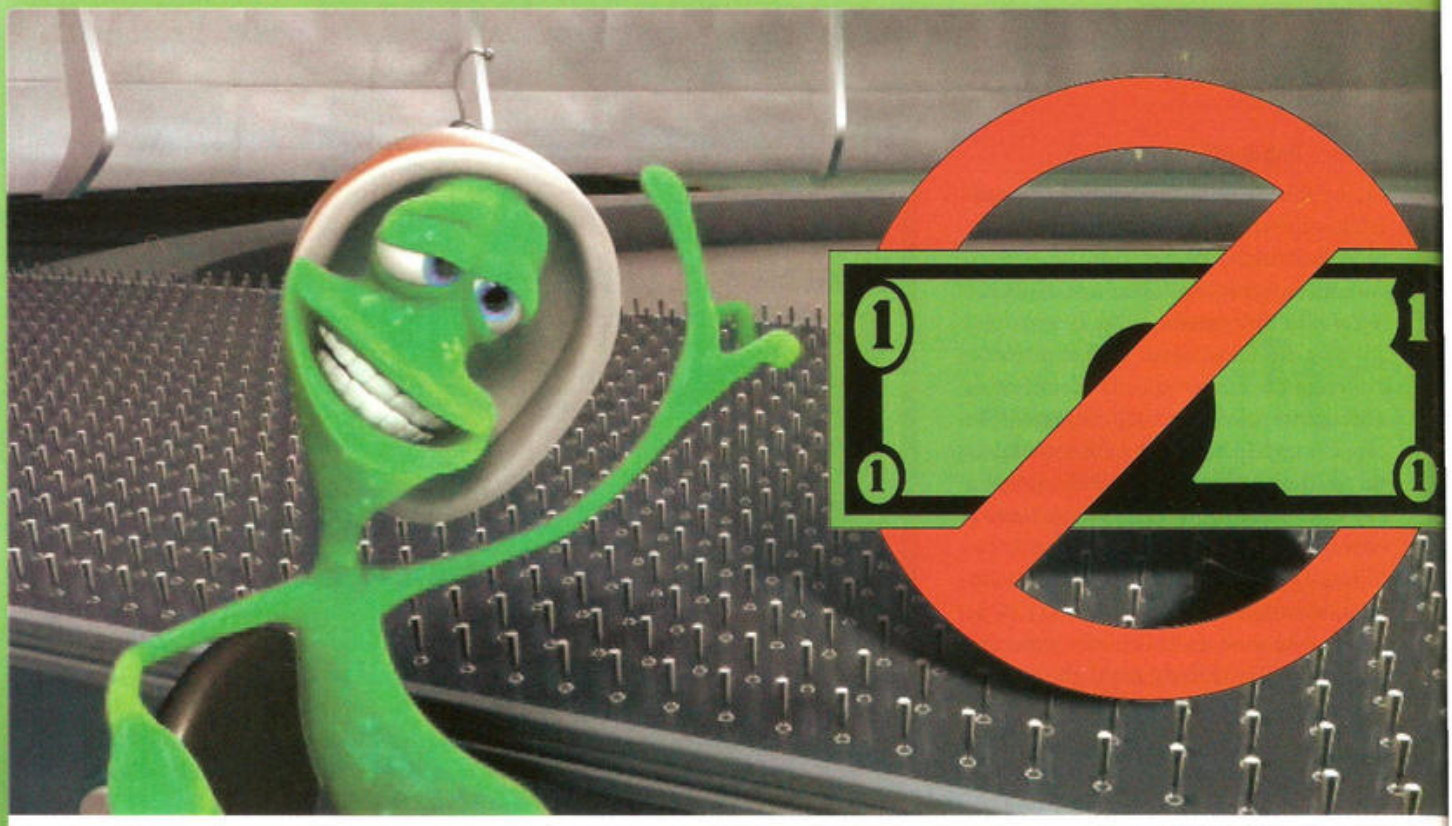

Utilitare gratuite pentru design și programare

În cele ce urmează, vă vom prezenta o serie de programe gratuite care vă pot fi de un real folos, indiferent dacă vă ocupați de web design sau de programare web și cu atât mai mult dacă le faceți pe amândouă. Andrei Licherdopol

Materialul de față se vrea a fi mai mult o serie de ponturi referitoare la aplicații pe care le-am întâlnit, folosit și apreciat. Desigur, unul dintre criteriile de selecție a fost și gratuitatea acestor programe, fiind vorba de freeware și cel mult donationware. În speranța că vă veți găsi câteva puncte de referință interesante citind acest material, vă lăsăm să explorați propunerile noastre.

Mantis Bug Tracker

Pentru programatori, poate cea mai neplăcută parte a muncii reprezintă rezolvarea bug-urilor sau aplicarea unor corecții, după dorințele clientului. Dacă e-mail-ul, fișierele Excel și capturile de ecran sunt o soluție pentru comunicarea problemelor apărute cu un program, pe măsură ce anvergura proiectului crește, astfel de mijloace de comunicare sunt mai mult o corvoadă. Așadar, intră în scenă aplicațiile speciale de raportare și urmărire a bug-urilor.

Mantis Bug Tracker este o astfel de aplicație web, care capătă recomandarea noastră. În primul rând, ne-a plăcut interfața simplă și cuprinzătoare, modul de administrare, raportare și etichetare a incidentelor, dar și posibilitățile de comunicare oferite. Bunăoară, un freelancer sau o companie care lucrează constant la anumite proiecte pot folosi Mantis pentru centralizarea comunicării, oferind acces web clienților, pe baza unul nume de utilizator și a unei parole. Dacă în sistemul Mantis sunt cuprinse numeroase proiecte diferite, producătorul poate furniza conturi de utilizator pentru fiecare client în parte, cu drepturi de acces limitate la proiectele care îl privesc pe acel client. În plus, sistemul de sortare și raportare a incidentelor se dovedește a fi unul atât de simplu sau complex pe cât dorește utilizatorul. Absolut toate laturile acestei aplicații web sunt complet personalizabile, de la aspect până la funcționalitate și chiar nivelul de securitate.

Scrisă în PHP, aplicația Mantis funcționează perfect cu MySQL, MS SQL, PostgreSQL, rulând pe un server web ca Apache. De asemenea, poate fi accesată prin aproape orice navigator web. Vorbind de flexibilitate, modulul MantisCon-

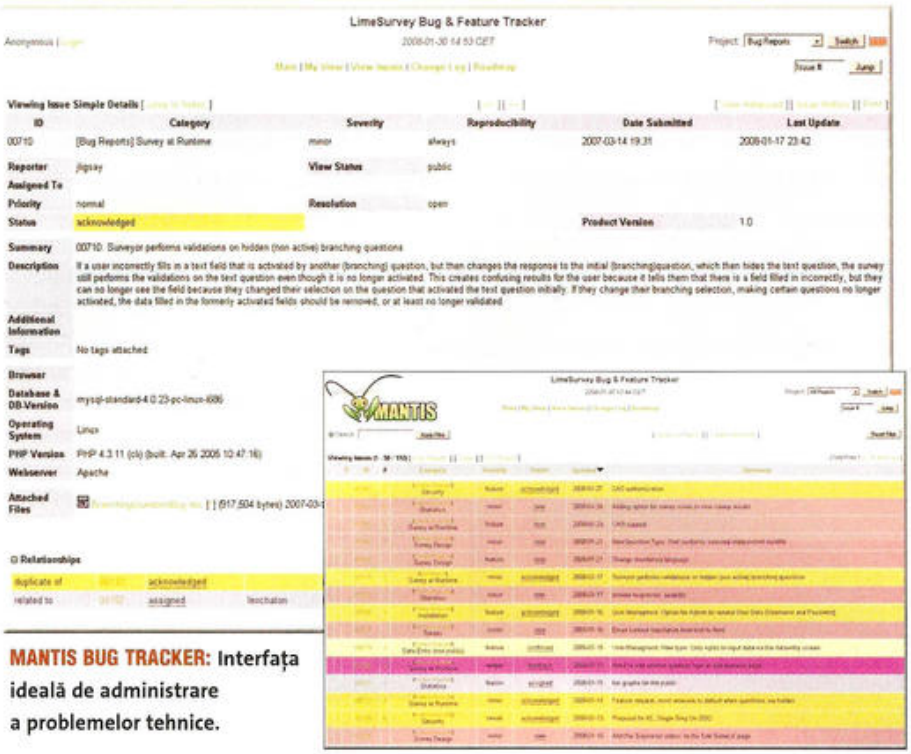

MANTIS BUG TRACKER: Interfața ideală de administrare a problemelor tehnice.

nect permite integrarea Mantis cu aplicații .NET, Java, Cocoa, Eclipse și Nant. Accesibilitatea merge până la oferirea de suport WAP, astfel că MantisWAP poate fi rulat pe telefoane mobile și PDA-uri. Sunt oferite chiar și module de migrare de pe un alt sistem de raportare a bug-urilor (precum Bugzilla sau GNATs) pe platforma Mantis.

Pe scurt, putem spune că Mantis este interfața ideală de comunicare între programatori, testeri și clienți, asigurând un workflow complet pentru fiecare incident, iar mijloacele de comunicare, administrare și integrare oferă atât strictul necesar și simplitate, dar și un potențial imens, în funcție de preferințele fiecărui utilizator. Manualul disponibil pe website este excelent, lămurind toate neclaritățile pe care le-ați putea avea, mai devreme sau mai târziu.

Info: **www.mantisbt.org**

SQLinForm

Dacă nu vă place să pierdeți mult timp cu formatarea codului SQL („muncă de chinez bătrân"), veți aprecia cu siguranță aplicația SQLinForm. Aceasta formatează corect liniile de cod SQL incomplete sau cu erori de sintaxă. Oferă suport pentru toate formatele majore de baze de date, ca ORACLE, SQL Server, DB2 / UDB, Sybase, Informix, PostgreSQL și MySQL, având multe opțiuni de formatare.

Cele două variante disponibile sunt una online (complet sigură, deoarece nicio linie de cod SQL nu este transferată pe internet, ci formatarea se face local) și una desktop. Scrisă pentru medii Java și .NET, SQLinForm poate rula din majoritatea browser-elor fără nicio problemă. Aparent aplicația online a ajuns la performanța de a formata în jur de 1.500.000 de linii de cod, fără nicio problemă, așadar merită să aruncați o privire asupra variantei online. Noua versiune desktop va fi disponibilă de la începutul lunii martie a acestui an.

Info: **www.sqlinform.com**

Baseportal

Iată o aplicație web cel puțin interesantă. Funcționează ca serviciu online, pe același principiu ca o căsuță de e-mail (pagina de întâmpinare aduce puțin cu cea folosită de Gmail), numai că oferă posibilitatea de a crea și accesa de oriunde baze de date. Cu un sistem de asistență bine pus la punct, Baseportal poate fi folosit cu succes și de către începători, pe când cei experimentați pot integra Baseportal cu propriile aplicații. Fie că doriți să creați o bază de date la care să aveți acces de oriunde, fie că aveți nevoie de o bază de date pentru a susține o pagină web, serviciul online în discuție vă poate ajuta mult. Integrarea cu alte pagini web este facilă, motiv pentru care vă recomandăm călduros și această aplicație.

Info: http://baseportal.com/

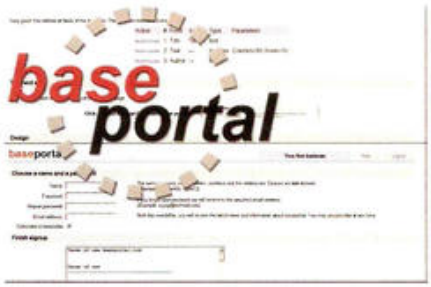

ADrive beta

Acest serviciu online ne-a atras atenția, deoarece oferă gratuit posibilitatea de a stoca până la 50 GB de date online, pe care le puteți accesa de oriunde. Datele sunt protejate, oferindu-se chiar servicii de criptare și posibilitatea de a accesa versiuni mai vechi ale fișierelor, mulțumită tehnologiei Snapshot. Pentru a putea folosi ADrive, aveți nevoie de un browser precum Internet Explorer sau Mozilla Firefox și să permiteți server-ului ADrive să stocheze cookie-uri în navigatorul vostru. De asemenea, trebuie să-i autorizați rularea Javascript-urilor și să permiteți instalarea controlului ActiveX. Nu în ultimul rând, rularea aplicației necesită instalarea JRE (Java Runtime Environment). Puteți încărca mai multe directoare și fișiere simultan, care sunt scanate înainte de a fi acceptate pentru stocarea pe server. Momentan, cel mai mare fișier acceptat poate fi de maxim 2 GB. Din păcate, încărcarea fișierelor prin FTP nu este permisă, deocamdată. În schimb, puteți partaja orice fișier doriți prin utilizarea funcției Share, care va asocia fișierul respectiv cu My Shared Files. Acesta va putea fi descărcat de la adresa asociată acestuia

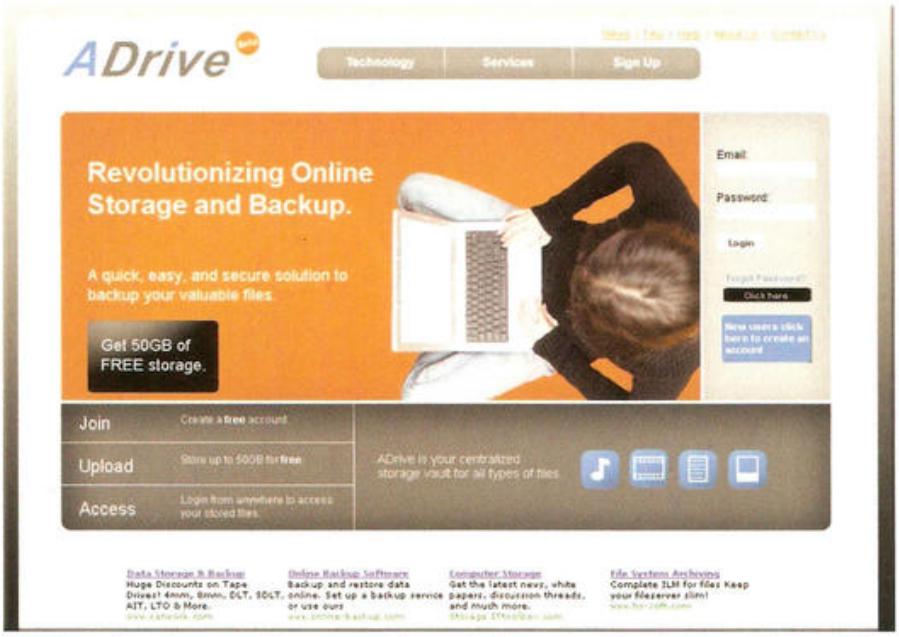

ADRIVE: 50 de GB sunt o cantitate enormă de spațiu de stocare online, în plus oferită gratuit!

de către oricine. Pe viitor, probabil că se va lucra și la posibilitatea de accesare a legăturilor către fișierele partajate pe baza unui nume de utilizator și a unei parole, aspect esențial din punctul nostru de vedere. Oricum, dacă aveți nevoie de mult spațiu de stocare online, deocamdată ADrive este cea mai bună soluție gratuită.

Info: **www.adrive.com**

FileZilla

Acest program servește la încărcarea și descărcarea fișierelor pe și de pe website-uri FTP. Nu costă nimic, fiind open-source, cu toate acestea reprezintă una dintre cele mai solide soluții de acest gen. Oferă posibilitatea de a lucra cu mai multe transferuri simultan, totodată puteți naviga prin arborescența paginilor FTP chiar în timp ce transferați fișiere pe acestea, facilitate care nu este oferită de multe alte programe similare. Totodată, puteți utiliza una dintre opțiunile de conectare securizată, pentru a vă asigura că transferul nu poate fi interceptat. Una dintre facilitățile inedite este cea prin care puteți regla viteza maximă de lucru în funcție de oră sau dată. Accesul rapid la conexiunile FTP se realizează prin Site Manager, pe de o parte, care permite memorarea tuturor adreselor FTP mai importante și prin QuickConnect, pentru conectarea rapidă la o nouă adresă FTP. Consumul de resurse este relativ scăzut, Filezilla ocupând circa 50 MB în memoria RAM. Se găsește pe website-ul indicat mai jos, în variante Client și Server, prima disponibilă atât pentru Windows, cât și pentru Linux sau MacOS, în timp ce varianta Server rulează doar pe Windows. Aceasta din urmă este un server FTP care poate rula folosind SSL și TLS, oferind conexiuni criptate, sigure. Totodată, oferă posibilitatea de a comprima datele pe loc, pentru a câștiga viteze de transfer sporite, însă această comprimare poate genera uneori și erori de transfer.

Info: **http://filezilla-project.org/**

JAlbum

Iată o altă aplicație bazată pe Java, care permite crearea gratuită a unui album foto online. Necesită crearea unui cont, după care puteți începe să lucrați în voie. Interfața este simplă, funcționând bine cu drag&drop, iar aspectul albumelor poate fi personalizat folosind fie teme, la rândul lor modificabile de către utilizator. Puteți de asemenea redimensiona, comenta și roti imaginile, iar partajarea albumelor poate pleca de la folosirea server-elor Jalbum, fără a exclude și plasarea albumelor create pe propriul server sau folosind un alt serviciu de găzduire, precum și integrarea în alt website. Serviciul include și un client FTP, cu un utilitar de sincronizare, iar compatibilitatea se extinde în principal asupra navigatoarelor mai răspândite, ca Internet Explorer, Firefox și Opera. Suportul pentru limbi străine este extins, JAlbum oferind posibilitatea de a introduce text în 31 de limbi. De asemenea, puteți include o arborescență complexă, ca și fișiere non-imagine, care odată incluse în album pot fi accesate printr-o legătură directă. În materie de descrieri ale fișierelor, JAlbum este compatibil cu EXIF și IPTC, informațiile din aceste rubrici putând fi extrase direct și folosite în albume. Totodată, puteți integra filtre pe imagini, watermark-uri și logo-uri.

Unii utilizatori vor fi încântați de posibilitatea de lucru în linie de comandă, care facilitează automatizarea operațiunilor. De asemenea, pot fi integrate oricâte extensii, prin intermediul scriptării în limbajul BeanShell (asemănător cu Java),

Pe scurt, JAlbum oferă foarte multe facilități, fiind compatibilă cu orice platformă care poate rula mediul Java 1.4. Aplicația este complet gratuită și „curată". Nu există adware, reclame sau spyware, dar donațiile vor fi cu siguranță apreciate.

Info: **http://jalbum.net**

Paint.NET

Deja foarte răspândit, acest program de editare grafică funcționează, așa cum indică și numele, pe arhitectura .NET. Oferă o interfață ușor de învățat, o sumedenie de reglaje, lucrul pe layer-e, efecte specia-

le, posibilităţi de desenare a unor elemente grafice de la zero şi multe altele. Deocamdată, după parerea noastră, este inferior Gimp, însă cu toate acestea oferă nişte facilităţi unice şi foarte utile, precum şi un istoric limitat doar de spaţiul disponibil pe disk, lucru foarte la îndemână pentru prelucrările complexe, de lungă durată. Un alt element inedit este bara de sarcini proprie. Aici, documentele deschise apar ca registre diferite, însă navigarea între acestea este cum nu se poate mai simplă, datorită funcţiei Live Thumbnails, care permite navigarea între imagini printr-un simplu clic pe o previzualizare miniaturală ce substituie obişnuita şi uneori confuza denumire. Deşi există destul loc pentru îmbunătăţiri, nu putem refuza statutul de aplicaţie recomandabilă celor care se ocupă cu web design-ul, categorie de utilizatori pentru care funcţiile oferite de Paint.NET se vor dovedi a fi de obicei suficiente şi foarte la îndemână.

Info: **www.getpaint.net**

Nvu (N-View)

Pentru cei care caută o alternativă gratuită la programe ca Dreamweaver, editorul HTML Nvu poate reprezenta soluţia ideală. Proiectul se bazează pe codul aplicaţiei Mozilla Composer. Ideea din spatele aplicaţiei este eficienţa şi simplitatea, Nvu renunţând la funcţiile cvasi-inutle regăsite în programe similare comerciale. Începătorii se pot obişnui uşor cu modul de lucru şi pot chiar găsi o soluţie completă în acest program - pe lângă funcţiile de editare şi diversele moduri de vizualizare (normal, HTML Tags, Source şi Preview), sunt incluse şi un editor CSS, alături de un modul de administrare a paginilor web. Desigur, sunt oferite şi machete (templates) şi chiar un generator de cuprins, alături de clientul FTP înglobat. Disponibilitatea aplicaţiei se extinde asupra sistemelor de operare Microsoft, a distribuţiilor Linux precum şi a sistemelor de operare Apple.

Info: **http://nvudev.com/index.php**

Ne-au mai plăcut...

Creaţiile lui David Pye

O serie de programe freeware, fără nicio restricţie la utilizare (după cum spune autorul, pe jumătate în serios, pe jumătate în glumă, în afară de obligaţia de a-i informa şi pe cunoscuţii care au nevoie de aceste programe). Dezvoltate în timpul liber de David Pye, acestea au cele mai diverse întrebuinţări, precum eliminarea completă a codului HTML sau a codului Javascript dintr-o pagină (HTML Stripper), dar şi colecţii de Javascript-uri (Javascript Vault), animaţii GIF (GIF Vault), animaţii şi grafică web (Web Graphic Animation Vault şi Web Graphic Vault), foarte utile când timpul vă presează. Accesaţi legătura când aveţi timp, cu siguranţă veţi descoperi o sumedenie de lucruri utile acolo.

Info: **www.david-pye.com/index.php?page=freeware**

Aplicaţiile gratuite Iconico

Pe această pagină web, veţi găsi categorie Free Tools, unde sălăşluiesc o serie de utilitare gratuite, precum:

ColorPic - un instrument de indentificare a culorilor cu o lupă incorporată, folositor pe monitoarele de înaltă rezoluţie, care afişează culorile atât în valori RGB, cod hex şi zecimal cât şi în procente CMYK şi CSE HTML Validator Lite - un instrument excelent pentru validarea codului HTML.

Info: **www.iconico.com**

WebLog Expert

Aplicaţie de analizare a jurnalului de accesare a paginilor web. Oferă informaţii statistice despre activitate, fişierele accesate, traseele parcurse pe pagina web, legăturile care au condus vizitatorii pe pagina analizată şi multe altele. Raportul este predat în format HTML, incluzând atât tabele cât şi grafice. Este compatibil cu server-ele web Apache şi IIS. Din păcate, nu este complet gratuit, însă l-am inclus deoarece considerăm că merită văzut şi folosit, chiar şi numai pe durata celor 30 de zile de funcţionare a variantei demonstrative.

Info: **http://weblogexpert.com**

The Color Wizard 3.0

Dacă aveţi probleme în alegerea combinaţiilor potrivite de culori, tot ce trebuie să faceţi este să accesaţi legătura oferită de noi mai jos. Pe baza unei culori furnizată de voi, aplicaţia gratuită Color Wizard vă va furniza toate seturile de nuanţe complementare, analogice, variaţii precum şi seturi a câte trei, patru sau chiar şase culori pe care le puteţi folosi împreună pe un website. De un real folos pentru obţinerea unei scheme de culori echilibrate şi estetice.

Info: **www.colorsontheweb.com/colorwizard.asp**

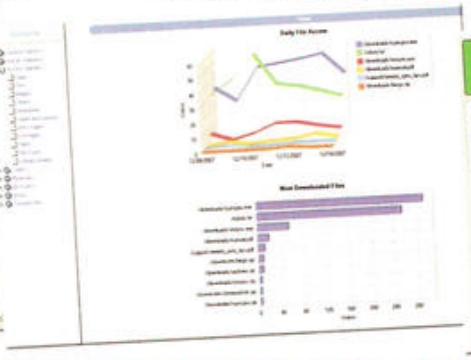

Apache a făcut picioare!

Instalarea unui server pe o stație de lucru nu este neapărat anevoioasă, dar în anumite situații nu se numără printre posibilități(le viabile). Aplicația Server2Go vă scutește de batai de cap, putând fi folosită de pe orice mediu de stocare.

Andrei Licherdopol

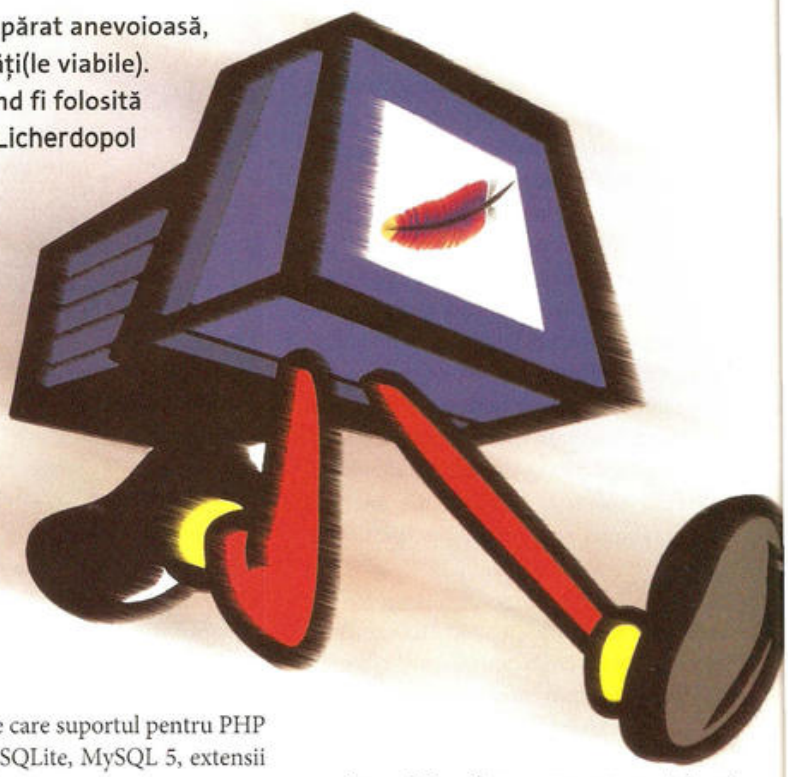

De cele mai multe ori, o pagină web va fi găzduită pe server-ul unui furnizor specializat, singura preocupare a designerilor și a programatorilor fiind aspectul, conținutul și funcționalitatea paginii / aplicației respective. Există însă anumite situații în care veți dori rularea unei aplicații client-server oriunde și oricând. Pentru ca aceasta să ruleze corect însă, pe calculatorul folosit trebuie să aveți acces la Apache, PHP, SQL și eventual Perl. Soluția? O aplicație care să poată rula ca server, fără instalare și care să poată susține o mare varietate de aplicații.

Server2Go este o astfel de soluție, care poate fi rulată în mod direct de pe un disc optic (CD, DVD), un stick USB sau un hard disk, fără instalare. Beneficiați astfel de un server web (bazat pe Apache) plin de facilități, printre care suportul pentru PHP 5, baze de date SQLite, MySQL 5, extensii PHP și Perl 5.8.

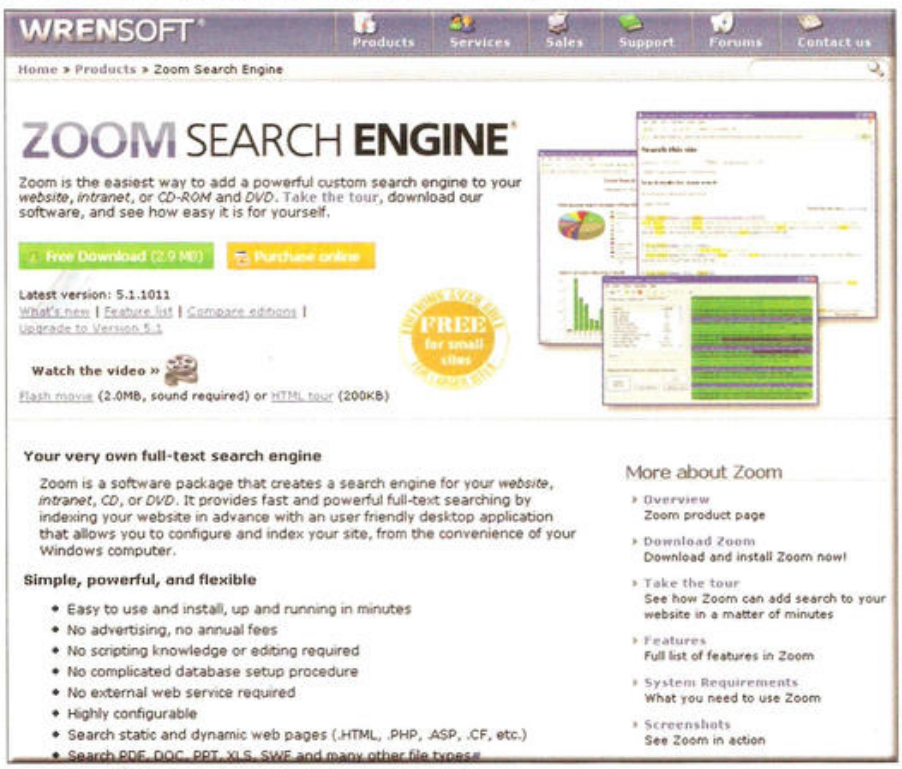

MOTOR DE CĂUTARE. Aplicația Zoom Search Engine poate fi integrată perfect cu Server2Go, pentru asigurarea unei interfețe de căutare. Mai multe detalii la adresa www.wrensoft.com/zoom/support/cgicd.html

Server2Go a fost creat pentru a înlocui programe asemănătoare, precum WampOnCD, deoarece acestea fie nu erau actualizate suficient de des, fie aveau lacune destul de mari în suportul pe care îl ofereau. Astfel, pachetul oferit de Timo Haberkern se bazează pe WAMPP. Licența este donationware, însemnând că poate fi folosit gratuit, dar că totodată nu ar strica să faceți o donație în cazul în care îl folosiți intens sau în scopuri comerciale.

Mic, dar deștept!

Practic vorbind, utilizatorii acestei aplicații se vor bucura de tot ce oferă pachetul WAMPP:

- suport pentru Apache 1.3.x, 2.0.x și 2.2.x;
- suport pentru PHP 5.2.x cu extensii, alături de posibilitatea de a folosi versiunile 4.4.x și 5.0.x;
- suport MySQL 5;
- suport Perl 5.8 (multe module CPAN integrate);
- suport pentru integrarea cu sistemele open-source de management al conținutului Joomla! și Contrexx.

Desigur, pe lângă aceste facilități, intervin funcțiile Server2Go. Bunăoară, apli-

caţia se adaptează la mediul în care este rulată, detectând automat porturi libere pentru Apache şi MySQL, setările proxy şi configurând automat Apache, PHP şi MySQL în funcţie de împrejurări. Desigur, poate fi configurat astfel încât să utilizeze setările prevăzute de către programator.

Mai mult, Server2Go funcţionează perfect şi pe medii read-only, precum CD-R sau DVD-R. Server-ul pornit automat la inserarea discului nu este vizibil de către utilizator, autorun-ul lansând automat navigatorul web, conectat la hostname-ul şi portul stabilite prin autodetecţie. La închiderea navigatorului web, serverul se opreşte automat.

De asemenea, baza de date poate fi folosită direct de pe CD-ROM sau prin copierea temporară pe calculatorul gazdă. Aceste trăsături fac programul potrivit pentru realizarea unor discuri de prezentare, ce pot fi distribuite şi utilizate fără nicio problemă pe majoritatea sistemelor.

Unde poate fi rulat?

Ca şi compatibilitate, deocamdată suportul se extinde asupra sistemelor de operare Windows 98, Windows Millenium Edition, XP, 2000 şi Vista (pe acesta din urmă fiind necesare drepturi de administrare). În curând, va fi integrat complet şi suportul pentru MacOS, lucru îmbucurător.

Navigatoarele web cunoscute de Server2Go sunt Internet Explorer 6 şi 7, Mozilla Firefox, Safari şi Camino, alături de cele care pot fi integrate pe CD, alături de aplicaţie (Simple Browser, Discstarter, Portable Firefox). Cu alte cuvinte, autonomia aplicaţiei este remarcabilă, nefiind nevoie cu adevărat decât de un sistem de operare compatibil.

Pe viitor...

Dezvoltarea versiunilor următoare includ o serie de noi facilităţi cu adevărat interesante, dintre care amintim suportul 100% pentru Vista (momentan necesită drepturile de administrator), pentru MacOS X (aflat încă în fază beta), suport integral pentru PortableFirefox, Lighttp, JSP (Tomcat), GIF-uri animate în ecranul de pornire, recopierea bazei de date plasate local pe mediul de stocare Server2Go (funcţie excelentă de exemplu pentru utilizarea unor aplicaţii web de administrare şi contabilitate de pe stick), suport pentru Python, Firebird, Ruby on Rails şi Opera.

Instalarea Server2Go

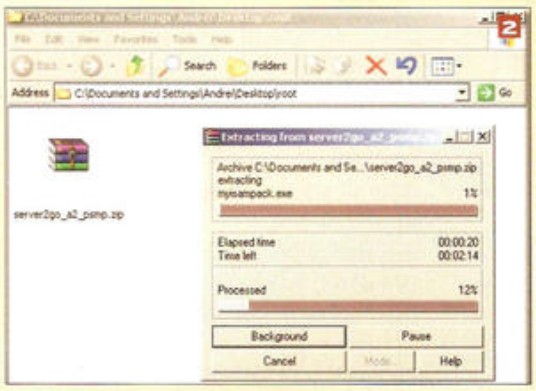

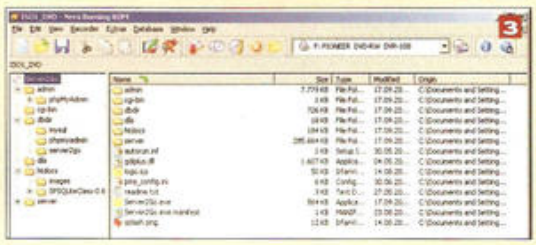

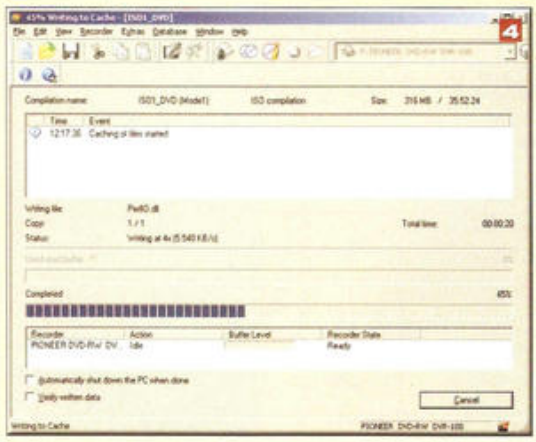

Fiind vorba de o aplicaţie cu un grad mare de autonomie, de la procurarea la punerea în funcţiune a acesteia sunt doar câţiva paşi simpli:

1 Accesaţi pagina web **www.server2go-web.de/download/download.html**. Alegeţi şi descărcaţi unul dintre pachetele disponibile. Acestea sunt de mărimi şi configuraţii diferite, în funcţie de necesităţile dumneavoastră.

2 Dezarhivaţi aplicaţia într-un director. Tot conţinutul adăugat de voi (script-uri PHP, imagini, pagini HTML) trebuie plasat în directorul htdocs, cu excepţia bazelor de date, care vor fi plasate în directorul dbdir. Fişierele de configurare sunt pms_config.ini (pentr Server2Go) şi celelalte fişiere obişnuite aferente Apache, PHP şi MySQL.

3 Configuraţi aplicaţia dumneavoastră web să ruleze corect prin Server2Go şi asiguraţi-vă că toate fişierele necesare se găsesc plasate corespunzător în directorul pachetului descărcat de pe internet. Verificaţi încă o dată dacă totul funcţionează cum v-aţi dori şi faceţi ultimele setări necesare. Pregătiţi fişierele pentru scriere pe un disc optic, astfel încât rădăcina Server2Go (unde găsiţi fişierele autorun.inf şi Server2Go.exe) să coincidă cu rădăcina discului. Aveţi nevoie de minim cinci elemente în rădăcină: fişierele Server2Go.exe, pms_config.ini, autorun.inf şi directoarele server şi htdocs (împreună cu întreg conţinutul acestora).

4 Inscripţionaţi discul şi faceţi o verificare. De acum, odată ce introduceţi discul într-un sistem compatibil, vă veţi putea bucura de aplicaţia creată, acum complet independentă de pachetul software de pe PC-ul gazdă!

Cu această listă impresionantă de facilităţi deja disponibile sau care vor fi introduse în viitorul apropiat, Server2Go este, spunem noi, cea mai potrivită metodă de a rula aplicaţii web de pe un mediu portabil de stocare, mai ales că Timo Haberkern este deschis discuţiilor în legătură cu cele mai diverse implementări. Astfel, Server2Go, aplicaţie deja flexibilă, poate fi făcut să funcţioneze cu majoritatea tehnologiilor care vă trec prin cap. Este o idee excelentă să-l folosiţi pentru a vă crea un disc de portofoliu cu demonstraţii ale tehnologiilor şi aplicaţiilor proiectate de dumneavoastră. Varianta 1.5.1.0 se găseşte şi pe CD-ul CHIP Special, în secţiunea Servere. Spor la programat!

Mai multe despre WAMP

Server2Go nu este însă unicul pachet de software ce oferă posibilitatea de rulare a unui server web, ci face parte dintr-o familie software denumită WAMP. Acronimul se referă la „Windows, Apache, MySQL, PHP" și este înrudit cu LAMP (unde L semnifică un alt sistem de operare, anume Linux). Prin asocierea celor patru programe antemenționate, WAMP oferă o platformă care în ultimii trei ani a devenit foarte populară. Există o varietate largă de distribuții WAMP.

Tabelul alăturat oferă o sinoptică a celor mai populare 27 de pachete cu distribuții WAMP (sursa fiind Wikipedia http://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_WAMPs)

O privire mai atentă asupra tabelului ne permite să facem câteva observații:

→ există o preocupare susținută în dezvoltarea unor asemenea pachete de distribuție pentru Windows;

→ 14 din cele 27 pachete de distribuție au licența GPL (GNU General Public License - este o licență de distribuire liberă a programelor de calculator);

→ serverul de web httpd este Apache, cu două excepții;

→ toate pachetele de distribuție au încorporate PHP și MySQL;

→ administrarea MySQL se face cu phpMyAdmin, cu trei excepții;

Câteva dintre aceste pachete de distribuție au fost incluse pe CD: EasyPHP, phpdev, Uniform Server, WampSrever, Web-Developer Server Suite, WOS-Portable și XAMPP, alături de Server2Go.

Dintre toate pachetele din tabel, XAMPP este singurul care oferă distribuții pentru cele mai răspândite sisteme de operare: Linux, Windows, Mac OS X și Solaris. Altfel spus, XAMPP este cross-platform.

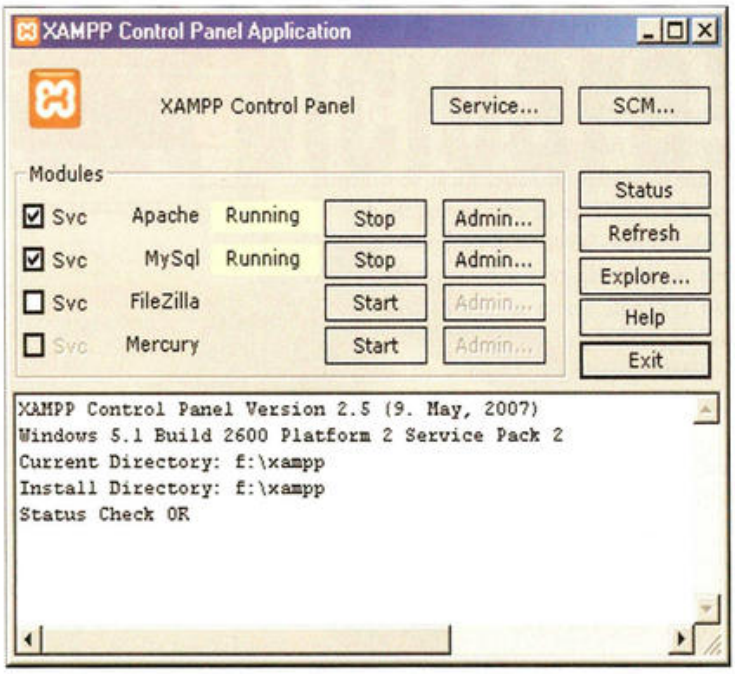

COMPLET: XAMPP conține printre altele și serverul FTP Filezilla.

Ce conține XAMPP?

XAMPP este un server web complet. Pachetul XAMPP are două distribuții, una completă și alta care oferă doar funcționalitatea de bază.

Distribuția „ușoară" conține PHP, MySQL, Apache și Perl (în variantă redusă), alături de phpMyAdmin pentru administrare. Permite mod_auth sub MySQL, o soluție interesantă de securitate.

Distribuția completă oferă în plus biblioteca SSL (Secure Socket Layer - protocol de securizare a schimbului de informații pe internet) și aplicații ca Webalizer - analizarea traficului pe website, Mercury - un server de transport a mail-ului, JpGraph - bibliotecă pentru crearea de grafice online, FileZilla - un excelent server FTP și multe altele.

În ceea ce privește punerea în funcțiune a XAMPP, acesta se poate procura direct de pe internet. Una dintre adresele unde veți găsi ultima versiune este **http://sourceforge.net/projects/xampp/**, mărimea fișierului fiind de circa 50 MB. Distribuția se găsește sub formă de program executabil, alături de un script de configurare a serverului. XAMPP are instrumente de verificare a instalării și de control a securității componentelor. După instalare, XAMPP oferă un panou de control. De aici se pot activa și dezactiva componente (servicii) XAMPP.

Server-ul instalat poate fi apelat din orice navigator web, introducând adresa http://localhost. Spațiul accesibil navigatorului se regăsește în subdirectorul */htdocs*, subordonat directorului de instalare XAMPP. Prin copierea în /htdocs a directoarelor */surse/php-div-css-js* și */surse/php-mysql-div-css-js* de pe CD veți putea vedea exemplele în lucru.

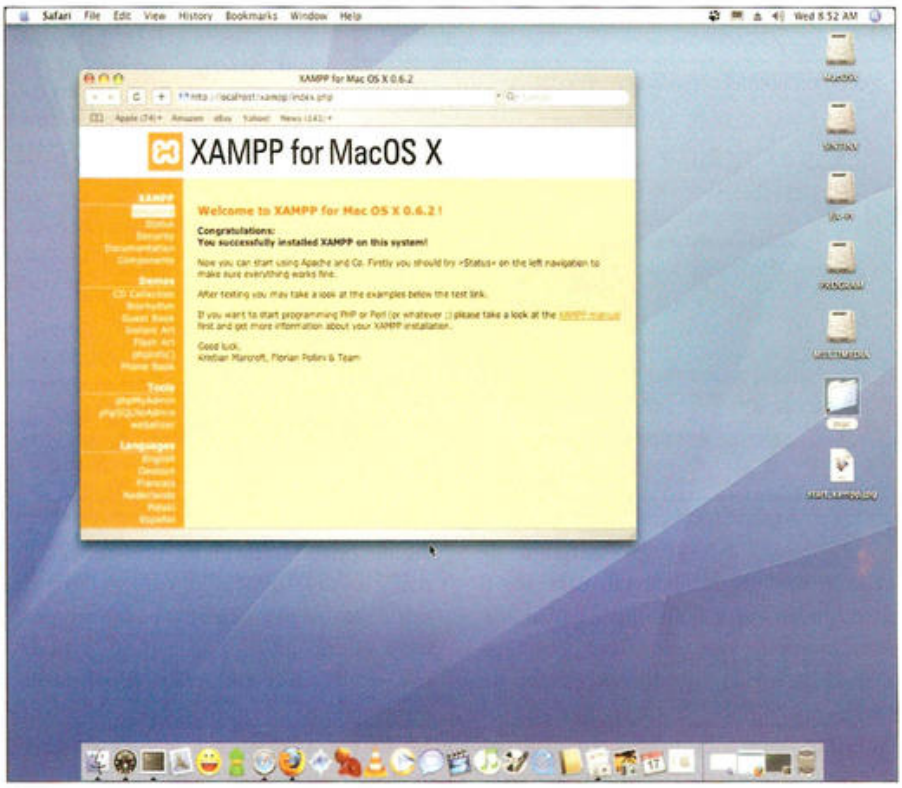

MAC: XAMPP funcționează și pe MAC OS.

Pachet	Versiune	Data lansării	Mărime (MB)	Licență	Server Apache HTTPD	PHP	MySQL	phpM-Admin	SQLite Manager	Open SSL	mod_ssl	mod_perl	Optimizare Zend
Apache Swissknife	3.5	2006. 05.06	6.9	GPL	1.3.36	4.4.2	4.1.16	–	–	–	–	1.29	2.6.2
Apache2 Triad	1.5.4	2006. 02.20	95.8	GPL	2.2	5.1.2	5.0.18	2.7–pl2	2.8.15	0.9.8a	2.2	2.0.1	2.6.2
AppServ	2.5.8	2007. 02.20	20	necunoscută	2.0.59	5.2.1	5.0.27	2.9.2	1.2.0	–	–	–	2.5.10
AutoSet	4.3.1	2007. 12.16	22.4	donationware	2.0.61	5.2.5	5.0.45	2.11.3	–	0.9.7m	2.0.61	–	3.3.0
Denwer	Base	2006. 10.04	3.1	necunoscută	1.3.33	4.4.3	4.1.16	2.6.1	–	–	–	–	–
EasyPHP	2.0b1	2006. 12.23	13	GPL	2.2.3	5.2.0	5.0.27	2.9.1.1	–	1.2.0	–	–	–
e-novative WAMP	2.1.1	2005. 12.19	21	donationware	2.0.x	5.x	4.1.x	2.x.x	–	–	–	–	3.x
fvpatwds	0.1.7	2006. 11.14	33.7	GPL	2.0.58	5.1.6	5.0.26	2.9.0.2	1.2.0	–	–	–	–
Glossword WAMP	2.2.8/5.1.22/ 5.3.0	2008. 01.20	5.1	GPL	2.2.8	5.3.0-dev	5.1.22-rc	2.11.4	–	–	–	–	–
Lighty2Go	1.2	2007. 12.11	69.6	GPL	LightTPD/ 1.4.18	5.2.5	5.0.50	2.11.2.2	–	0.9.8g	(integrat)	(MiniPerl/ CGI)	–
MyWAMP	1.2.3	2006. 03.24	22.9	CC Mexico	2.0.55	4.4.2	4.1	2.3	–	–	–	–	–
NetServer	0.1	2005. 12.02	23.4	necunoscută	2.0.54	5.0.4	4.1.14	2.6.4-pl1	–	0.9.7g	1.99_16	–	–
PAMPA	0.6	2008. 01.02	11	GPL	2.2.6	5.2.5	5.0.45	2.11.3	–	0.98e	–	–	–
phpdev	4.2.3	2007. 05.05	–	necunoscută	1.3.27	4.2.3	4	2.3.2	–	–	–	–	
Repos Server	2.1.0	2007. 12.21	10	Apache	2.2.6	5.2.5	oricare	–	–	0.9.8e	–	3.3.0	–
Server2Go	1.5.0	2007. 09.14	90	donationware (cu restricții)	2.0.54, 1.3.35	5.2.3, 4.4.7	5.0.41	2.10.3	–	–	–	CGI Perl 5.8	–
SNAW	0.1.1	2007. 09.23	–	CeCILL	2.2.4	5.2.3	5.0.41	2.11.1	–	–	–	–	–
Spike Source/ SpikeWAMP	1.0 beta	2007. 12.12	22	OSL	2.2.6	5.2.5	5.0.45	–	0.9.8d	–	–	–	eAccelerator 0.9.5.2
Uniform Server	3.5	2007. 07.05	7.2	licență BSD	2.0.59	5.2.3	5.0.41	2.10.2	–	–	–	–	–
VertrigoServ	2.19	2007. 12.02	9.6	GPL	2.0.61	5.2.3	5.0.45	2.11.2.2	1.2.0	–	–	–	3.3.0
WampServer (anterior WAMPS)	2.0	2007. 11.21	20	GPL	2.2.6	5.2.5, 4.4.7	5.0.45	2.11.2.1	1.2.0	–	–	–	3.0.1
Web-Developer Server Suite	2.00	2007. 11.10	30.8	GPL	2.2.6	5.2.5	5.0.45	2.11.2	–	0.9.8g	–	–	–
WITSuite	1.0	2007. 12.19	1.0	comercială	2.2.6	5.2.5, 4.4.7	5.0.45	2.11.2.2	–	–	–	–	–
WLMP	1.1.5	2007. 11.21	14.3	GPL	LightTPD/ 1.4.18	5.2.5	5.0.50	2.11.2.2	–	0.9.8g	(integrat)	(MiniPerl/C GI)	–
WOS Portable	2.1.0	2007. 07.17	44	GPL	2.2.4	5.2.3 4.4.7	5.0.41	2.10.2	–	–	–	–	–
XAMPP	1.6.5	2007. 12.24	32	GPL	2.2.6	5.2.5, 4.4.7	5.0.51	2.11.3	–	0.9.8g	–	2.0.3	3.3.0
Zend Core	2.5	2007. 10.09	40.6	GPL/ comercială	2.2.4	5.2.4	5.0.27	2.10.0.2	–	0.9.8e	–	–	3.3.0

Procesare gratuită de imagini pentru web

Dacă nu doriți să cheltuiți bani pe un editor grafic precum Photoshop, dar aveți totuși nevoie de o aplicație capabilă și flexibilă, soluția nu poate fi decât GIMP.

Andrei Licherdopol

În orice domeniu în care se impune editarea imaginilor de tip raster (nevectoriale, bazate pe pixeli), Adobe deține supremația, oferind Photoshop, de departe cea mai capabilă aplicație de acest fel. Posibilitățile de utilizare sunt aproape nelimitate. Nu toată lumea își dorește sau permite însă cheltuiala - pentru aceste categorii, propunem probabil cel mai popular editor grafic gratuit - GIMP. În decursul mai multor ani, GIMP a suferit îmbunătățiri enorme față de variantele incipiente. Se poate spune că versiunile de actualitate (2+) oferă aproape tot ce și-ar putea dori un utilizator. Cu atât mai mult în cazul activităților ca web design-ul, pentru care GIMP oferă un suport deosebit. Totodată, se găsesc extensii care simplifică foarte mult lucrurile, însă acestea sunt din păcate deloc sau puțin accesibile pentru varianta de Windows (lucru deloc surprinzător de altfel). Chiar și fără acestea, vă puteți face treaba fără probleme cu GIMP.

GIMP nu mușcă!

La primul contact cu „lupușorul", s-ar putea să fiți puțin speriați de interfață. Pornind programul, veți constata că nu există niciun spațiu de lucru în sensul în care v-a obișnuit poate Photoshop - și nici meniuri. Orice funcție apelați, aceasta se va deschide ca o nouă sarcină Windows (portarea nu a luat în calcul obișnuința utilizatorului tipic de Windows ca fiecare aplicație să aibă un spațiu de lucru și un meniu evidente chiar de la pornire și să poată lucra ca sarcină unică, indiferent ce funcții apelează), lucru care poate fi frustrant, dar peste care totuși se poate trece cu ușurință.

Odată ce deschideți sau creați un document, apare spațiul de lucru cu respectivul document, constând într-o fereastră separată, cu o bară de meniu consistentă (totodată utilă și cuprinzătoare, după cum veți descoperi). Mai mult, cu un clic dreapta de mouse pe suprafața de lucru, aveți acces rapid la toate funcțiile și meniurile importante.

O aplicație flexibilă

Revenind la mica fereastră cu instrumente care vă întâmpină la pornire, veți remarca în partea inferioară un spațiu gol, unde vă este indicat că puteți integra orice fereastră de lucru independentă doriți. Cu un dublu clic pe oricare dintre instrumente, veți

deschide o fereastră cu setări. Trăgând denumirea funcției (aflată imediat sub bara de titlu a ferestrei) în acel spațiu, veți constata că aceasta „se lipește" acolo. Desigur, în funcție de instrumentul selectat, meniul proaspăt anexat în partea de jos se va modifica. Puteți folosi mica săgeată aflată în colțul din dreapta sus al ferestrei deschise / spațiului de andocare pentru a adăuga noi registre cu funcții, pentru a detașa funcția selectată sau pentru a administra setările făcute instrumentelor (lucru deosebit de util și accesibil). Astfel, ceea ce părea la început puțin și confuz poate fi organizat cu mare ușurință în orice configurație vă trece prin minte. Confortul devine maxim, iar controlul oferit este total.

Totul la degetul mic

Dacă tot am vorbit mai devreme despre fereastra cu spațiul de lucru și cu bara de meniu, merită menționat că acel clic dreapta pe suprafața de lucru care aduce toate meniurile în imediata apropiere a pointer-ului, vă scutește atât de excursiile enervante prin meniuri tipice Photoshop cât și de alternativa la acestea - memorarea unei liste interminabile de comenzi rapide din taste. Dacă în teorie nu vi se pare prea relevant, câteva ore de practică vă vor convinge de avantajele funcției. Aceasta cu atât mai mult cu cât șirul de meniuri în cauză vă conduce atât către cele mai importante funcții și setări, cât și către orice instrument pe care aveți nevoie să-l folosiți la un moment dat, fără a deplasa mouse-ul mai mult de trei-patru centimetri.

Arsenalul de instrumente

Am stabilit deja că GIMP este flexibil și comod de utilizat, să vedem însă ce posibilități de lucru avem cu acesta. Când vine vorba de web, este clar că printre cele mai importante instrumente se numără cele de selecție, măsurare și decupare, alături de posibilitățile de prelucrare a imaginilor și lucrul cu formatul acestora. Aici, programul gratuit oferă absolut tot ce ar putea avea nevoie un designer. Cele opt instrumente de selecție (inclusiv instrumentul Path), alături de multitudinea de opțiuni aferente acestora asigură izolarea oricărui element cu un minim de efort, în funcție de experiența de lucru cu acestea. Nu toate lucrează la fel de bine ca și cele din Photoshop (Scissors Select versus Magnetic lasso), dar odată stăpânite, micile probleme și imperfecțiuni inițiale dispar cu totul. Este de remarcat precizia instrumentelor, lucru foarte important pentru web, ca și lucrul cu textul, în cazul de față facil, fiind puse la dispoziție o serie de setări foarte utile în acest domeniu. Măsurarea se face cu un instrument dedicat și cu ajutorul liniilor și riglelor de ghidaj, toate complet personalizabile.

Layer-e și imagini

Un alt aspect important este lucrul pe așa-numitele layere, „straturile" imaginii. GIMP adoptă o funcție similară cu cea din Photoshop, atât ca utilizare, cât și ca posibilități. Sigur că Adobe oferă mai multe moduri de a despica firul în patru, dar pentru ceea ce reprezintă procesarea imaginilor pentru web, aceste moduri suplimentare sunt irelevante. Astfel, în GIMP se pot practica majoritatea tehnicilor de prelucrare folosite în Photoshop. Pentru prelucrarea foto, sunt puse la dispoziție și o serie de filtre, care în totalitatea lor întrunesc mai mult decât un pachet esențial (pentru designeri și fotografi).

Optimizarea imaginilor pentru web este cum nu se poate mai simplă, oferindu-se multe opțiuni și algoritmi de compresie, precum și previzualizarea imaginii alături de dimensiunea estimată a fișierului. Desigur, puteți folosi toate formatele de imagini relevante pentru web și chiar puteți salva fișierul în format PSD, 100% compatibil cu Photoshop.

De luat în considerare

În timp ce utilizatorii care au acces la Photoshop și cunosc această aplicație nu au niciun motiv să treacă la GIMP (acest lucru implicând dezobișnuirea parțială de Photoshop și învățarea lui GIMP), cei care au nevoie de o soluție gratuită, fie din principiu, fie datorită unor constrângeri financiare, pot apela cu încredere la acesta. Trebuie menționată că deși există variantă de Windows, compatibilă inclusiv cu Vista, am întâmpinat ocazional încetiniri și blocări care nu se petrec dacă îl folosiți pe Linux. În același timp, varianta de Linux poate fi îmbogățită cu tot felul de extensii utile, multe dintre acestea neputând fi integrate cu ușurință sau deloc pe Windows. Un exemplu de extensie foarte utilă este Py-Slice, care generează automat un fișier HTML pe baza ghidajelor inserate în fișierul de imagine cu GIMP.

Din punct de vedere al documentației, GIMP se bucură de un manual online bine pus la punct, în completarea căruia vin multe alte documente publicate de utilizatorii acestui program, alături de forumurile dedicate.

FLEXIBIL: Ca multe alte programe, GIMP permite aranjarea tuturor modulelor după bunul plac și în mod independent, oferind toate instrumentele necesare lucrului pentru web.

ACCESIBILITATE: Orice instrument sau funcție din GIMP pot fi accesate prin meniul contextual din fereastra de lucru cu imaginile. Adio călătoriilor către marginile spațiului de lucru!

FUNCȚIONALITATE EXTINSĂ: Utilizatorii de Linux se bucură de prezența anumitor extensii utile, precum Py-Slice. Aceasta știe să genereze automat un fișier HTML pe baza unui decupaj din GIMP.

CONCLUZIE Varianta de Windows poate fi folosită fără prea mari probleme și limitări, cu atât mai mult cu cât calitatea și viteza portării a crescut mult și va crește în continuare. Noi îl considerăm un editor grafic care oferă toate uneltele necesare lucrului pentru web și îl recomandăm călduros, cu mențiunea că cei dispuși să ruleze și Linux (există multe distribuții gratuite, ideale pentru începători, precum Ubuntu) vor avea o serie de avantaje importante, pornind de la stabilitate și terminând cu extensiile ce se integrează cu ușurință în aplicație.

Tips & tricks

Cele mai bune tips&tricks pe tema HTML, CSS, utilitare pentru homepage și comerț electronic au fost adunate de CHIP Special în paginile acestui articol. Savurați-le. Mihaela Dogaru

O pagină web nu este niciodată finalizată, iar aceasta pentru că după structurarea site-ului vine rândul muncii de finețe și apoi primele așteptări în ceea ce privește magazinul online. Noi vă arătăm toate punctele în care mai puteți face optimizări.

1 Imageshack.us

Postarea de imagini pe forumuri și bloguri

Doriți să postați rapid o fotografie pe un forum sau un blog? Pentru majoritatea mediilor de acest tip imaginea trebuie să existe pe un server, legătura fiind făcută prin intermediul unui link, astfel încât fotografia să fie vizibilă. Cel mai ușor de procedat în acest sens este prin intermediul serviciului online www.imageshacks.us. Acesta vă permite să încărcați pe serverul său, gratuit, cu dimensiuni de până la 1

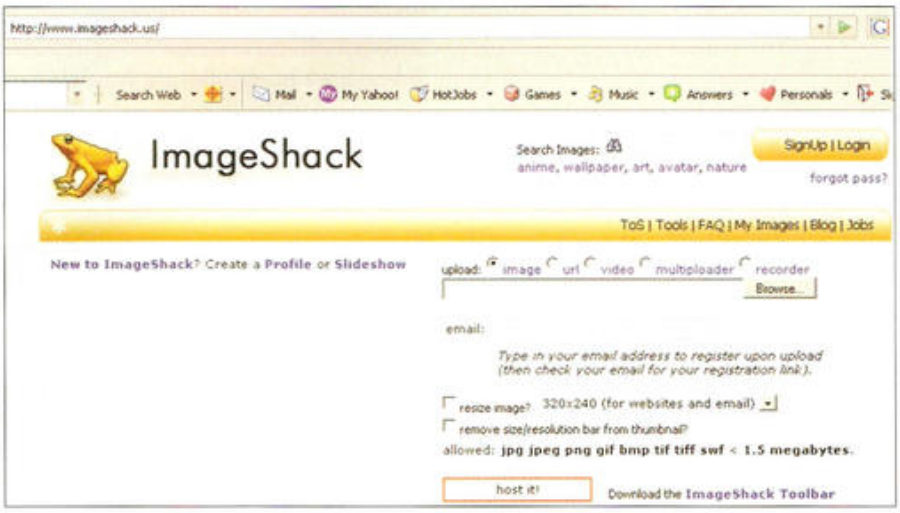

1 POSTARE DE IMAGINI: Cu ajutorul imageshack.us puteți posta sau încărca gratuit pe forumuri fotografii proprii.

MB. Și mai bine este că înregistrarea prealabilă nu este necesară. Accesați pur și simplu site-ul și căutați imaginea cu ajutorul funcției Search. Un clic pe Host it trimite imaginea. După încărcarea acesteia, aveți de ales între mai multe URL-uri pentru fotografia dumneavoastră: acestea fac referire la un thumbnail accesibil printr-un clic de mouse, la imagini adaptate pentru anumite forumuri și la imaginea în sine. Copiați aceste URL-uri și introduceți-le în post sau pe pagina dumneavoastră web. Imageshack recunoaște următoarele formate de imagine: JPG, JPEG, GIF, TIF, TIFF, BMP, SWF și PNG. Fotografiile în formatele „voluminoase" TIF, TIFF și BMP sunt convertite automat de către software în imagini PNG. Puteți încărca astfel câte fotografii doriți, cu condiția ca prin aceasta să nu lezați nicio lege (referitoare la dreptul de autor sau altele).

2 HTML și CSS

Comentarea codului

La scrierea codurilor trebuie să vă acordați întotdeauna timp pentru a prevedea textul sursă cu comentarii - astfel încât să puteți ști și peste câteva luni ce scop aveau anumite paragrafe. Modalitatea este diferită în cazul HTML și CSS.

Un comentariu în cadrul unui fișier HTML începe cu <!— și se termină cu —>:

```
<!— textul mai trebuie prelucrat —>
```

Un comentariu în CSS începe cu /* și se termină cu */:

```
/* stylesheet pentru paginile exemplificatoare din CHIP Special */
```

La conceperea comentariilor, gândiți-vă că acestea nu sunt vizibile efectiv în fereastra browser-ului, dar că există în textul sursă și că ele pot fi citite de fiecare vizitator.

3 HTML

Testarea paginii web în mai multe browsere

Este foarte important să vizualizați paginile web abia create în browsere diferite. și când spunem acest lucru vă recomandăm să instalați programele de navigare Firefox sau Opera, dar puteți fi siguri că acest mic efort va merita. Dacă nu doriți totuși să faceți noi instalări, alternativa este constituită de site-ul **www.browserpool.de**, serviciu care are și o versiune în limba engleză, dar care nu este însă gratuit. În special atunci când folosiți programări ar trebui să efectuați obligatoriu această verificare în mai multe browsere. Profesioniștii își testează paginile web chiar și pe alte sisteme de operare, pentru a vedea dacă aspectul și funcționalitatea acestora se păstrează. Pentru a vă asigura că site-ul dumneavoastră „se vede bine" și în alte browsere, codarea ar trebui făcută conform standardului W3C. Aceasta se face simplu, apelând la serviciul W3C Markup Validation Service - **http://w3.org**.

4 HTML

Site-uri mai suple

Numeroase editoare grafice HTML au o problemă: acestea scriu comenzi sau caractere inutile în codul HTML. Atunci când convertiți textele din Word în HTML aveți aceeași problemă: codul HTML este inutil de mare. În ajutor aici vine editarea manuală, cel mai bine realizată în Notepad. Acest utilitar de Windows nu introduce în codul HTML alte caractere decât cele introduse de dumneavoastră. În cazul în care editorul dumneavoastră „What You See Is What You Get" convertește câteva spații pentru a obține o structură frumoasă a codului, înlocuiți spațiile cu taburi. Au același efect, dar ocupă spațiu mai puțin.

5 IrfanView

Logo înaintea bookmark-ului

Pentru ca vizitatorii paginii dumneavoastră web să o poată regăsi rapid și pe viitor, în colecția lor de bookmark-uri, vă puteți afișa logo-ul site-ului înaintea URL-ului. Pentru aceasta, modificați-vă logo-ul la dimensiunea de 16 x 16 pixeli, cu 256 de culori. Folosiți cel mai bine utilitarul gratuit IrfanView, care poate salva imaginea în formatul ICO. Salvați acum logo-ul micșorat ca favicon.ico și stocați imaginea în directorul principal al serverului dumneavoastră de web - în bookmark-uri și în bara de adrese apare imediat „noul" logo al paginii.

6 HTML

Protejarea imaginilor la copiere

Odată prezenți în internet, nu este exclus să vă găsiți la un moment dat pe alte pagini web fotografiile și elementele grafice la care ați lucrat atât de mult și la care țineți. Foarte supărător. Există însă modalități, dacă nu de a împiedica, măcar de a face cât mai greu posibil furtul fotografiilor postate online: încărcați imaginile dum-

5 LOGO ÎNAINTE DE URL: Pentru ca vizitatorii paginii dumneavoastră web să o poată regăsi rapid și pe viitor, în colecția lor de bookmark-uri, vă puteți afișa logo-ul site-ului înaintea URL-ului.

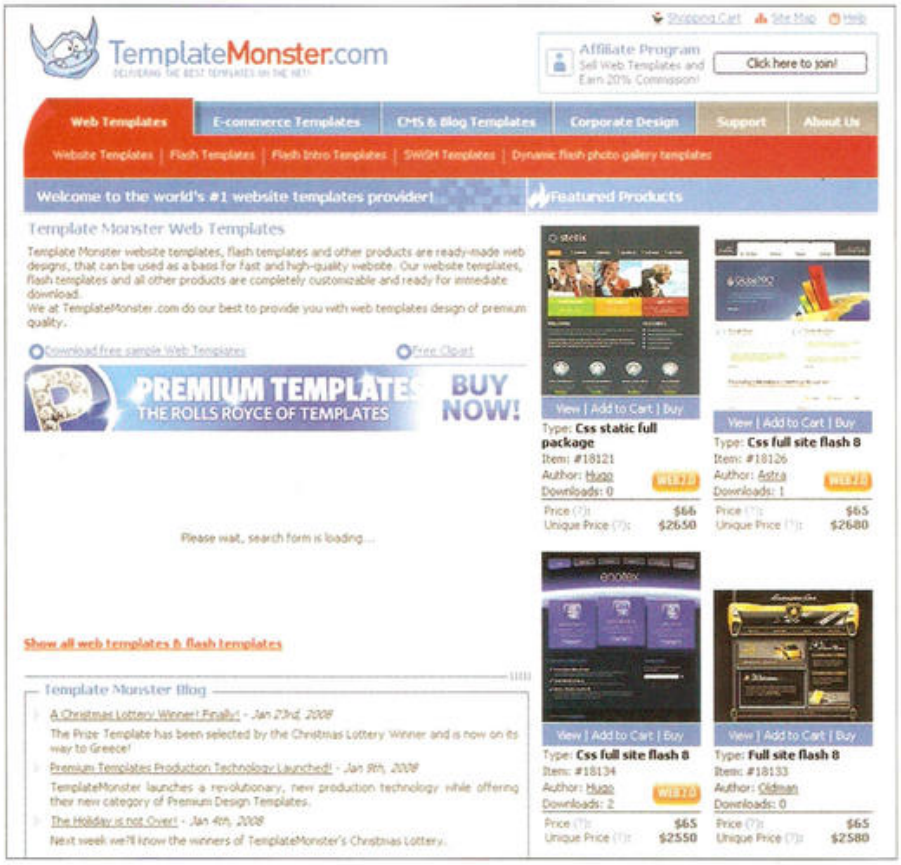

8 MAGAZIN CU TEMPLATE: Pe TemplateMonster.com găsiți designuri profesionale pentru magazinul dumneavoastră online.

neavoastră într-un câmp tabelar, ca fundal. Câmpul trebuie să aibă exact dimensiunea elementului grafic. Amplasați acum un GIF transparent de un pixel în tabel, peste imaginea de fundal. În momentul în care „hoțul" va dori să stocheze imaginea pe hard disk-ul său, va fi foarte surprins să fi făcut rost de un simplu GIF de un pixel. Dacă dorește într-adevăr, el poate ajunge la imaginea de fundal, prin intermediul codului sursă, dar veți avea satisfacția că i-ați îngreunat considerabil munca.

7 CSS

Hyperlink-uri colorate

Un truc bun pentru a face hiperlink-urile mai vizibile este schimbarea culorii acestora în momentul în care cursorul mouse-ului se află deasupra lor. Scrieți pentru aceasta următorul cod în capul paginii dumneavoastră HTML:

```
<style type="text/css">
<! - -
A:link { color> blue; text-decoration:
underline; }
A:visited { color : gray; text-decoration:
underline; }
A:hover {color:line;text-decoration:
underline ;}
A:active {color: red; background: #006699;
text-decoration: none; }
// - - >
</style>
```

Puteți folosi și alte culori decât cele din exemplu, cum ar fi albastru marin, negru fucsia, verde, maro, bleumarin, oliv, mov, argintiu, alb, galben etc. Acestea sunt câteva dintre culorile care sunt redate corect de browser.

8 TemplateMonster.com

Obținerea unui design de magazin profesional

Sunteți în căutarea unui design profesional pentru magazinul dumneavoastră online? Dacă da, atunci o vizită la adresa **www.templatemonster.com** este ceea ce vă trebuie. Acolo veți găsi numeroase template-uri în diferite formate numai bune pentru download, la prețurile moderate. Template-ul devine totuși ceva mai scump atunci când doriți să fiți singurul său utilizator. Aveți de asemenea grijă ca noul dumneavoastră template să fie implementat fără probleme în magazinul online.

9 CSS

Integrarea imaginilor de fundal

Cu ajutorul CSS puteți integra foarte ușor imagini de fundal pe pagina dumneavoastră web. Dat fiind faptul că browser-ul așează întotdeauna imaginea CSS peste culoarea de fundal, va trebui de asemenea să o definiți și pe aceasta - pentru cazul în care utilizatorul a blocat opțiunea de afișare a imaginilor. Pentru o imagine de fundal folosiți pur și simplu următorul cod în fișierul CSS:

```
<style type="text/css">
div.bg {
background-image:
url(../imagini/fundal.gif);
background-color:blue;
width:640px;height:80px;
border:1px solid red;
padding:20 px;
}
</style>
```

și în „corpul" fișierului dumneavoastră HTML:

```
<body>
<div class="bg">
div-Container cu imagine de
fundal
</div>
```

10 CSS

Zoom pe imagini

Este foarte util și plăcut pentru utilizatori ca, în momentul în care pun mouse-ul pe o imagine, aceasta să se mărească pentru a putea fi admirată mai bine.

Pentru aceasta, în primul rând alocați imaginii o clasă CSS, după care atribuiți-i un link. Înlocuiți pur și simplu tag-ul „Img" din fișierul dumneavoastră HTML după cum urmează:

```
<a href="#">
<img class="zoom" src=poza.gif" alt="
„width="160" height="160"
border="0">
</a>
```

Apoi, faceți următoarea înregistrare în fișierul CSS sau în „capul" paginii HTML:

```
<style type="text/css">
a:hover .zoom {
filter=' () ' ; }
a:link .zoom {
width : 160px;
height 160px; }
a:hover .zoom {
width : 500px;
height :500px; }
</style>
```

11 CSS

Evaluarea intertitlurilor

Intertitlurile, bazate pe această înregistrare CSS, au un aspect foarte profesional și conferă paginii dumneavoastră o structură intuitivă. Textul este formatat cu bold și peste întreaga pagină trece o linie subțire. Pentru ca un astfel de text să fie aliniat la dreapta, folosiți codul următor în fișierul HTML:

```
<h3 style="text-align: left;
margin-bottom; 0px; padding-bot/
tom: 0px">
<span style="font-family:Arial,
Helvetica, sans-serif; font-
size: .8em; border-bottom: 3px
solid black; „Exemplu
intertitlu aliniat la stânga< /span></h3>
```

Varianta cu aliniere la dreapta arată astfel:

```
<h3 style="text-align: right;
margin-bottom; 0px; padding-bot/
tom: 0px">
<span style="font-family:Arial,
 Helvetica, sans-serif; font-
size: .8em; border-bottom: 3px
solid black; „Exemplu
intertitlu
aliniat la dreapta< /span></h3>
```

12 phpBB

Utilizare gratuită a soft-urilor pentru forumuri

Sunteți în căutarea unui software liber, performant și, implicit, gratuit pentru crearea de forumuri? Aruncați o privire asupra soluției numite phpBB. Cu ajutorul său puteți construi rapid și avantajos platforme de comunicare care corespund tuturor cerințelor pentru un astfel de sistem. cu phpBB puteți realiza nelimitat numeroase forumuri, cu oricâte categorii doriți. Mai multe informații găsiți pe site-ul oficial, **www.phpbb.com**.

13 Câștig de bani în internet

Optimizarea serviciilor pentru clienți

Un serviciu bun pentru clienți este foarte important și poate decide succesul sau eșecul unui magazin online. Clienții care cumpără online nu așteaptă doar o livrare promptă a mărfurilor comandate, ci și feedback din partea ofertantului, tradus cel mai adesea prin răspunsuri cu soluții la diverse întrebări și probleme. De aceea, este vital să răspundeți prin mail întrebărilor clienților dumneavoastră maxim într-un interval de 24 până la 48 de ore. Oferiți de asemenea clienților dumneavoastră posibilitatea de a vă contacta telefonic sau prin fax. Și când spunem acest lucru nu vă încurajăm să folosiți numerele cu tarife exagerate. Optați mai bine pentru cele cu tarif normal sau chiar pentru cele în regim 0800, cu apelare gratuită. și clienții știu că un mic magazin online nu poate oferi un hotline non-stop, dar indicat ar fi să precizați intervalele orare în care pot fi preluate apelurile telefonice. Un client bine tratat se va întoarce cu siguranță.

12 **SOFT PENTRU FORUM: Proiectul open source phpBB2 se bazează pe PHP și se poate instala în doar câteva minute.**

14 Câștig de bani în internet

Transmiterea sigură a datelor clienților

În special la introducerea datelor „sensibile" ale utilizatorilor (cum ar fi de exemplu numerele de cont și de pe cardurile de credit), siguranța trebuie să joace un rol major. O codare SSL pe 128 biți nu reprezintă doar un standard, ci și o obligație absolută. Dacă este posibil, utilizați un certificat de securitate SSL special pentru pagina dumneavoastră web. Gândiți-vă la simplul fapt că și cea mai sigură metodă de codare este inutilă atunci când, ulterior, trimiteți datele clienților prin mail, fără nicio măsură de siguranță. Numerele de cont și de pe cardurile de credit NU au ce căuta în mesajele electronice.

14 **CERTIFICAT DE SECURITATE: Dacă este posibil, utilizați un certificat de securitate SSL special pentru pagina web.**

15 Câștig de bani în internet

Analizarea și optimizarea magazinului online

Magazinul dumneavoastră online are un număr satisfăcător de vizitatori, dar nu știți ce comportament au clienții dumneavoastră pe site sau dacă marketing-ul online pe care îl practicați este eficient. În acest caz, folosiți platforma **www.etracker.com**. Funcțiile sale informative de control și statistică vă oferă date exacte și o analiză economică a magazinului dumneavoastră online. Serviciile celor de la etracker costă între 100 și 500 de euro pe lună, existând și posibilitatea testării gratuite pe o perioadă de 14 zile.

16 Webhosting

Spațiul web ca platformă de testare

Atunci când doriți să vă prezentați firma sau asociația pe internet, URL-ul adecvat este foarte important. Pentru aceasta, drumul pe la un ofertant de spațiu web contra cost este aproape inevitabil. Dacă, dimpotrivă, vă aflați în căutarea unei platforme de testare, teste ale căror rezultate doriți să fie publice, ofertele de webspace gratuit reprezintă o bună alternativă.

Ofertanții gratuiți potriviți - și pentru scripturile CGI, PHP și bazele de date MySQL - sunt destul de ușor de identifi-

cat. Introduceţi cuvintele de căutare potrivite în browser sau vizitaţi pagina **www.free-webhosts.com**, un portal care că prezintă ofertele gratuite, le evaluează şi vă oferă sfaturi pentru alegerea corectă.

Mai dificile sunt lucrurile atunci când căutaţi spaţiu web gratuit cu suport ASP.NET. Numărul de ofertanţi este aici considerabil restrâns. La data redactării acestui articol, Ofertele de webspace gratuit cu suport ASP.NET veneau din partea 1 ASP Host (**www.lasphost.com/webhosting/webhosting_free.html**) sau Web Samba (**www.websamba.com**).

17 Webhosting

Schimbare de provider

Oferte interesante de găzduire web apar tot timpul şi poate întâmpla ca la un moment dat raportul pre-performanţă oferit de providerul dumneavoastră să nu vă mai mulţumească. Întrebaţi-l de aceea dacă este posibil să vă schimbaţi abonamentul cu una din ofertele de actualitate, totul fără costuri suplimentare. Dacă acest lucru nu este posibil şi vă aflaţi aproape de termenul de expirare a valabilităţii contractului, nu vă mai rămâne decât să răbdaţi un pic, după care să treceţi la un alt ofertant.

În acest context, foarte importante este depunerea la timp a solicitării dumneavoastră de relocare a domeniului. În caz contrar există riscul ca domeniul dumneavoastră să fie liber pentru scurt timp, suficient însă pentru a fi înregistrat de alte persoane. Pentru ca acest lucru să nu se întâmple, atenţie la următoarele:

- De regulă, providerul dumneavoastră de până acum va elibera la vânzare domeniul imediat după rezilierea pachetului dumneavoastră de servicii de găzduire web. Majoritatea furnizorilor de astfel de servicii oferă în acest sens formulare standardizate, pe care le puteţi descărca din secţiunile de service ale paginilor acestora. Rezilierea trimisă prin fax este de cele mai multe ori suficientă. Numai Server4You solicită înregistrare, iar 1&1 are o procedură foarte elaborată pentru reziliere - cu Start în zona de contracte, un apel gratuit la serviciul cu clienţii şi un fax.
- În cazul domeniilor .com sau .net, procedura este iniţiată de noul dumneavoastră provider. Primiţi de la acesta un mail pentru înregistrare, pe care trebuie să îl confirmaţi. Verificaţi înainte de toate dacă adresa de e-mail specificată este valabilă. Adresaţi pentru aceasta o solicitare la NetworkSolutions (**www.networksolutions.com**). Dacă adresa dumneavoastră de mail nu mai este valabilă, contactaţi-l pe cel la care v-aţi înregistrat pentru a vă actualiza informaţiile de contact.
- În cazul în care sunteţi posesorul unui domeniu .org, .ifo sau .biz, aveţi nevoie de un cod AUTH pentru schimbare. Pe acesta în primiţi de la providerul anterior şi trebuie să îl puneţi la dispoziţia celui nou atunci când faceţi transferul.

15 ANALIZĂ: etracker vă oferă o mulţime de detalii referitoare la vizitatorii magazinului online şi la comportamentul lor pe site.

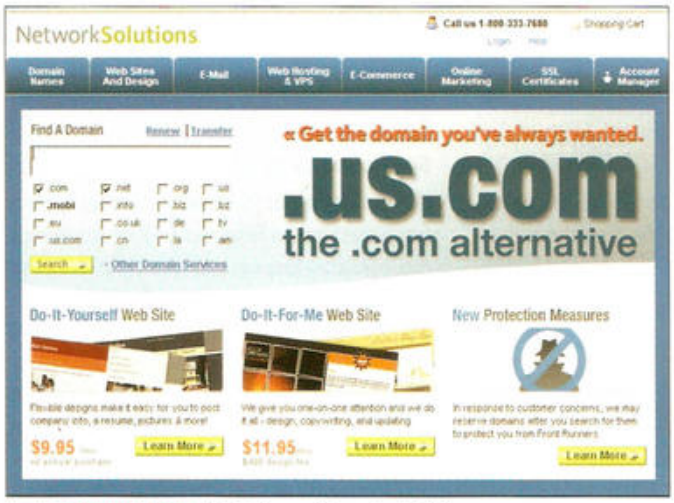

18 DOMENIU LIBER: Căutaţi cu ajutorul soluţiilor propuse de noi nume de domenii şi TLD-uri.

18 Webhosting

Găsirea domeniului potrivit

În cazul în care sunteţi încă în căutarea domeniului potrivit şi aveţi o listă de nume posibile pentru pagina dumneavoastră web, următorul pas este verificarea disponibilităţii acestora în internet.

Există ofertanţi care vă permit căutarea după domenii, dar nu puteţi rula din păcate mai multe căutări deodată. sau nu puteaţi. O posibilitate confortabilă vă oferă site-ul numit mai sus al celor de la NetworkSolutions. Aici puteţi căuta dintr-un foc până la 10 nume şi în jur de 30 de aşa-numite Top Level Domains (TLD).

Pe **www.uwhois.com** puteţi identifica până la 150 de TLD-uri exotice, afişarea fiind posibilă însă numai pentru un domeniu şi 10 TLD-uri concomitent.

Două versiuni, pe acelaşi PC

Cei care creează conţinut web explorabil prin intermediul browser-elor trebuie să-l şi testeze. Ce se întâmplă însă când doriţi să vedeţi cum se comportă produsul atât în IE6, cât şi în IE7? Deşi, în mod normal, aceste versiuni nu pot convieţui pe acelaşi sistem, vă prezentăm două metode de a elimina acest impediment. Andrei Licherdopol

Sunt cunoscute problemele ambelor versiuni de Internet Explorer când vine vorba de interpretarea codului CSS. Astfel, paginile îmbunătăţite prin CSS pot apărea diferit pe aceste două versiuni, chiar pot prezenta defecţiuni diferite, de la o versiune la alta a navigatorului Microsoft. Drept urmare, faptul că o pagină sau aplicaţie web rulează bine pe IE7 nu garantează buna funcţionare pe IE6. În mod normal, versiunea 7 este o actualizare a variantei 6 şi nici nu se pune problema convieţuirii acestora. Din fericire, există câteva modalităţi de a ocoli acest neajuns, soluţii pe care vi le prezentăm în cele ce urmează. Prima variantă funcţionează doar pentru sistemul de operare Windows XP SP2, în timp ce a doua este ideală pentru utilizatorii Microsoft Vista.

A Instalarea unor variante stand-alone de Internet Explorer

Presupunem că aveţi deja instalat pe sistem Internet Explorer 7. De regulă, acesta se poate obţine automat, ca actualizare Windows XP SP2. Dacă l-aţi „ratat", poate fi procurat de la adresa **www.microsoft.com/windows/downloads/ie/getitnow.mspx**. Odată instalat IE7, nu veţi mai avea acces la versiunea anterioară. Din fericire, problema se rezolvă simplu:

❶ Accesaţi adresa web **http://tredosoft.com/Multiple_IE**. Aici, accesaţi legătura Download Multiple IE installer.

❷ Rulaţi fişierul descărcat, multiple-ie-setup.exe şi urmaţi paşii de instalare, alegând ce versiuni mai vechi de IE doriţi să instalaţi.

❸ Bucuraţi-vă de posibilitatea de a testa o pagină sau aplicaţie web cu toate versiunile de IE dorite.

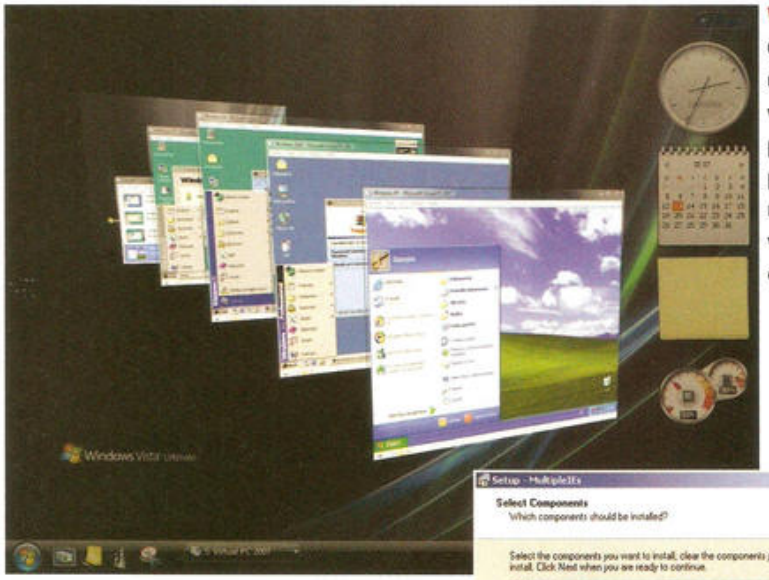

VIRTUALPC: Cu ajutorul unei maşini virtuale puteţi testa pagina cu mai multe versiuni de IE.

B Instalarea Microsoft Virtual PC 2007

Din nefericire pentru utilizatorii de Vista, nu există o soluţie prea „curată" de instalare a Internet Explorer 6 pe acest sistem de operare. Nici suita MultipleIE nu funcţionează prea bine cu Vista, motiv pentru care cel mai cuminte ar fi să apelaţi la Microsoft Virtual PC 2007, aplicaţie gratuită care vă permite rularea mai multor PC-uri virtuale, pe care puteţi instala orice sistem de operare Microsoft.

❶ Accesaţi pagina **www.microsoft.com/windows/products/winfamily/virtualpc/default.mspx** şi descărcaţi programul cu ajutorul legăturii *Download now*. În funcţie de sistemul vostru de operare, vi se va da posibilitatea să descărcaţi o variantă pe 32 sau 64 de biţi.

❷ Instalaţi programul şi configuraţi un PC virtual care să facă faţă cerinţelor sistemului de operare pe care plănuiţi să-l instalaţi pe acesta, apoi instalaţi acel sistem de operare. Astfel, veţi putea rula mai multe versiuni de Internet Explorer, fără nicio problemă.

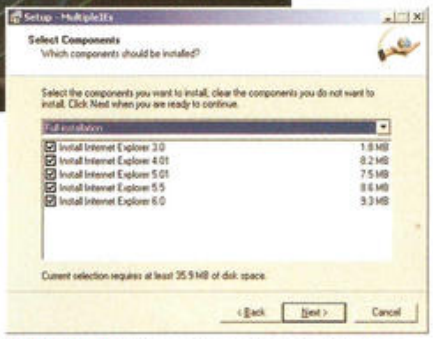

IE MULTIPLU: Alternativ, puteţi instala mai multe variante stand-alone de IE.

NOTĂ La configurarea VirtualPC, veţi avea posibilitatea să specificaţi ca PC-ul virtual să folosească (printr-o punte) aparatura de pe calculatorul vostru în mod direct, ca unitatea de disc, dar veţi putea şi să creaţi o unitate virtuală care să citească imaginile virtuale de disc. Lucrurile stau la fel şi pentru conexiunea la internet. Adică veţi putea ieşi la plimbare pe internet cu 5 PC-uri virtuale simultan, folosind acelaşi IP. Folositor, nu-i aşa?

Internet pentru toți

Conexiunea la internet, care până acum câțiva ani avea caracter de rara avis la români, reprezintă actualmente o prezență constantă în viețile majorității românilor. Nu se poate vorbi de niveluri de acoperire similare cu cele existente în Europa de Vest, dar lucrurile se mișcă și probabil că foarte curând vom ajunge acolo. Mihaela Dogaru

Încercați să vă închipuiți o zi fără „strop" de internet. Fără să îți verifici mail-urile dimineața la cafea și să citești ziarele online, fără să fii vizibil pe messenger pentru colaboratori și / sau prieteni, fără să vezi un videoclip pe YouTube trimis de vreun cunoscut, fără documentare pentru diversele proiecte pe care le ai în lucru, chiar și să găsești o rețetă nouă pentru cină și exemplele pot continua. Și mai bine este că, dacă nu ajungi la calculator în timp util, nu mai ratezi mail-urile importante de la partenerii de afaceri sau colaboratori pentru că există posibilitatea conectării de pe telefonul mobil. Ei bine,

tot ceea ce vrei, la orice oră și din aproape orice sursă este disponibil la un clic de mouse, singura condiție fiind să aveți un abonament la unul dintre providerii de servicii.

Conectare, dar cum?

Înainte însă de a vorbi despre provideri și despre ce conțin ofertele din ce în ce mai atrăgătoare ale acestora, ne vom concentra puțin asupra modalităților de conectare. În principiu, la ora actuală în România, piața este împărțită între câteva mari tipuri de conexiuni, din care felia ce mai mare este deținută de conectarea prin fibră optică și rețelele de cartier. Aceasta a preluat conducerea în fața variantei de conectare clasice, prin dial-up. Puternic din spate vine varianta de conectare ADSL și, cu o pondere mai mică avem conexiunile mobile.

Principala calitate a legăturii la internet prin cablu TV/fibra optică este viteza, care poate fi de până la 100 de ori mai mare decât în cazul unei variante dial-up. Computerul sau rețeaua sunt legate la internet prin intermediul unui modem de cablu conectat la cablul coaxial folosit pentru recepționarea programelor TV sau printr-un cablu de rețea cuplat la un switch conectat mai departe la cel mai apropiat nod al rețelei de fibră optică. Utilizatorul are în acest fel acces la servicii multiple (aplicații on-site, on-server, transfer de date, televiziune și telefonie).

La începutul perioadei în care România a fost cuprinsă de febra internetului, în urmă cu circa 10 ani, varianta de conectare dial-up era cea mai răspândită, și cea mai ieftină. Lucrurile s-au mai schimbat de atunci, dar ponderea conexiunilor de acest tip a reușit să se mențină ridicată. Pentru conectarea prin intermediul acestei metode este nevoie de un modem atașat computerului, de conectare la o rețea de telefonie fixă și de un cont la un provider de servicii de internet. Modemul nu este un periferic foarte scump la ora actuală, dar trebuie să menționăm și câteva dezavantaje ale acestuia: viteza de conectare și transfer mici, precum și costul facturii telefonice, destul de ridicat (există însă oferte speciale și tot felul de reduceri, despre care puteți afla de la compania de telefonie fixă). De asemenea, transferul de date și sunet nu se face simultan.

Conexiunea ISDN reprezintă o dezvoltare a rețelei telefonice clasice, care asigură de la două (ISDN-BRA) la 30 de aplicații simultane (ISDN-PRA): convorbiri telefonice, acces dial-up la internet, transmisii fax, transmisii de date, videotelefonie și videoconferință, folosind firele existente și conectând diverse tipuri de echipamente terminale. Lărgimea de bandă este superioară, iar viteza transmisiilor de date mai mare.

Avantajul ADSL față de dial-up poate fi rezumat la câteva cuvinte: internet în bandă largă. Navigarea se face la o viteză de aproape 120 de ori mai mare decât în cazul simplei conexiuni prin dial-up, nu există taxare la minut, se poate vorbi la telefon și naviga pe internet în același timp folosind o singură linie telefonică fiind în egală măsură posibilă conectarea mai multor PC-uri la internet. Nu în ultimul rând, există control asupra facturii, utilizatorul plătind numai abonamentul lunar, fără taxarea traficului.

Conexiunea mobilă este de departe cea mai interesantă, dar și cea mai scumpă. Pentru acest tip de conectare este nevoie de un telefon mobil cu tehnologia GPRS (General Packet Radio Service). Tehnologia se pretează pentru sesiuni de lucru lungi, în care utilizatorul este conectat permanent la internet prin telefonul mobil. În plus este bine ca respectivul telefon sau modem să cunoască și tehnologiile EDGE sau HDSPA, pentru a oferi viteze ridicate.

Această variantă de conectare este avantajoasă în primul rând pentru că asigură mobilitate, permițând lucrul în afara biroului folosind internet prin conectarea telefonului cu laptopul, PDA-ul sau Pocket PC-ul, trimiterea sau primirea de e-mail-uri, accesul rapid la informații si aplicații WAP, direct pe telefon și primirea de apeluri și mesaje text în timpul folosirii serviciilor GPRS pentru internet browsing sau WAP.

Internet to go

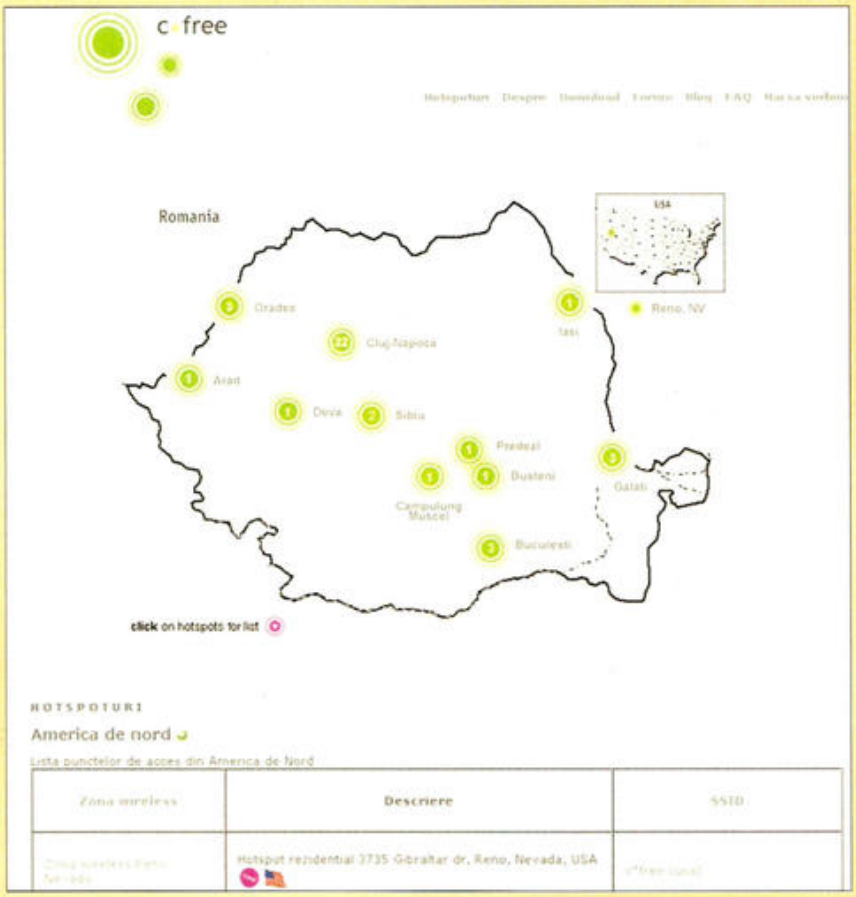

În cazul în care laptopul dumneavoastră este echipat cu o placă de rețea wireless, călătoriile în diferite colțuri ale țării sau ale lumii nu vă mai obligă se folosiți serviciile scumpe de conectare la internet oferite de hoteluri. Există puncte de acces gratuite mai peste tot, de la aeroporturi la cafenele fast-food-uri și altele asemenea. Ca să aflați de ele apelați tot la internet, unde puteți găsi site-uri în genul www.cfree.ro, unde vi se oferă hărți și liste ale hotspot-urilor gratuite. Găsiți-le și navigați.

Tânăr website, caut gazdă!

Menținerea unei pagini web pe eternele plaiuri ale www-ului presupune un culcuș sigur și rapid, în inima (sau mai bine zis în stomacul) unui server. Să vedem care sunt cele mai bune oferte de găzduire web, atât contra cost, cât și gratuite.

Andrei Licherdopol

Pentru găzduirea unei pagini web, este suficient orice calculator conectat la internet, care să ruleze o aplicație de tip server corespunzătoare (precum Apache). Evident, este neplăcut ca accesul la pagina dumneavoastră să fie condiționat de starea calculatorului propriu și eventual de o conexiune la internet cu o viteză mediocră. De aceea, este preferabilă integrarea acestuia pe server-ul unei companii specializate în găzduirea paginilor web, unde, în funcție de pachetul ales și de specificul furnizorului, veți beneficia mai mult sau mai puțin de: o conexiune puternică pentru pagina web, spațiu suficient de stocare a datelor paginii, posibilitatea unui flux mare de date între pagină și vizitatori și totodată securitatea datelor pe care le plasați pe acel server.

Cum aleg o soluție de găzduire?

Când alegem un ofertant de webhosting, trebuie să avem în vedere câțiva factori cheie care determină o alegere viabilă, după cum veți vedea în continuare.

Unul dintre criterii este importanța paginii web pe care „vrem s-o trimitem în gazdă". În caz că este doar un blog sau o mică pagină web, strict personală, fără un scop comercial sau temporară (dedicată unui eveniment), varianta folosirii unui serviciu gratuit este viabilă. Din fericire, există o sumedenie de astfel de servicii gratuite, iar unele chiar oferă posibilitatea de a construi un website pe loc până și celor mai puțin experimentați într-ale web-ului. Dacă, dimpotrivă, doriți ca pagina să stea pe internet mult și bine și cu atât mai mult dacă urmează să vă aducă beneficii comerciale, ar trebui să vă gândiți serios la un webhosting plătit. Există, totuși, câteva servicii gratuite care oferă suficient spațiu de stocare, elemente de securitate și posibilitatea unui trafic lunar destul de intens. Din păcate, în cazul serviciilor gratuite, este improbabil ca ofertanții să ofere standarde de securitate corespunzătoare, și aici merită discutat mai pe larg.

Au fost cazuri în care serviciul de webhosting a modificat conținutul plasat de către utilizatori (cum ar fi câteva cuvinte-cheie strecurate în corpul tuturor paginilor unui utilizator - fără știrea sau acordul acestuia, cu referiri la pagini web pornografice sau din alte categorii. Acest lucru era observabil doar prin consultarea codului sursă al paginii web direct din browser, la accesare, sau de către motoarele de căutare care indexau conținutul respectivelor pagini. Practic, atunci când navigatorul web cerea pagina respectivă, server-ul o procesa, inserând câteva cuvinte cheie în corpul paginii înainte de „a o servi" pentru navigator. Ca urmare, deținătorul paginii nu avea cum să sesizeze acest lucru atunci când modifica pagina prin FTP, protocol care oferă acces direct la fișierele de pe server.

Nu spunem că genul de întâmplare descris mai sus ar fi cumva o regulă sau că s-ar aplica majorității serviciilor de webhosting gratuit, nicidecum. Trebuie să fiți totuși atenți la termenii de folosire (License Agreement) ca dealtfel la orice document pe care un serviciu, gratuit sau plătit, vă propune să-l parcurgeți și să-l acceptați înainte de a putea folosi facilitățile respective. În tot cazul, dacă pentru o pagină personală, mutarea conținutului pe server-ul altui furnizor poate fi acceptabilă, însă nu este cazul unei pagini web comerciale, cu vechime și cu o bază fidelă de vizitatori.

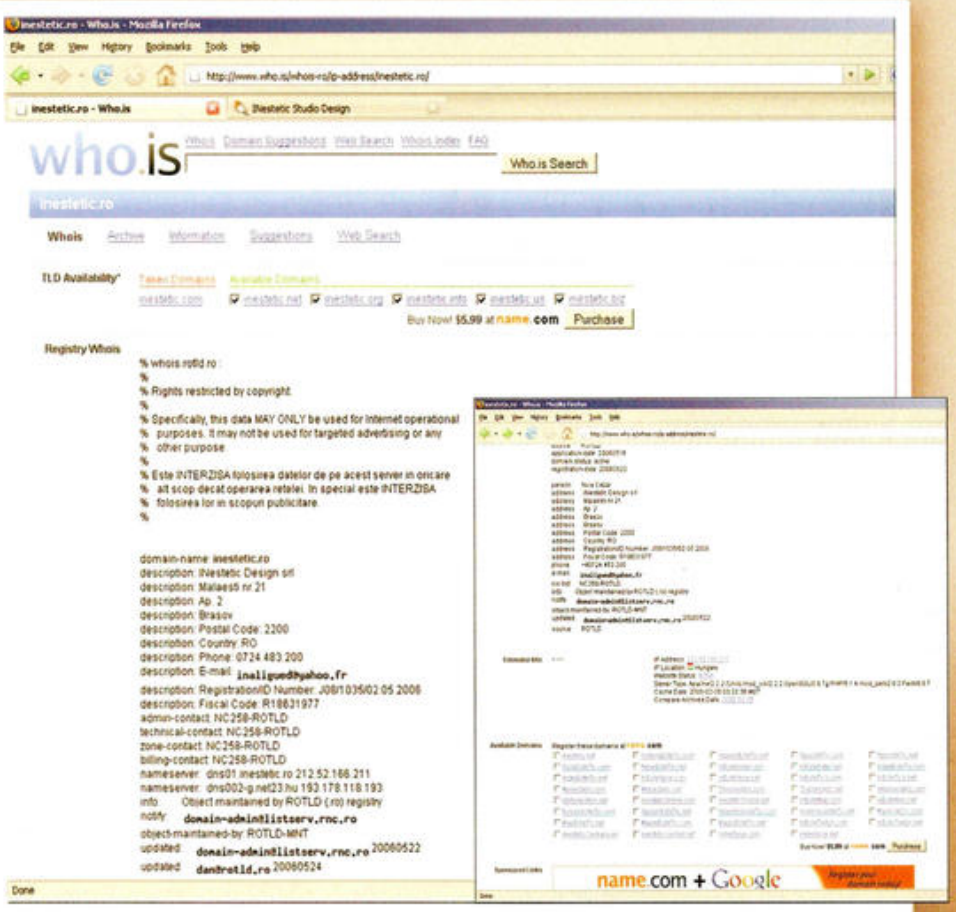

CINE SUNTEȚI VOI?: Cu ajutorul paginii web *www.who.is*, puteți afla toate detaliile relevante în legătură cu un website, posesorul domeniului și server-ul de pe care acesta rulează

Țineți cont de toate detaliile ofertei. Cei care oferă spațiu de stocare nelimitat și trafic nelimitat nu prea pot fi luați în serios. Gândindu-ne la implicațiile unei asemenea oferte pe termen lung, putem constata cu ușurință ca nu este una plauzibilă. Asemănător, evitați să încheiați un contract care vă oferă un spațiu de stocare mai mare decât traficul lunar permis, deoarece ar trebui să fie invers. Evitați și pachetele prea încărcate în opțiuni, atâta vreme cât știți că nu le veți folosi, cel puțin la început. Asigurați-vă că serviciul garantează securitatea, integritatea datelor dumneavoastră.și faptul că nu vă veți trezi cu publicitate nedorită pe website, cu atât mai mult cu cât este vorba de un serviciu pe care-l plătiți.

Funcționalitate și suport tehnic

Două aspecte esențiale pe termen lung, funcționalitatea și suportul tehnic trebuie testate înainte de a face un contract de lungă durată cu un furnizor de hosting. Cel mai bine este să faceți un contract de test, pe o perioadă scurtă, pentru a vedea exact cum se comportă serviciul. În această perioadă, încercați să comunicați cât mai mult cu suportul tehnic, pentru a vedea care sunt disponibilitatea și comportamentul personalului. Merită menționat că webhoster-ul la care apelați ar trebui să poată fi contactat telefonic. O simplă adresă de e-mail pentru comunicare și suport nu reprezintă soluția ideală.

Este foarte probabil ca pagina web de prezentare a furnizorului să se găsească pe un server propriu. Apelați la serviciul gratuit www.who.is. Acolo, introduceți adresa paginii web a furnizorului și aflați toate detaliile relevante despre acel website și server-ul pe care este găzduit. Puteți de asemenea să încercați comanda ping pe IP-ul server-ului pentru a-l compara cu altele, pentru a vă asigura că acesta răspunde rapid în zona din care urmează să fie accesată pagina dumneavoastră web.

Webhosting gratuit

În această zonă, tot ce vă putem sfătui este să citiți cu atenție toate informațiile de pe

DOUĂ SITE-URI, UN SINGUR RESELLER: Iată un caz clasic în care, sub denumiri diferite dar același design, un reseller încearcă marea cu degetul cu oferte ușor diferite. Vi se pare de încredere?

paginile web ale celor care oferă hosting gratuit și totodată să studiați relațiile dintre aceștia. De multe ori, acești „furnizori" de servicii gratuite sunt de fapt reseller-i. Pe lângă faptul că doi reseller-i ai aceluiași serviciu pot avea oferte radical diferite sau oricum cu diferențe semnificative, este foarte posibil ca furnizorul direct al acestora să ofere un serviciu gratuit de o calitate mai bună, cu un suport superior, motiv pentru care ar fi indicat să apelați direct la acesta. Un astfel de exemplu sunt paginile web www.orohost.com și www.click123.net. Design-ul paginilor este identic, furnizorul lor identic, oferta gratuită diferă prin faptul că unul dintre servicii oferă 50 MB în plus spațiu de stocare și 4 GB suplimentari de trafic, alături de șapte baze de date MySQL față de 3. Partea ciudată este că însuși furnizorul acestora are o ofertă gratuită identică click123.net. Având același furnizor, ne întrebăm cum poate www.orohost.com să ofere gratuit mai mult decât furnizorul său. În orice caz, faptul că doi sau mai mulți reseller-i ai aceluiași serviciu au un design identic nu este de bun augur. Putem specula că de fapt, în spatele ofertelor sunt aceiași oameni, care au avut probleme cu reputația unuia dintre servicii și au migrat către altă denumire. Dincolo de orice speculație, este cert că acești redistribuitori își pierd credibilitatea în fața multor utilizatori conștienți de situație. Nu spunem că serviciile oferite de către aceștia ar fi de o calitate proastă, ci vă atragem atenția asupra inconvenientelor determinate de alegerea unui serviciu gratuit de găzduire.

Concluzia noastră? Strict pentru pagini personale, de o însemnătate redusă și cu un factor comercial zero.

Mai jos, am alcătuit un tabel cu servicii de găzduire contra cost. Pentru comparație, am ales câte trei pachete similare din oferta fiecărei companii. Lista completă cu servicii și detalii poate fi găsită la vizitarea paginilor web corespunzătoare fiecăruia dintre webhosteri.

Ofertant	Alfa Web	eDomenii	Livehosting	MX Host	Webfactor	Spatiul Ro	Romarg.Ro
Adresa web	www.alfaweb.ro	www.edomenii.ro	www.livehosting.ro	www.mxhost.ro	https://webfactor.ro	www.spatiul.ro	www.romarg.ro
Pachet I (starter)	Basic (un domeniu, 5 conturi e-mail, 100 MB spațiu, 10 GB transfer, o bază de date MySQL) 2,9 USD/lună	Start (un domeniu, 5 subdomenii, 5 conturi e-mail, o listă e-mail, un cont FTP, 100 MB spațiu, 20 GB transfer, zero baze de date) 1 EUR/lună	LH Standard (2 domenii, 10 subdomenii, 10 conturi e-mail, liste e-mail nelimitat, un cont FTP, 4 GB spațiu, 8 GB transfer, 2 BD MySQL/MsSQL) 98 Lei/an	MX-Medium (2 domenii, subdomenii nelimitat, 500 conturi e-mail, FTP, 100 MB spațiu, 15 GB transfer, 100 BD MySQL) 2,5 EUR/lună	WIN-START (un domeniu, subdomenii nelimitate, 100 conturi e-mail, FTP, 100 MB spațiu, 20 GB transfer, 5 baze de date) 12 EUR/an	H01 (10 domenii, 10 subdomenii, 10 conturi/liste e-mail, FTP, spațiu 250 MB, transfer 10 GB, 10 baze de date) 38 Lei/an (fără TVA)	Small1 (10 domenii parcate, 2 domenii suplimentare, 10 subdomenii, 10 conturi FTP, 20 conturi e-mail, 100 MB spațiu, transfer necontorizat, 2 BD MySQL/ PostgreSQL) 1,99 EUR/lună
Pachet II (mediu)	Standard (3 domenii, 30 de conturi e-mail, 500 MB spațiu, 30 GB transfer, 6 BD MySQL) 3,9 USD/lună	Economic (2 domenii, 10 subdomenii, 2 liste e-mail, un cont FTP, 300 MB spațiu, 30 GB transfer, 2 BD MySQL) 2,5 EUR/lună	LH Professional (3 domenii, 15 subdomenii, 15 conturi e-mail, liste e-mail nelimitat, un cont FTP, 6 GB spațiu, 12 GB transfer, 3 BD MySQL/MsSQL) 169 Lei/an	MX-Advanced (3 domenii, subdomenii nelimitat, conturi și liste e-mail nelimitat, FTP, 400 MB spațiu, 40 GB transfer, BD MySQL nelimitat) 5,5 EUR/lună	WIN-MEDIUM (4 domenii, subdomenii nelimitate, 500 conturi e-mail, FTP, 400 MB spațiu, 50 GB transfer, 100 baze de date) 40 EUR/an	H02 (20 domenii, 20 subdomenii, 20 conturi/liste e-mail, FTP, spațiu 600 MB, transfer 24 GB, 20 baze de date) 110 Lei/an (fără TVA)	Basic1 (20 domenii parcate, 5 domenii suplimentare, 20 subdomenii, 20 conturi FTP, 50 conturi e-mail, 300 MB spațiu, transfer necontorizat, 20 BD MySQL, PostgreSQL) 8,95 EUR/lună
Pachet III (business)	Profesional (10 domenii, 100 conturi e-mail, 10 GB spațiu, 60 GB transfer, 30 BD MySQL) 39 USD/lună	Business (5 domenii, subdomenii nelimitate, conturi și liste e-mail nelimitate, un cont FTP, 5 BD MySQL) 10 EUR/lună)	LH Enterprise (4 domenii, 20 subdomenii, 20 conturi e-mail, liste e-mail nelimitat, un cont FTP, 8 GB spațiu, 16 GB transfer, 4 BD MySQL/MsSQL) 210 Lei/an	MX-GOLD (4 domenii, subdomenii nelimitat, conturi și liste e-mail nelimitat, FTP, 1 GB spațiu, 60 GB transfer, BD MySQL nelimitat) 8 EUR/lună	WIN-PREMIER (6 domenii, subdomenii nelimitate, conturi e-mail nelimitate, 1 GB spațiu, 80 GB transfer, baze de date nelimitate) 90 EUR/an	H03 (domenii/ subdomenii/ conturi și liste e-mail/baze de date nelimitate, 1 GB spațiu, 40 GB transfer) 160 Lei/an (fără TVA)	Basic3 (20 domenii parcate, 5 domenii suplimentare, 20 subdomenii, 20 conturi FTP, 100 conturi e-mail, 1,2 GB spațiu, transfer necontorizat, 20 BD MySQL/PostrgreSQL) 10,95 EUR/lună
Uptime garantat	nespecificat	99.8%	nespecificat	99,5%	99.8%	nespecificat	99,9%
Script-uri	nespecificat	da	da	da	da	da	nespecificat
Module administrare	nespecificat	Plesk	DotNetPanel Enterprise	phpMyAdmin, Cpanel PRO	phpMyAdmin, Cpanel, Plesk	Plesk 8.3, Cpanel 11, phpMyAdmin	phpMyAdmin 2.6.1, Image Manager
Suport tehnic	nespecificat	24/24 ore	e-mail / Forum / Telefon / Messenger	da	24/24 ore (telefon, e-mail, chat)	zilnic (între orele 9-24)	24/24 ore (telefon, e-mail, chat)
Extra	nespecificat	PHP, Perl, Apache, Python, SSI, AntiSPAM, antivirus, webmail, backup zilnic	DotnetPanel Desktop, SmarterStats Pro, backup, Ajax, ASP, ASP.NET, PHP 5, Perl, Python, Secured Folders, SilverLight, Auto Responder, antivirus, antispam	Virus Scan, WAP, Shopping Cart, CGI, Perl, directoare protejate, server SMTP, suport video, Flash, backup, statistici site, webmail, protectie SPAM	MySQL, MsSQL, ASP, ASP.NET, SSI, Ruby on Rails, Tomcat 5, Perl, JS, CGI, webmail, Auto-Responder, POP3, IMAP, Zend Optimizer, Webalizer, AW Stats	backup zilnic, IMAP, webmail, Auto Responder, PHP5, MySQL 5, Tomcat 5, Perl 5.8.8, CGI, Rubu on Rails 1.8.5, Zend Optimizer, Webalizer, AW Stats, SendMail Support	backup zilnic, înscriere la motoarele de căutare, Site Builder Pro!, Protecție DDOS, antispam, antivirus
Proba	nespecificat	nespecificat	nespecificat		30 de zile	nespecificat	30 de zile